DE NIEUWE

MEERVAART

FEB 2021

WERKBOEK

VOORWOORD

“Waarom moeten jullie zo nodig zoveel meer doen?”

Maar we willen helemaal niet zoveel meer doen.

**We willen meegroeien met het stadsdeel
en blijven doen wat we al doen.**

**We willen het alleen wel beter doen
en samengebald op één locatie.**

**In een gebouw dat meer is dan een goed
onderhouden decor en klaar is voor de toekomst.**

Meervaart Jong (4West Festival)
& Meervaart Studio (Game Over).
Fotograaf: Dave van Hout.

Alles waarvan gezegd wordt dat we gaan doen in de Nieuwe Meervaart doen we al. Alleen doen we dat nu verspreid over verschillende locaties onder ongunstige omstandigheden. De rek is eruit.

De Meervaart wil al haar activiteiten van maken, presenteren en leren als een keten aan elkaar rijgen door het te bundelen in één huis. Dat zorgt voor inspiratie, gekte, dynamiek, reuring en excellentie. Dat vraagt om een gebouw voor de toekomst.

Met de huidige Meervaart is het onmogelijk dat te realiseren, ondanks de verwoede plannen uit het recente verleden. Bij nader inzien blijkt in de praktijk dat het huidige pand tegen de vlakte zou moeten en er te weinig ruimte is voor de opbouw van een toekomstbestendige Nieuwe Meervaart. De toekomst vraagt om een veelzijdge bundeling van ruimtes met flexibele leer-, maak- en speelplekken die worden aangepast op groepslessen, workshops en vernieuwende grensoverschrijdende optredens. Een Meervaart dat de technische eisen van nieuwe producties kan dragen, waar makers worden uitgedaagd tot het creëren van nieuwe vormen van verbeelding en waar de ruimtes in contact staan met de directe omgeving.

Een gebouw dat bovendien meer is dan een theater. Een Nieuwe Meervaart dat er is voor optredens, concerten, cursussen, tentoonstellingen, film, eten en drinken. Een plek waar je het allemaal rustig tot je kan nemen of waar je actief meedoet. Betrokkenheid en dynamiek ervaar je niet pas als je binnen bent. Het wordt een cultureel thuis dat mee-ademt met zijn omgeving. Toegankelijk voor iedereen.

De start van dit boek is bepaald door het raadsbesluit over de Nieuwe Meervaart en de voorkeurslocatie van het college. Dit is onze bijdrage aan het formuleren van de basisvoorwaarden, de kansen en waarschuwingen voor de locaties rond, aan of in de plas. Het is de verbeelding, vanuit ons perspectief, van de Meervaart als cultureel knooppunt in Osdorp, Nieuw-West en heel Amsterdam conform het raadsbesluit. Wij denken dat een Nieuwe Meervaart een logisch gevolg is van wat we al doen en van toegevoegde waarde wordt voor de fysieke én sociale omgeving van de Sloterplas. Blader door onze droom als een hink-stap-sprong langs heden, verleden en toekomst. Geniet, laat je verrassen, lees kritisch, droom mee en vertel ons wat u ervan vindt.

Dit boek is een groeidocument en een weergave van onze doorlopende gedachten. De komende tijd worden er hoofdstukken aan toegevoegd. Zoals de cultuur levend is leeft ook dit boek. Het is daarnaast een verslag dat je kan lezen met de telefoon in de hand. Niet alles is vastgelegd in inkt op papier. Met QR-codes verwijzen we naar achtergrondartikelen, websites, foto’s en video’s. Het is een voorbode van de reuring die de toekomst kan bieden. Zo dynamisch als de Meervaart is, is ook dit verslag.

Gemeente Amsterdam

Raads-besluit

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad

Raadsbesluit

R

Jaar	2020
Afdeling	3A
Nummer	144 / 756
Publicatiedatum	8 juli 2020
Agendapunt	19
Datum besluit B&W	2 juni 2020

Onderwerp

Instemmen met de keuze voor de locatie voor de nieuwe Meervaart en met een voorbereidingskrediet.

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien de voordracht van burgemeester en wethouders van 2 juni 2020 (Gemeenteblad afd. 1, nr. 756);
Mede gezien de aangenomen moties van de leden
- Van Renssen, Nadif, N.T. Bakker, De Heer en Kiliç inzake participatie De Nieuwe Meervaart (Gemeenteblad afd. 1, nr. 822);
- Van Renssen, Nadif, N.T. Bakker, De Heer en Kiliç inzake integrale aanpak De Nieuwe Meervaart (Gemeenteblad afd. 1, nr. 823);

Gelet op:
- artikel 108 jo. artikel 147, tweede lid van de Gemeentewet;
- artikel 189, eerste lid jo. artikel 212, eerste lid van de Gemeentewet;
- artikel 6, eerste en tweede lid van de Financiële verordening gemeente Amsterdam;

Besluit:

1. Kennis te nemen van het locatieonderzoek (bijlage 1) waarin drie locaties voor de Nieuwe Meervaart zijn onderzocht: (a) de huidige locatie, (b) een locatie aan de Sloterplas in de hoofdgroenstructuur en (c) een locatie in de Sloterplas buiten de hoofdgroenstructuur (de waterlocatie). De belangrijkste conclusies van het onderzoek zijn:
   i. Sloop-nieuwbouw op de huidige locatie (a) trekt een grote wissel op de continuïteit van de Meervaart en de gebiedsontwikkeling van Centrum Nieuw West;
   ii. Locatie B raakt de hoofdgroenstructuur en dat is niet gewenst;
   iii. Ambities van de stad, het stadsdeel, het centrumgebied Nieuw West komen het best tot hun recht op de waterlocatie (locatie c);
   iv. Logistiek en technisch is locatie c (waterlocatie) realiseerbaar;
   v. Een voorwaarde voor bouwen in het water is watercompensatie elders;
2. Kennis te nemen van de ruimtelijke studie "visie Nieuwe Meervaart" (bijlage 2), waarin de bovengenoemde waterlocatie (locatie c) nader is bestudeerd en onderbouwd en waarvan de belangrijkste conclusies zijn:
   i. Er is geen zwaarwegende stedenbouwkundige of juridische belemmering om te bouwen in de Sloterplas;

Voorkeurs-Locatie GEMEENTE

1

1/3

RAADS-BESLUIT

Jaar 2020
Afdeling 3A
Nummer 144/756
Datum 8 juli 2020

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad

Raadsbesluit

R

ii. Een gebouw in het water van de Sloterplas staat niet op zichzelf maar is onderdeel van de omgeving, van de gehele stedelijke zuidwest "kop" van de Sloterplas;
iii. Zorg voor een integrale aanpak waarin sprake is van een architectonisch-landschappelijke afstemming van het ontwerp van het nieuwe gebouw, het afwaarderen van de verkeersader Meer en Vaart, het verder ontwikkelingen van de Boulevard aan de kop van de Sloterplas, de aansluiting met het centrumgebied Nieuw West en de invulling van de huidige locatie van de Meervaart;

3. In te stemmen met de keuze voor de waterlocatie (locatie c) als locatie voor de nieuwe Meervaart;

4. Kennis te nemen van de toekomstvisie van de Meervaart (bijlage 3) die de basis vormt voor het haalbaarheidsonderzoek en de exploitatie zoals hieronder nader uitgelegd, met als belangrijkste conclusies:
   i. De Meervaart is een allround en divers theater, een cultureel knooppunt van grootstedelijke vertellingen en programmering, is inclusief en representatief voor de bevolking van Nieuw-West, vervult een culturele en educatieve rol voor velen uit de stad, de regio en de omliggende wijken;
   ii. De Meervaart biedt makers meer plekken, waaraan behoefte is in de stad. De Meervaart biedt een podium aan jong en oud en aan de vaste huisgezelschappen. De Meervaart is de plaats waar talenten tot ontwikkeling komen en waar kinderen, jongeren en professionals hun talenten ontwikkelen tot op het grootste podium;
   iii. De Meervaart wordt daarnaast meer nog dan nu al het geval is de huiskamer van de wijk en onderdeel van haar ruimtelijke context, met o.a. festivals en performance, zowel binnen als buiten;

. Allround Podium
· MAKEN + LEREN
· LOKAAL VERBONDEN

5. Kennis te nemen van het onderzoek naar de financiële haalbaarheid (bijlage 4 KABINET) met dien verstande dat:
   i. de definitieve kosten en dekking van het gebouw aan de gemeenteraad voorgelegd zullen worden bij de aanvraag uitvoeringskrediet voor het gebouw (prognose 2023) als het definitief ontwerp van het gebouw gereed is;
   ii. de dekking grondexploitatie aan de gemeenteraad voorgelegd zal worden bij de behandeling van het investeringsbesluit gebiedsontwikkeling Centrum Nieuw-West (prognose Q1 2021);

6. Kennis te nemen van het onderzoek naar de exploitatie van de nieuwe Meervaart waarvan de conclusies zijn:
   i. de exploitatie-prognose uit bijlage 5 straalt realisme uit;
   ii. de Meervaart is nu gebouweigenaar en gaat huren van de gemeente in de nieuwe situatie;
   iii. het grotere gebouw, de andere eigendomspositie, en het andere en bredere programma vragen een hogere jaarlijkse subsidiebijdrage;
   iv. het onderhavige besluit gaat niet over een toekomstige hogere (jaarlijkse) subsidie, maar is onderdeel van het Kunstenplan 2025-2028, dat haar eigen besluitvormingstraject kent;

2/3

Jaar 2020
Afdeling 3A
Nummer 144/756
Datum 8 juli 2020

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad

Raadsbesluit

R

v. dat de Meervaart verantwoordelijk is voor de dekking van de losse inrichting en dit naar verwachting tot stand komt door te werven fondsen en / of door een lening;
vi. de demarcatie tussen huurder- en verhuurderscomponenten, het eigendom en overige verantwoordlijkheden zullen de komende tijd nader worden uitgewerkt. Het resultaat wordt gepresenteerd bij de aanvraag uitvoeringskrediet;

7. In te stemmen met het voorbereiden van het investeringsbesluit en hiervoor € 4,8 miljoen van het voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen, waarmee de kosten tot en met definitief ontwerp kunnen worden gedekt;

8. In te stemmen met het reserveren van het restant van het voorbereidingskrediet (€ 2,4 miljoen) voor de aanbestedingsfase die betrokken zal worden bij het uitvoeringskrediet;

9. Kennis te nemen van de geheimhouding die op grond van artikel 25, tweede lid van de Gemeentewet is opgelegd en het verzoek aan de gemeenteraad om die tijdens de eerstvolgende vergadering na aanlevering bij de raadsgriffie te bekrachtigen.

Aldus besloten door de gemeenteraad voornoemd in zijn vergadering op 2 juli 2020.

De voorzitter

Femke Halsema

De raadsgriffier

Jolien Houtman

3/3

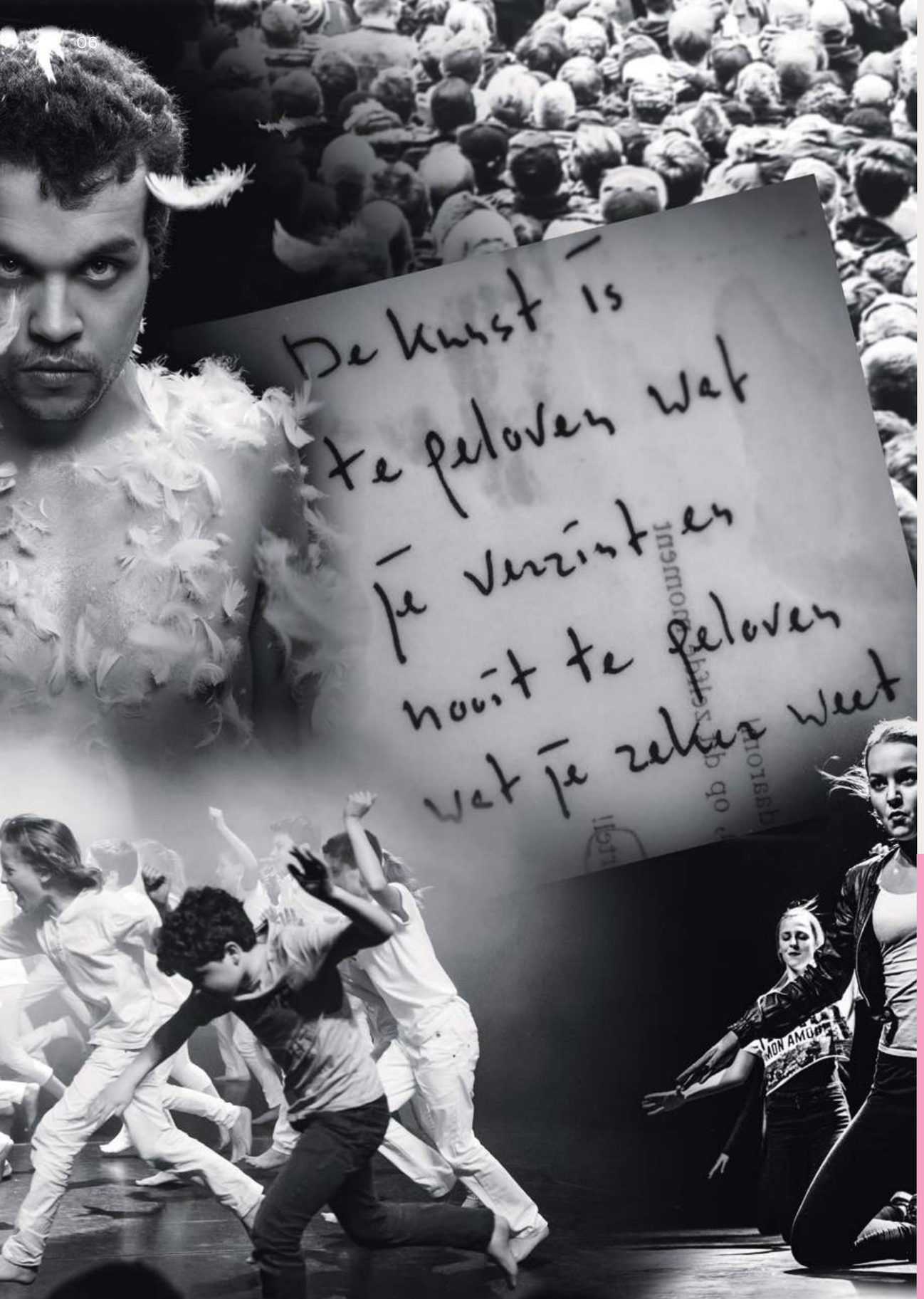

Illustratie: Molu Bekker.

Onze droom van een Nieuwe Meervaart

Het is ergens in de nabije toekomst op een warme zaterdagochtend in de lente. Centrum Nieuw-West is klaarwakker. Het terras aan de waterkant van de Nieuwe Meervaart aan de Sloterplas loopt vol: buurtgenoten die nog even koffie drinken op hun weg naar het winkelcentrum; moeders die net hun kroost hebben afgezet bij de theaterklas; hardlopers die een korte stop maken tijdens hun rondje Sloterplas en een groepje toeristen die gehoord hebben dat hier spannende dingen gebeuren.

Sarah en Alida kennen elkaar sinds een jongerenworkshop in de Meervaart en bespreken de crossover-musical waar ze nu aan werken. Vanmiddag hebben ze een doorloop en de première is volgende week al. Ze worden gecoacht door ISH Dance Collective en de oude musicalrot Koen van Dijk. In de ochtendzon bekijken ze hoe ze de laatste adviezen kunnen inpassen in de voorstelling. Tariq Harrak zwaait naar ze in het voorbijgaan. In 2020, voordat hij bekend raakte, waren het de interculturele actuele theatervoorstellingen van George & Eran in de oude Meervaart die hem richting cabaret stuurden. Vanavond staat hij hier zelf op de planken.

Plotseling klinkt er gejoel als een paar dappere zwemmers de plas in duiken op weg naar de drijvende kunstinstallatie. In het café zitten mensen aan hun smartphones geplakt. Ze spelen de interactieve game die bij de installatie hoort. Om hen heen razen de freerunners voorbij die het Meervaart parcours volgen dat de zwaartekracht tart. Een handjevol theatertechnici komt naar buiten om even wat zon op te vangen. Ze hebben zojuist binnen een trailer uitgeladen. Deze stond vol met apparatuur voor de opbouw van het internationale urban contemporary dance festival dat vanavond start in de grote zaal.

Binnen bespreekt de eminente neuroloog David Kobbe, in een hoek van de foyer, het baanbrekende werk dat hij doet met dansers en (gast)choreografen van ICK Amsterdam op het gebied van het lichaam en fysieke beperkingen. Noah, de huidige artist-in-residence, schuift aan. Drie maanden lang ontwikkelt deze eigenzinnige choreograaf hier een confronterende productie met dansers met en zonder een beperking. Even kringelt er een klassieke Andalusische melodie door de ruimte, als een laatkomer de deur opent naar de muziekworkshop. Een paar seconden gaat ze op in de Caribische ritmes van de *steel band* op het dakterras. Morgen kan het net zo makkelijk elektronische muziek zijn die zich vermengt met hiphop.

Het is een mooie warme zaterdagochtend in de nabije toekomst. De Nieuwe Meervaart is het levendige knooppunt van Nieuw-West en geen dag is hetzelfde. Kijk je terug naar 2019 dan zie je dat toen de zaadjes van dit vergezicht zich ontkiemden. Amsterdam staat dan aan de vooravond van een nieuw tijdperk.»

Meervaart Jong. Fotoaraaf: Marc Roodhart.

Voor Nieuw-West en heel Amsterdam

» Amsterdam wil een meerpolige stad zijn. Nieuw-West wil meer betekenen voor haar inwoners en een waardevol, levendig, cultureel actief stedelijk centrum ontwikkelen. De Meervaart met een nieuwe iconische locatie voor de podiumkunsten op gebied van presenteren, leren en ontwikkelen kan een sleutelrol spelen in het verbinden van deze ambities.

De toekomst van de stad ligt in de spreiding van cultuur over nieuwe stadscentra. Amsterdam verandert van een op het centrum gefixeerde stad in een meerpolige metropool

De Meervaart kan deze sleutelrol vervullen omdat alle schakels in de lange culturele keten schitteren. Het is een rijk scala aan activiteiten van dans tot muziek, musical, theater, cabaret, en cross-over die spelen op alle niveau's van cursussen voor beginners tot performances van wereldsterren. Het nieuwe gebouw wordt een vruchtbare bodem voor nieuwe kunst en creativiteit. Het laat talent bloeien, moedigt het ontwikkelen van nieuwe verhalen en vertelvormen aan en presenteert dat aan een zo'n breed mogelijk publiek. Het wordt een plek waar dansers, performers, freerunners, regisseurs en zangeressen, acteurs en activisten elkaar treffen. De vonken vliegen ervan af. Het wordt een veilige omgeving waar men kan botsen, rondsnuffelen, prikkelen en verstoren. Met altijd opwindend nieuw werk als resultaat.

Maar het kan deze sleutelrol vooral ook vervullen omdat de Nieuwe Meervaart meer wordt dan een theater. Er is plaats voor interactieve performances, cursussen, lezingen, tentoonstellingen, eten en drinken. En het mooiste zou zijn als je er ook naar de film kon. Dit alles trekt het breedst denkbare publiek aan. Bewoners uit de nabije omgeving en heel Nieuw-West, passanten en recreanten uit het park en nieuwe mensen uit de rest van de stad. Ver weg van de restricties in het oude centrum wordt dit een plek die openstaat voor nieuwe manieren van werken en leren. Je kan het aanbod rustig tot je nemen of je kan er actief aan meedoen. Makers lopen op elk moment van de dag door het gebouw als bezoeker onder de bezoekers, niet verstopt achter de deuren van de zalen en repetitieruimtes.

Een nieuw cultureel hart van Amsterdam dat iconisch is om te zien én om wat het presenteert en mogelijk maakt

Het gebouw leeft zeven dagen per week van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Iedereen vindt er een plekje, kinderen en ouderen, shoppers en voorbijgangers. Passend bij Nieuw-West is het gebouw er niet louter voor de culturele elite. Het is een warm kloppende publieke ruimte waar uiteenlopende mensen samenkomen. Het is een hart dat bloed pompt door de aderen van de stad. Het is de ruimte waar men zich thuis voelt, waar je verrassende ontmoetingen hebt met anderen en waar je ervaringen deelt. Het wordt een plek waar iedereen die deel uitmaakt van deze mooie grote stad zich als vanzelfsprekend vertegenwoordigt ziet bij de bezoekers, deelnemer, uitvoerenden en het personeel. Een bezielde en toegankelijke plek waar cultuur en de kunsten als vanzelfsprekend aanwezig zijn.

Wij zien de Nieuwe Meervaart als een geliefd gebouw, dat harmonieus opgaat in zijn omgeving; de fysieke én de sociale. Een nieuw cultureel hart van Amsterdam dat iconisch is om te zien én om wat het presenteert en mogelijk maakt.

Campagnebeeld Nationaal Theaterweekend 2020.

Meervaart Studio Dans Lab. Fotograaf: J.A.Flu.

Meervaart Jong (4West Festival). Fotograaf: Dave van Hout.

Micha Wertheim – 'Micha Wertheim Voor Alle Duidelijkheid'. Fotograaf: Merlijn Doomernik.

Tania Kross – 'Van Mozart tot Madonna'. Fotograaf: Imke Panhuijzen.

GRIMM – ISH Dance Collective & Het Nationale Ballet. Petrovsky & Ramone.

SOUMAYA

"Hier ligt het fundament van mijn identiteit"

"Ik leer graag over de wereld en heb de ambitie die mooier en eerlijker te maken", vertelt Soumaya Bazi. De 24-jarige studente schrijft, is beginnend filmmaker en betrokken bij sociale projecten. Sinds anderhalf jaar volgt ze workshops bij Meervaart Studio om zichzelf creatief verder te ontwikkelen. Op ons verzoek deelt ze haar toekomstvisie voor zichzelf en Amsterdam Nieuw-West.

Je bent geboren en getogen in Amsterdam Nieuw-West. Wat betekent dit stadsdeel voor jou?
Ik ben een product van Nieuw-West. Dit stadsdeel is onderdeel van mijn identiteit. Geboren in het (wijlen) Slotervaartziekenhuis woon ik sinds m'n vijfde in Slotermeer, inmiddels op mezelf. Hier heb ik leren lezen, schrijven, rekenen, fietsen, zwemmen, vallen en weer opstaan. Hier ligt het fundament van mijn identiteit.

Maar ik heb me niet altijd even thuis gevoeld in Nieuw-West. In de ogen van veel mensen viel ik buiten de boot. Ik werd altijd 'anders' genoemd. Dit heeft me al vroeg bewust gemaakt van mijn identiteit. Nieuw-West is nooit een homogeen deel van de stad geweest, zoals veel mensen dat wel beweren. De mensen hier zijn zo ongelooflijk divers op eindeloos veel manieren. Het maakt mij trots dat ik een product ben van de wijk. Het is mijn thuisbasis.

Wat is het eerste dat in je opkomt als je aan Nieuw-West denkt?
Mijn jeugd, mijn familie, Slotermeer, heel veel groen, vuurwerkbommen en door de politiek lang genegeerde wijken (behalve als er wat te zeiken viel over de buurt).

Wat schiet te binnen als je aan de Meervaart denkt?
Ik denk dan als eerste aan Meervaart Studio. Het is de plek waar ik anderhalf jaar geleden binnenwandelde en sindsdien niet meer ben weg te slaan. Een warm nest waar de jonge creatieveling uit de buurt echt centraal staat en er alles aan wordt gedaan om het beste uit jezelf te halen. En dat op een ontzettend laagdrempelige manier.

Wanneer ben je workshops gaan volgen bij Meervaart Studio?
Mijn eerste kennismaking met Meervaart Studio was bij de kick-off van het Film Lab in maart 2019. Ik liep al jaren rond met dromen (waaronder regisseur worden) toen ik door iemand werd herinnerd dat dromen niet bij dromen hoeft te blijven.

Daarna heb ik mij ingeschreven bij Meervaart Studio. Nog altijd zit ik bij het Film Lab. Ik doe voor de tweede keer mee aan het Poetry Lab en volg de *video edit*-lessen van Gianni Grot. Ook wacht ik met smart op de fotografieworkshop van Les Adu.

Leren film maken, editen, fotograferen en schrijven zijn voor mij allemaal met elkaar verbonden.

Waar put je inspiratie uit?
Ik reflecteer op dit moment veel op mijn jeugd, mijn familie, achtergrond en identiteit. Schrijven is snappen. Door te creëren verwerk ik mijn eigen pijn en de vragen waarmee ik rondloop.

Hoe ziet jouw ideale Amsterdam Nieuw-West eruit?
Ik zou een boek kunnen schrijven over mijn ideale Nieuw-West. Laat ik beginnen met wat ik zelf miste toen ik jong was. Ik miste prikkels die aansloten op mijn interesses. De focus lag heel erg op sport en goeie cijfers halen op school: je "ticket" naar een beter leven. Ik miste toen en nu nog steeds kunst in de buurt en alternatieve ideeën voor het bouwen van een toekomst.

Denk aan laagdrempelige en zichtbare plekken waar je als kind of jongere naar binnen kan gaan en nieuwe werelden ontdekt. Waar je kennis kan maken met verschillende manieren van maken, ondernemen en jezelf uitdrukken. Iets waarbij je ook begeleid wordt. Om je bewust te maken van hoe *community building* werkt en wat je kunt betekenen voor je eigen omgeving.

Op papier wordt er veel gedaan aan talentontwikkeling in de buurt, maar met uitzondering van Meervaart Jong en Studio zie ik het weinig écht gebeuren. En als het wel gebeurt, waarom weten zo weinig kinderen en jongeren hun weg ernaartoe te vinden? Daar moet wat aan gedaan worden.

Verder blijft mijn ideale Nieuw-West groen en is er plek voor iedereen. Zoals ik eerder aangaf, is dat steeds meer aan het verdwijnen. In mijn ideale Nieuw-West blijven oude buurtbewoners en hun nageslacht wonen waar ze hun leven hebben opgebouwd en maakt het formaat van hun portemonnee geen reet uit.

Je bent al actief bij sociale projecten van de Gemeente Amsterdam, Project VoorUit en Amnesty International. Wat zijn je plannen voor de nabije toekomst?
Ken je dat? Dat je hoofd soms pijn doet omdat je overprikkeld raakt door ideeën? Binnenkort hoop ik mijn allereerste korte verhalenbundel uit te brengen. Die ben ik nu aan het schrijven.

Verder wil ik beginnen met het archiveren en verzamelen van de geschiedenis en verhalen van Nieuw-West vanuit het perspectief van migrantenkinderen, dus mijn generatie. Nieuw-West is net als Noord en Zuidoost in rap tempo aan het veranderen. Het voelt voor mij alsof er opnieuw gekoloniseerd wordt. Dit wakkert bij mij de urgentie aan om onze geschiedenis vast te leggen voordat we ondergesneeuwd worden door kapitaal en mensen van buiten de wijken die niet geïnteresseerd zijn in de oude buurtbewoners, maar enkel in goed wonen aan de "herontdekte" Sloterplas en in dure poké bowls.

Verder wil ik podcasts maken met kinderen uit de buurt, meeschrijven aan films, nog een eigen korte film maken, van betekenis zijn voor kinderen en jongeren uit mijn buurt – vooral voor meisjes – en mijzelf verder ontwikkelen op creatief vlak. Ik heb het gevoel dat ik nog ver te gaan heb om te komen waar ik wil zijn.

"Ik zou een boek kunnen schrijven over mijn ideale Nieuw-West"

Fotograaf: Marc Roodhart

Scènefoto's 'Jihad van Liefde'. Fotograaf: Jesse Budel.
Première 'Jihad van Liefde': Shot By Meesterwerk.

MEERVAART PRODUCTIE

JIHAD VAN LIEFDE

Meervaart productie 'Jihad van Liefde' was officieel één van de best besproken voorstellingen van 2020. De pers was unaniem lovend.

"Jihad van Liefde is een schitterende mengeling van rouwbeklag, woede en loutering. Na de première zegt de echte Mohamed El Bachiri op het podium dat hij diep is geraakt."
— de Volkskrant ★★★★

"In 'Jihad van Liefde' worden haat en verdriet omgezet in een verhaal van liefde... dat verhaal is groots."
— NRC Handelsblad ★★★★

"Deze 'Jihad van Liefde' is een oprechte en hartverscheurend breekbare strijdkreet tegen wrok en onbegrip... dat je recht in het hart treft."
— Trouw ★★★★★

"Met de boekbewerking Jihad van liefde zetten regisseur Eran Ben Michaël en schrijver Sarah Ringoet een aangrijpend verhaal op overtuigende wijze neer, met dank aan een fantastische hoofdrol van acteur Mohammed Azaay."
— Theaterkrant ('**Bejubeld**')

"Dit verhaal met Bijbelse proporties is van een zeldzame schoonheid... Eran Ben-Michaël regisseerde sober maar doeltreffend en zorgt, ook dankzij het voortreffelijke spel van Azaay, voor een zeer intense beleving"
— Scenes ★★★★

"In een wereld van toenemende polarisatie is Jihad van Liefde een eilandje van barmhartigheid... Het zijn de beschrijvingen van het alledaagse waardoor de dreun binnenkomt."
— Het Parool

'Jihad van Liefde' ging in première op 1 maart 2020 in onze Blauwe Zaal.

Die avond zag Mohamed El Bachiri zijn eigen rouwproces - opgetekend in het boek 'Een jihad van liefde' - naar het toneel vertaald door acteur Mohammed Azaay, musici van het Amsterdams Andalusisch Orkest, regisseur Eran Ben-Michaël en toneelschrijver Sarah Ringoet.

Tijdens het slotapplaus werd El Bachiri naar voren geroepen. Woorden schoten hem tekort. Zijn oprechte ontroering was het grootst mogelijke compliment en misschien wel het indrukwekkendste moment van het seizoen.

JIHAD VAN LIEFDE IS EEN PRODUCTIE VAN DE MEERVAART EN SENF THEATERPARTNERS I.S.M. HET AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST EN GEORGE & ERAN PRODUCTIES.

Foto van de Meervaart in 1977 (Collectie Stadsarchief Amsterdam).

1977-79

Bewoners kiezen met grote meerderheid voor de Meervaart

Een nieuw gebouw voor de Meervaart op een prominente plek in Nieuw-West is geen opwelling of prestigeproject van het stadsbestuur. De toekomst die Amsterdam, en in het bijzonder Nieuw-West, voor de boeg staat vraagt om een theater dat kan blijven mee-ontwikkelen. Het ligt geheel in lijn van de ontwikkelingen die het theater de aflopen 43 jaar heeft doorgemaakt.

Sinds haar ontstaan is de Meervaart nauw verbonden met de Westelijke Tuinsteden. Het ontleent er haar bestaansrecht aan, geeft kleur aan het stadsdeel en is een katalysator voor de culturele ontwikkeling van en de positieve beeldvorming over haar bewoners.

Nieuw-West is altijd een broedkamer geweest voor grootstedelijke ontwikkelingen. Het deel van Amsterdam dat als eerste kansen biedt en ons confronteert met de angsten en zorgen die verandering met zich meebrengt.

Sinds haar oprichting beschouwt de Meervaart theater als een levende kunstvorm die mee-ademt met de tijd. De kwaliteit en impact van een huis voor kunst en cultuur komen het best tot hun recht bij een directe interactie met de maatschappij. Dit deed en doet de Meervaart door voortdurend aan te haken bij recente ontwikkelingen en door het belichten van alle facetten van veranderingen, zowel de positieve als de lastige aspecten, op een serieuze én toegankelijke manier.

De Nieuwe Meervaart staat kortom geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst. »

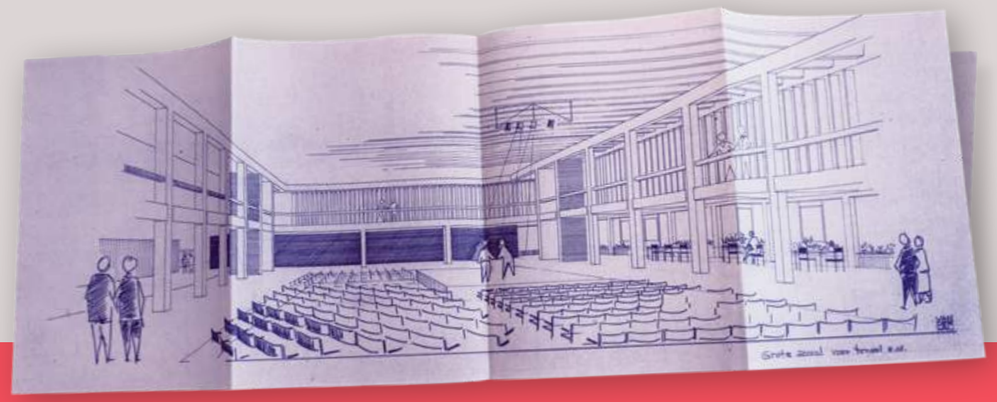

Vroege schets van de Meervaart door architect Poul van der Wal.

» Het huidige Nieuw-West is het gevolg van de voortgang die na de Tweede Wereldoorlog werd ingezet en het **grote optimisme** dat er heerste. [1] Osdorp werd als één van de laatste tuinsteden gebouwd binnen het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P.). De stad groeide en daarvoor moest het kenmerkende polderlandschap deels wijken. Stedenbouwkundige **Cornelis van Eesteren, de grondlegger van het uitbreidingsplan, zag een tuinstad voor zich waar mensen zich konden ontspannen in een omgeving vol 'licht, lucht en ruimte'.** Mensen trokken van kleine huizen in de binnenstad naar hun nieuwe, ruime doorzonwoningen en waren opgelucht en positief gestemd. In tegenstelling tot de rest van de tuinsteden speelde hoogbouw in Osdorp een grote rol. Vanaf de Cornelis Lelylaan zie je de *skyline* van oude tot splinternieuwe flats in aanbouw en de toneeltoren van de huidige Meervaart al opdoemen. "Door zijn duidelijk herkenbare begrenzing en de ver van de binnenstad gelegen situering **voelen de Osdorpers zich meer dan anderen aan hun wijk verknocht**". [2]

De algemene gang van zaken was: 'Wil je uitgaan? Wil je naar de cultuur? Dan moet je naar het centrum'. Daar wilde men verandering in brengen

In de jaren '60 was het centrum van Osdorp nog wat jong en kaal. Het Osdorpplein vormde al het hart van de wijk, maar haar omgeving werd voor een groot deel ingenomen door een parkeerplaats. Max van den Berg, een van de oprichters van de Meervaart en destijds lid van de Communistische Partij Nederland (CPN): "De algemene gang van zaken was: 'Wil je uitgaan? Wil je naar de cultuur? Dan moet je naar het centrum. We hebben een mooie lijn 1 aangelegd, je stapt op de tram en je bent er.' De tuinsteden zijn slaapsteden: de mensen gingen overdag hard werken, naar huis, een halfuurtje tv kijken en naar bed. En voor de rest was het niets". Van den Berg wilde hier namens de CPN en samen met de PvdA (Henk Langenakker) en verschillende buurtwerkers verandering in brengen. [3]

In de oorspronkelijke plannen voor de wijk was een cultuurcentrum niet opgenomen. Maar in een referendum onder buurtbewoners werd daar in de jaren '70 met een grote meerderheid voor gekozen. De Nederlandse staat verkocht in die jaren haar aandelen Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken (tegenwoordig Tata Steel). Een deel van de opbrengst werd door de toenmalige cultuurminister Marga Klompé gereserveerd voor de ontplooiing van culturele initiatieven door de lokale bevolking op vier plekken in Nederland — zo ook voor de Westelijke Tuinsteden. Via een referendum werd de bevolking gevraagd hoe het budget van zes miljoen gulden moest worden besteed: aan een overdekte ijsbaan of een cultuurcentrum, de opkomst was, verbazingwekkend genoeg, groter dan bij een gemiddelde gemeenteraadsverkiezing. De laatste keuze won met een overgrote meerderheid. [4]

In 1977 opende het 'vrijetijdscentrum' voorzichtig haar deuren, met directeur Han Hogeland aan het roer. Een multifunctioneel gebouw van 5.000 m² met **theaterzaal, buurtcentrum-voorzieningen, een bibliotheek en kunstuitleen**: het eerste grote cultuurcentrum buiten de ring, een echte noviteit (een typisch jaren '70 gebouw, ontworpen door architect Poul van der Wal). Het potje van de overheid had voor het gebouw gezorgd, maar **er was geen rekening gehouden met de hoge kosten voor het exploiteren** van haar functies: Hogeland stond er alleen voor. De eerste maanden waren vooral gericht op het afwerken van het gebouw en het definitief vastleggen van het beleid voor de 'multifunktionele voorzieningen'. Al snel plaatste Hogeland een advertentie in de krant met een **oproep voor vrijwilligers** om hem bij te staan, waar 120 mensen op afkwamen. Hiermee was de Meervaart **een noodgedwongen trendsetter op het gebied van vrijwilligerswerk**. In april kreeg het vrijetijdscentrum haar naam De Meervaart: "Eigenlijk ligt deze voor de hand. Het gebouw staat aan de Meer en Vaart en vroeger stond er een boerderij die zo heette". [5] Henk Langenakker, toenmalig voorzitter, schreef met ernst in het jaarverslag van 1977: "Een woord van grote dank en waardering aan allen die ons in het moeilijke jaar 1977 bijstonden en behulpzaam waren is hier op zijn plaats. **Zonder hun steun en medewerking was de Meervaart een doods en gesloten gebouw**".

De tekorten in het eerste jaar drukten zwaar op de programmering en activiteiten. [6] Het bestuur maakte zich vooral zorgen over de verhouding tussen 'sociaal culturele activiteiten' en verhuur. Het hart van het centrum werd gevormd door deze activiteiten, maar de verhuur had in het eerste jaar nog de overhand. Het doel werd een verhouding van 60/40 tussen cultuur en verhuur. **Het eerste succes, en de eerste echte openstelling, was de kunst 10-daagse in september 1977 met muziek, theater en film.**

Een van de vrijwilligers na het organiseren van deze eerste manifestatie: **"Als ik naar mijn hart te werk ga, zou ik hier dag en nacht bezig zijn."** [7] Tussen oktober en december vonden de eerste voorstellingen plaats, in december opende de openbare bibliotheek. Uiteindelijk zegde de gemeenteraad iets meer dan de helft van de benodigde exploitatiekosten toe.

VTC, het Kultureel Centrum van West

dat in aanbouw is bij de Sloterplas, moet dit najaar open. Er in ondergebracht zijn verschillende sociaal kulturele voorzieningen als bibliotheek, werkschuit, muziekschool, balletstudio, theaterzaal, tentoonstellingsruimte, jongerencentrum en ontmoetingsruimte voor bewoners.

Het Kultureel Centrum van West dat technisch en organisatorisch in opbouw is, zoekt voor haar direkteur-koordinator een

enthousiaste man of vrouw

die in staat is zelfstandig en op kreatieve wijze deze te ondersteunen op organisatorisch en administratief gebied. Ook secretariaatswerkzaamheden behoren tot zijn/haar werkterrein.

Vereisten:
— leeftijd 25-35 jaar
— middelbaar opleidingsniveau
— improvisatievermogen
— interesse voor sociaal kulturele en kunstzinnige zaken
— administratieve ervaring

Belangstellenden voor deze funktie kunnen zich schriftelijk wenden tot Han Hogeland, Reimerswaalstraat 3, Amsterdam-Osdorp, telefoon 020-190974. Informatie over het VTC wordt op aanvraag toegestuurd.

Krantenartikel met oproep voor vrijwilligers (Collectie Meervaart).

1. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.

2. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.

3. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.

4. – 7. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.

"Optreden in de Meervaart is altijd één groot feest"

Jaap Wijnschenk (73)
- Geboren en getogen in Amsterdam
- Woont momenteel in Geuzenveld
- Secretaris en ons contactpersoon bij Het Amsterdams Volkskoor, dat jaarlijks meermaals in de Meervaart optreedt voor uitverkochte zalen

Fotograaf: Marc Roodhart.

M TALK

LEES HET INTERVIEW

ONZE MAKERS

ICK Amsterdam
- Het stadsgezelschap van de dans van Amsterdam
- Maakt spraakmakende dansvoorstellingen en zoekt samenwerkingen met gastkunstenaars
- Werkt vanuit het intuïtief bewegende lichaam
- Neemt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van dans- en maaktalenten
- Ontving diverse prestigieuze prijzen en toert al meer dan twintig jaar over de hele wereld

Fotograaf: Marc Roodhart.

MEER OVER ONZE MAKERS

ICK AMSTERDAM

"Met de nieuwe Meervaart krijgen we een fysieke en publieke plek waar we onze taal van het lichaam kunnen delen met de buurt, de stad, het land, de wereld. Een haven waar kunstenaars en buurtbewoners kunnen aanmeren, uitwisselen, thuis zijn."

Vrouwen van Nieuw-West

BALLETGROEP VAN DE MEERVAART

De balletgroep van de Meervaart bestaat uit een groep trouwe en fanatieke meiden uit Nieuw-West. Omdat dit de vrouwen van de toekomst zijn, werden ze door Amsterdam Museum en Pakhuis de Zwijger gevraagd voor het project 'Vrouwen van Nieuw-West'. Dit resulteerde in een rondreizende expositie door de hele stad, die eindigde in het Amsterdam Museum. Dit is een pagina uit het boek dat naar aanleiding hiervan is uitgebracht. De Syrische vluchteling Masa Mardini – één van de ballerina's uit de groep – overhandigde het eerste exemplaar aan wethouder Touria Meliani.

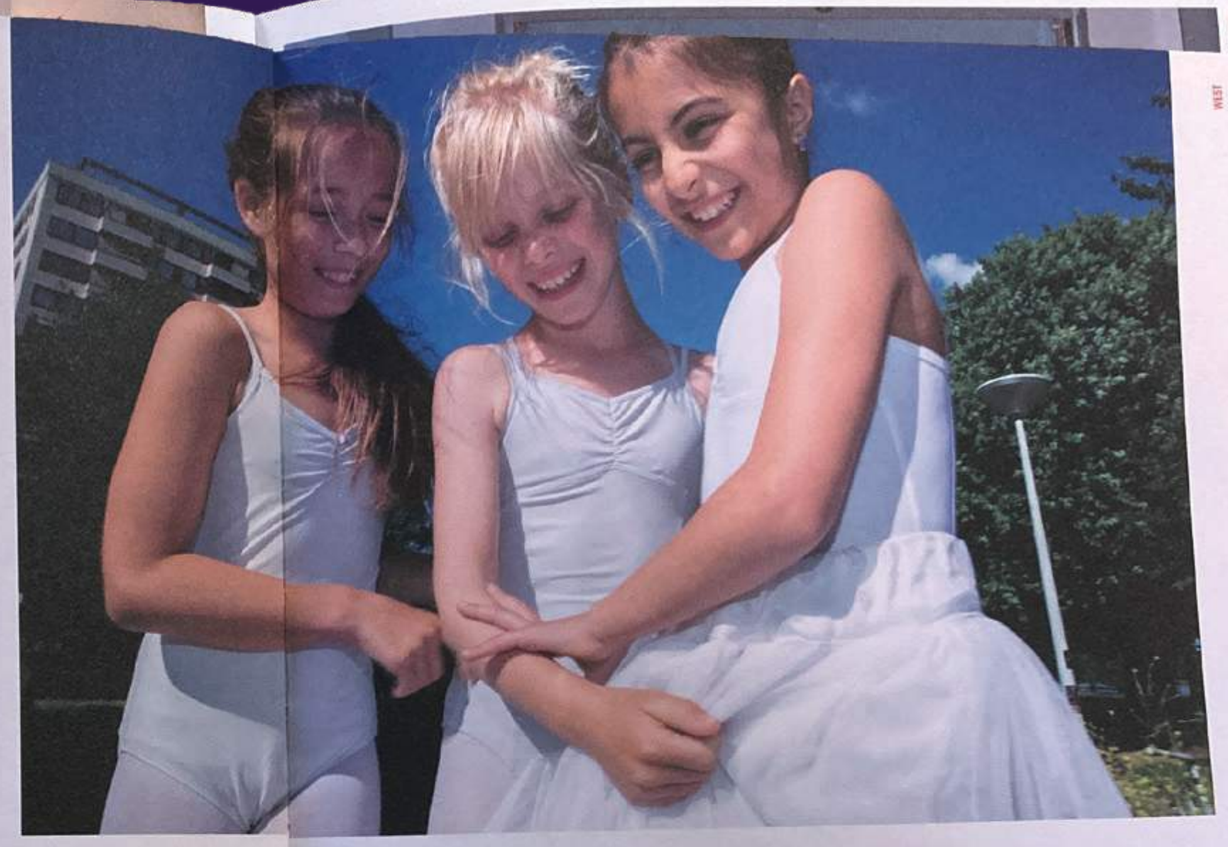

Ballerina's

Meervaart Jong in Osdorp is geen klassieke ballet-school en ontkracht de stereotypering van ballet als competitief en streng. "De essentie van ballet is het ontkennen van de zwaartekracht. Alles is hoog en licht", vertelt balletlerares en coördinator dans Lynn Bartels. "Ik werk vanuit die essentie, maar vertrek vanuit het perspectief van het kind: vrij en creatief." Samen met Lynn bedenken de meisjes zelf de verhalen die ze via hun dans willen overbrengen.

Dansen is communiceren met je lichaam. Hun op-treden 'FLINK' gaat over hoe kinderen zich groot en sterk moeten houden, terwijl ze soms onzeker of verdrietig zijn. Optreden vinden de meisjes spannend. Ze vormen een hechte groep en vertrouwen elkaar. Dat zie je ook terug in de dans: ze werken samen en vangen elkaar op. Deze jonge generatie werkt hard en is van nature gedisciplineerd.

De samenstelling van de balletklassen is zo divers als het stadsdeel zelf. De kinderen zien die diversiteit als vanzelfsprekend. Lynn vindt het belangrijk dat iedereen zich welkom voelt. "Als een meisje niet met blote armen of benen wil dansen, zorgen we voor een inclusieve kostuumkeuze. Als je elkaar tegemoet komt, krijg je echt iets moois."

1980-89

Steun de Meervaart — Geen afbraak, Maar opbouw!

De nieuwe Meervaart staat geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst. Lees hier deel twee over het succes en de turbulentie in de jaren '80.

In de jaren '80 kreeg de Meervaart steeds meer naamsbekendheid. Dankzij de inzet van de vele vrijwilligers en de artistieke koers van Han Hogeland ontpopte de Meervaart zich, ondanks de trage start, al snel tot een **volwaardig cultureel centrum**. **Er vond een aantal grote exposities met (internationale) allure plaats** zoals Kitsch uit de kunst (1981), Berlin '82, Van polder tot stad (1983), het Computerfestival (1984) en La Mode (1986) waarvoor Parijse topcouturiers met privéjets in kwamen vliegen. [8] Vanaf het begin werd jaarlijks het **Amsterdams Bluesfestival** georganiseerd. Er werden **televisieprogramma's** opgenomen door lokale omroep **Salto** en wekelijks was de Meervaart op de landelijke tv te zien via de programma's van **Sonja Barend**. Zelfs de Engelse band **The Smiths** gaf er hun enige concert ooit in Nederland. Interessant genoeg kwamen in de eerste jaren vooral mensen uit het centrum en buiten de stad naar de Meervaart, voor **experimentele voorstellingen en manifestaties** van hoge kwaliteit. [9] De Meervaart had echter ook een **sterke buurtfunctie**, die hierdoor minder werd aangesproken. Desondanks werden de theatervoorstellingen goed bezocht door het publiek uit Amsterdam-West, "(...) dat elkaar dan ook weer in de bibliotheek, bij de danscursus of het koffieconcert tegenkomt".

Meervaart dreigt slachtoffer eigen succes te worden

Van onze verslaggever

AMSTERDAM — Het sociaal-cultureel centrum De Meervaart in Amsterdam-Osdorp dreigt het slachtoffer te worden van zijn eigen succes. Zo althans voelt Meervaart-directeur Han Hogeland het. B en W van Amsterdam willen 240 duizend gulden op het budget korten met onder meer als argument dat De Meervaart zich moet terugtrekken op de westelijke tuinsteden (Sloten, Osdorp), het oorspronkelijke territorium. Als de bezuiniging doorgaat moet De Meervaart, aldus Hogeland, bijna dertig percent van de culturele activiteiten inkrimpen.

Het stadsdeelbestuur van Osdorp heeft woensdagavond bij de Amsterdamse wethouders W. Etty en R. Walraven geprotesteerd tegen de bezuiniging van het Meervaart-budget

exploitatie is veel goedkoper." Er werken zestien betaalde krachten. Het bureau Organisatie en Efficiency van de gemeente Amsterdam heeft vorig jaar geadviseerd de personeelssterkte van vier en een halve arbeidsplaats uit te breiden. Dit advies hebben B en W niet overgenomen.

De financiële perikelen ontstonden toen B en W op de begroting van 1982 twee ton bij De Meervaart wilden weghalen: 40 duizend gulden door verbetering van de efficiency en 160 duizend gulden door een beperking van de activiteiten. Over het eerste bedrag werden De Meervaart en de gemeente het eens. De bezuiniging van 160 duizend gulden werd niet doorgevoerd, omdat beperking van de activiteiten B en W bij nader inzien geen goede zaak leek, aldus Hogeland.

Deze 160 mille wordt nu voor 1983 opnieuw als bezuinigingspost opgevoerd. Daarbij komt een bedrag van 80 duizend gulden, dat moet worden bezuinigd in het kader van de vier-percentsregeling. Alle diensten van de gemeente moeten vier percent van hun

Voor De Meer-

e miljoen van de
80 duizend gul-

se wijkwethou-
hij beheert in
adsdeelraad on-
bestuurlijke or-
n W van Am-
anden van De
berman: „Bij de
deelraad in de-
eervaart in ons
Maar het geld
heveld van ge-
Wij accepteren
hoor even een

Kop uit de Volkskrant, 18 februari 1983. De oproep tot het tekenen van de petitie in Het Parool (1983). Foto van de foyer van de Meervaart.

Sticker (begin jaren '80) uit het Meervaart archief.

SCAN VOOR HET CONCERT VAN THE SMITHS

In 1983 kopt de Volkskrant: "Meervaart dreigt slachtoffer eigen succes te worden". Het college van B&W pleitte voor het korten van 240.000 gulden op het budget en stelde dat de Meervaart zich moest beperken tot haar lokale omgeving (Osdorp en Sloten). Eén van de argumenten was dat de grote manifestaties ten koste zouden gaan van de wijkgerichte activiteiten. Han Hogeland betwistte dat. Volgens hem **zette de Meervaart evenveel om als Carré** maar met minder exploitatiekosten. De lasten werden alleen gedrukt omdat de Meervaart, van kaartverkoop tot bar, draaide op haar **meer dan 100 vrijwilligers**. Met de voorgestelde bezuinigingen zou de Meervaart drie maanden in het culturele seizoen moeten sluiten. Al snel ontstond er verzet onder het bestuur, buurtbewoners en artiesten met het motto: "Steun de Meervaart — Geen afbraak, Maar opbouw!" **Het actiecomité pleitte niet alleen voor behoud van budget maar ook voor uitbreiding van het gebouw.** Deze verbouwing zou mede bijdragen aan het tegengaan van werkloosheid door de inzet van 27 werkeloze bouwvakkers. [10] De uitbreiding ging niet door, maar het budget werd door een motie van de CPN en PvdA wel behouden.

De jaren '80 bleven roerig, ditmaal hing er een bezuiniging van 1 miljoen gulden boven het hoofd waardoor de Meervaart haar 10-jarige bestaan mogelijk niet zou halen en kunnen vieren. Net als in 1983 pleitte het college van B&W ervoor om de focus van de Meervaart te beperken tot Osdorp. Gelukkig kopte Het Parool in 1988: "Het feest kan toch doorgaan". Het gevaar van bezuinigingen was gelukkig opnieuw geweken na **ludieke acties** van directie en personeel en de **reclamecampagne Meervaart open! in Het Parool, waarin bekende Nederlanders als Jules Deelder en Peter Faber pleitten voor het behoud van het theater.** Er volgden felle onderhandelingen met de gemeente en de stadsdeelraad, waarna de bezuiniging werd teruggetrokken. Het tienjarig bestaan van de Meervaart kon worden gevierd met **jazzoptredens, avant-gardistische nachtclubmuziek, exposities en literaire optredens van onder meer Jan Wolkers en Annie M.G. Schmidt.** [11]

Holland Festival 1982 (Berlin '82) in de Meervaart (Collectie Stadsarchief Amsterdam).

8. JAARVERSLAG 1982/83: TENTOONSTELLINGEN.

9. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.

10. DE VOLKSKRANT, "MEERVAART DREIGT SLACHTOFFER EIGEN SUCCES TE WORDEN", 18 FEBRUARI 1983.

11. HET PAROOL, "HET FEEST KAN TOCH DOORGAAN", 27 JANUARI 1988.

Computerfestival in de Meervaart (Foto: Michel Pellanders).

1984

Computerfestival

#MEERVAARTMOMENTEN

De kinderen op de foto maakten voor de eerste keer gebruik van een computer op het Computer Festival in de Meervaart (1984). Met workshops, groepsdiscussies, theater, beeldende kunst, muziek en film probeerden de organisatoren de angst voor de computer weg te nemen. Er werd diepgaand en kritisch gesproken over de nieuwe technologie, op de voorgevel hing een grote poster met het statement: "Im Mittelpunkt steht immer der Mensch". Het festival was een groot succes, waarschijnlijk omdat je 'overal aan mocht zitten'.

Poster door Klaus Staeck (1981).
Knipsel uit NRC Handelsblad (28 mei 1984).

AKIF

"Ik zie geen beperkingen om mijn dromen waar te maken"

TALK

Akif Andal (21) is een trotse Osdorper, DJ en wellicht te herkennen uit de buurt of van zijn motivatie- en gamingvideo's op YouTube . Ondanks zijn lichamelijke beperking staat niets hem in de weg zijn dromen na te jagen.

Je maakt films, websites en motivatievideo's. Daarnaast ben je DJ. Hoe ben je daarmee begonnen?
Ik had altijd al een passie voor DJ'en. Nadat ik mijn eerste draaitafel kocht, heb ik eerst thuis heel veel geoefend. Mijn eerste set draaide ik op Koningsdag bij Restaurant Meram. Daarna zag ik op Facebook een keer een advertentie dat er een sportdag werd georganiseerd in Nieuw-West, speciaal voor de jeugd. Ik heb de organisatie toen gemaild of ik mocht komen draaien. Dat was voor hen een verrassing, maar ze durfden de uitdaging wel aan te gaan. De eerste keer draaien was zo'n succes dat ik daarna nog vaker ben gevraagd, ook voor andere activiteiten zoals open dagen. Daarmee heb ik meteen bewezen dat iemand met een beperking net zo goed mee kan doen. Twee vliegen in één klap dus. Ik krijg altijd erg leuke reacties!

Ik vind het leuk om mensen plezier te geven, maar zie ook dat het nodig is om andere jongeren te helpen. Vandaar mijn motivatievideo's op YouTube. Ik zie dat veel jongeren dromen hebben, maar dat ze niet genoeg in zichzelf vertrouwen. Ik wil hen laten zien dat ik ondanks mijn lichamelijke beperking geen beperkingen zie voor mijn dromen, ik doe zo veel mogelijk dingen die ik wil en kan doen.

Over beperkingen gesproken: hoe toegankelijk is de Meervaart voor jou? Kan je er alles doen wat je zou willen?
Er zijn wel plekken in het gebouw waar ik niet kan komen. maar het grootste deel is wel rolstoeltoegankelijk. Ik bezoek veel voorstellingen zoals Turkse concerten en comedyshows en ik deed in het verleden mee met *video editing* en beat-lessen van Meervaart Studio, omdat ik mezelf wilde ontwikkelen. Dat was altijd erg gezellig en leerzaam en ik heb daar veel connecties gemaakt.

In het Talentenhuis (red: afdeling Talentontwikkeling en Educatie van de Meervaart) worden ook lessen gegeven die ik zou willen volgen. Maar helaas kan ik daar niet aan meedoen omdat het gebouw niet rolstoeltoegankelijk is.

Stel, er komt een nieuwe Meervaart aan of in de Sloterplas. Hoe past dat in Nieuw-West, en heb je specifieke wensen waar we rekening mee kunnen houden?
Sinds ik in Osdorp woon ben ik veel socialer geworden. In ons vorige huis kon ik niet zelf naar buiten vanwege een trappenhuis. Nu ben ik dus vaak buiten, hou van gezelligheid, maak iedere dag een rondje over het Osdorpplein en ook regelmatig een rondje Sloterplas. Het uitzicht op het water vind ik heel mooi.

Ik zou het fijn vinden als de Meervaart hier een grotere rol in kan spelen. Dat het gebouw meer openbaar wordt. Daarmee bedoel ik natuurlijk geen hangplek, maar meer als een *meeting point*. Dat je daar bijvoorbeeld soms even met iemand kan afspreken op een terras of in het park, of met slechter weer in een café. Voor mijzelf zou het natuurlijk het belangrijkste zijn dat een nieuwe Meervaart helemaal rolstoeltoegankelijk is, dus dat ik naast voorstellingen ook alle lessen, evenementen en workshops kan bezoeken.

Verder zou ik willen dat er meer evenementen en activiteiten voor jongeren komen met de focus op talentontwikkeling en andere sectoren. Ik kan zelf niet wachten op een nieuwe Meervaart! Ik denk dat het heel mooi gaat worden.

Van welke activiteit(en) in de Meervaart heb je de mooiste herinneringen?
Dat zijn Break A Leg en het Meervaart Jong Festival (voorheen 4West Festival), omdat ik daar toen mocht filmen! Het was druk, super gezellig en er hing een hele leuke sfeer.

BEKIJK AKIFS VIDEO VAN 'BREAK A LEG'

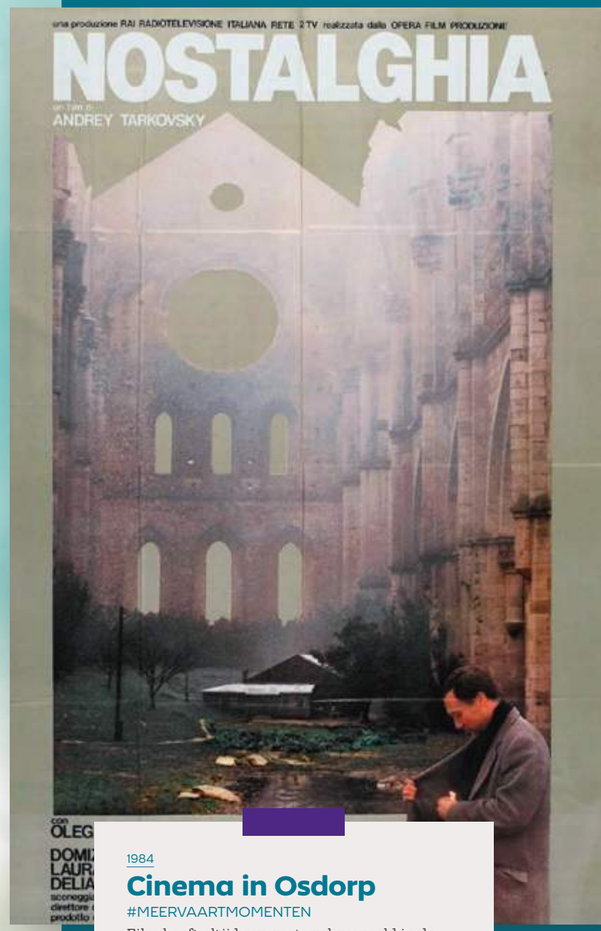

Poster Nostalghia (Collectie Gaumont Film Company).

1984

Cinema in Osdorp

#MEERVAARTMOMENTEN

Film heeft altijd een grote rol gespeeld in de Meervaart. Van een piepklein zaaltje met serieuze art house films in de jaren '70, tot vandaag de dag in onze Blauwe Zaal. Een tijd lang viel zelfs maandelijks een filmladder in de bus bij onze achterban.

Martin Keereweer, Hoofd Techniek & Gebouwbeheer, kan zich nog goed herinneren dat hij in 1984 als bezoeker het aangrijpende 'Nostalghia' van Andrej Tarkovsky in de Meervaart zag: "De film was erg populair, daarom werd er dezelfde avond een extra voorstelling ingelast. Toen ik in de rij stond te wachten voor de tweede vertoning zag ik 450 mensen met een verslagen blik, doodstil het theater uitstrompelen. Iedereen die samen met mij in de rij stond vroeg zich af waar ze in vredesnaam heen gingen..."

Knipsel uit de Volkskrant (2 februari 1984).

Illustratie: Malu Bekker.

Meer dan een iconische reiger

Een nieuw gebouw kan nooit losgezongen zijn van haar directe omgeving. Hoe mooi een Nieuwe Meervaart als 'iconisch beeld, op hoge poten, als een reiger' ook klinkt, het gebouw mag niet als een fremdkörper neerstrijken in Nieuw-West.

Jo Coenen, architect en voormalig Rijksbouwmeester, geeft bij zijn recente overzichtstenstoonstelling 40 jaar werken in Europa aan deze voorwaarde ruime aandacht. **Hij beschrijft dat betekenisvolle architectuur nooit slechts het gebouw vormt maar ook de hele ruimte vult.**

De invloed van gebouw en de omgeving is wederkerig

Het gaat om een balans tussen schoonheid en functie. **Gebouw en omgeving beïnvloeden elkaar zoals ze ook de alledaagse gebruiker beïnvloeden.** De invloed van gebouw en de omgeving is wederkerig. Het is een kwestie van compositie en combinatie. Dat maakt de ontwikkeling van een gebouw in haar omgeving tot een gedeelde verantwoordelijkheid van hoofdgebruiker, gemeente en architect. Het resultaat moet een gebouw zijn dat slaagt in zijn opzet, mensen verliefd maakt en de waardering voor de omgeving vergroot.

In onze ambitie zien wij de Nieuwe Meervaart als zo'n **geliefd gebouw, dat harmonieus opgaat in zijn omgeving; de fysieke én de sociale. Een nieuw cultureel hart van Amsterdam dat iconisch is om te zien én om wat het presenteert en mogelijk maakt.**

Het raadsbesluit van 2 juli 2020 spreekt van een **integrale aanpak** waarin sprake is van een architectonisch-landschappelijke afstemming van het ontwerp van het nieuwe gebouw. Tot deze integrale aanpak behoort ook de **verdere ontwikkeling van de Boulevard** aan de kop van de Sloterplas en de **aansluiting van de nieuwbouw met het centrumgebied Nieuw- West**.

We kijken uit naar de concrete plannen van de gemeente voor de ontwikkeling van de zuidwestoever

De invulling van **'Hoe het Osdorpplein een centrum wordt'** is grotendeels bekend. We weten wat binnen fase 1 klaar, in aanbouw en in voorbereiding is. Ook zijn de contouren van fase 2 bekend. **Er is een streven naar een aantrekkelijke openbare ruimte, meer winkels, meer woningen en meer voorzieningen**. Alleen is alles nu voornamelijk gedeeld over het Osdorpplein en haar omgeving. Ten aanzien van het gebied aan de hele zuidwestoever spreekt men vooralsnog voornamelijk over de opwaardering van de Meervaart.

Het succesvol laten landen van het nieuwe gebouw valt of staat met de combinatie en verdeling van functies. **We kijken uit naar de concrete plannen van de gemeente** voor de ontwikkeling van de zuidwestoever. **Welke functies wil ze naast de Meervaart realiseren?** Welke sportfaciliteiten moeten er een plek krijgen? Komen er meerdere paviljoenen zoals het succesvolle Bocador en Kaap West? Krijgt het populaire oranje kinderspeeltoestel een uitbreiding? Wordt er ruimte gecreëerd voor een urbanparcours dat aansluit op de huidige freerunners-locatie aan de oever van de plas? Welke invulling krijgt de huidige stenen boulevard en haar waterkant? Komen er aanlegsteigers of verdwijnt er steen voor nieuw groen?

De Meervaart ziet vele mogelijkheden binnen de integrale aanpak. **De openbare ruimte kan zich uitstrekken** tot het dak, foyer en terrassen hebben de mogelijkheid tot publieke functies en er zijn mogelijkheden voor passende buitenpodia.

De Nieuwe Meervaart kan zich ruimtelijk voegen naar de eisen van de seizoenen. In de herfst- en winterperiode biedt het geborgenheid op de boulevard. In de lente en zomer klapt het gebouw open en sluit het aan bij de levendigheid van het seizoen.

De scheiding tussen binnen- en buitenruimtes worden fluïde. De **deuren slaan letterlijk open zodat activiteiten zich kunnen verplaatsen naar de randen van gebouw, het dak en de nabije omgeving**. De uitstraling en omvang van het gebouw kan zich organisch verhouden tot de directe omgeving met water, bebouwing en groen. Welke uitwerking dat straks krijgt hangt af van de creativiteit van de architect en de afstemming van de Meervaart en de gemeente. Alleen dan krijgt Amsterdam een gebouw dat slaagt in zijn opzet, geliefd is bij de mensen en past in de omgeving en bij Nieuw-West.

GEMEENTE AMSTERDAM
OVER GEBIEDSONTWIKKELING
VAN NIEUW-WEST

deVolkskrant

woensdag 1 november 2017 · 4 minuten lezen

Ja, Amsterdam is een wereldstad. Tijd om dat ook op het gebied van cultuur waar te maken, vindt Felix Rottenberg

Laat het maar aan Felix Rottenberg over om te dromen over het culturele aanbod in het Amsterdam van 2030. Als voorzitter van de Amsterdamse Kunstraad heeft hij zo zijn wensenlijstje - niet van hem persoonlijk, maar van, of beter, voor de stad.

Op één: een nieuw gebouw voor Theater de Meervaart. 'Een iconisch beeld, op hoge poten, als een reiger in of half over de Sloterplas. Zo'n plek waarvoor het geen probleem is om vanuit het centrum twintig minuten met de tram te reizen. Met een variabele programmering voor de burgers van Amsterdam-West, Nieuw-West, de randgemeenten en de binnenstad.'

5 Misverstanden weerlegd

Het raadsbesluit met de voorkeurslocatie van het college heeft het één en ander losgemaakt. Hoewel er nog geen ontwerpschets op papier staat, er geen architect in het vizier is en de exacte bouwvoorwaarden nog moet worden bepaald duiken er her en der wel een aantal aannames op. Het zijn misverstanden die het proces onnodig vertroebelen. Bovendien zijn het ook voor de Meervaart eerder gedeelde zorgen.

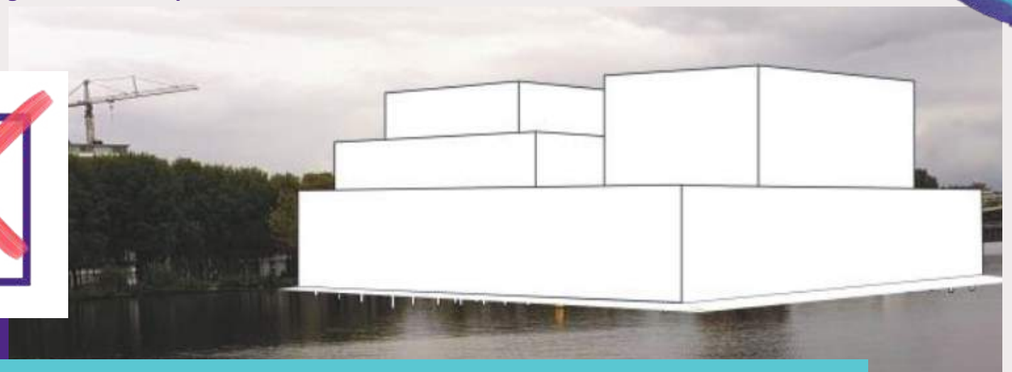

Betonnen klomp in de plas (Foto: Vrienden van de Sloterplas - Nieuwsbrief nr. 69).

MEERVAART WIL

1. Geen betonnen klomp in de plas

In oktober 2020 werd de weerstand tegen de nieuwbouw verder aangewakkerd met een tekening van vier mega grote gestapelde blokken in de plas. Daar kan inderdaad niemand voor zijn. Ook de Meervaart niet. Al hadden wij ooit het festival Berlin in huis, de DDR-bouw is ons vreemd. Bovendien klopt de interpretatie van de afmetingen en de schaalweergave niet. De Nieuwe Meervaart wordt naar onze visie een pand met een omvang en een bouw in organische vormen die past in het ruimtelijke beeld van het gebied.

Bron: Google Maps.

MEERVAART WIL

2. Geen lelijke achterkant

Niets is zo lelijk en hinderlijk als de achterkant van een theater. We horen geluiden dat men denkt dat straks alles wordt geïnvesteerd in een mooie gevel richting de Sloterplas terwijl het theater met haar rug naar Centrum Nieuw-West staat. Een achterkant als een grote dikke blinde muur met een permanente parkeerplaats voor vrachtwagens en busjes. Iemand haalde als voorbeeld de Rijswijkse Schouwburg aan die met haar mooie entree op het park gericht is en haar achterzijde buiten beschouwing lijkt te laten.

En dat is precies wat we als Meervaart niet willen. Vrachtwagens en busjes laden en lossen binnen en blijven daar geparkeerd. Het nieuwe gebouw mag géén achterkant hebben. Alle zijden doen mee en zijn uitnodigend voor de omgeving. Misschien komen er wel meerdere ingangen. De Nieuwe Meervaart wordt een alzijdig gebouw met een uitstraling in 360 graden. In onze visie is dat de opdracht aan de toekomstige architect.

ACROS Fukuoka
(Foto: Hiromi Watanabe).

MEERVAART WIL

3. Geen onderbreking van het rondje Sloterplas

Het Sloterpark is onder sporters beroemd om zijn rondje om de Sloterplas. Cabaretier Dolf Jansen ging er meermalen hardlopen voor zijn optreden in de Meervaart. Toen het raadsbesluit bekend werd doken er in app-groepjes en op sociale media al snel de zorgen op. Nu wordt het rondje al hinderlijk onderbroken door het Sloterparkbad, komt daar straks ook nog een theater als barrière bij? Maar niets is minder waar. Eerder zal het gebouw een sportief onderdeel van het rondje om de plas worden. Is het niet langs het gebouw dan misschien wel er over.

MEERVAART WIL

4. Geen aantasting van het groen

Natuurlijk roept bouwen bij een park en deels in het water direct de associatie op van verdere verdringing van kostbaar groen. Maar kijk eens eerlijk hoe groen de zuidwestoever is. Het bestaat uit plukjes niet hoogwaardig groen van struiken en doorsnee bomen en er is een breed betegeld stuk kade met een vervuilde waterkant.

Wij denken dat je met een nieuw gebouw juist groen kan toevoegen. Er zijn inspirerende voorbeelden van over de hele wereld. Denk aan de uitstraling van het Zwembad Sport Plaza in Amsterdam-West en het ACROS Fukuoka gebouw uit Japan. Dit gebouw is een hub voor de uitwisseling van kennis en cultuur. Het is gebouwd op de plaats waar voorheen het laatste stukje openbaar groen in de stad Fukuoka te vinden was.

Hoe mooi is het als we elementen hiervan kunnen vertalen naar een Nieuwe Meervaart die zorgt voor meer groen aan de plas.

MEERVAART WIL

5. Geen openbare ruimte afpakken

Er is angst en boosheid over het feit dat bouwen aan de oever kostbare openbare ruimte afpakt van de omgeving. Als Meervaart denken wij juist openbare ruimte toe te kunnen voegen.

In de huidige situatie aan de zuidwestoever verdwijnt na schemering de functie van openbare ruimte als gevolg van toenemend gevoel van onveiligheid. Bewoners mijden 's avonds de oever. Een Nieuwe Meervaart zorgt voor opwaardering van het gebied. Wij zorgen voor levendigheid en reuring.

Een deel van het gebouw en haar buitenruimte zal altijd open zijn voor passanten, ongeacht of je wel of niet meedoet aan een Meervaart activiteit.

Daarnaast wordt het in onze visie een organisch gebouw dat mee-glooit met de omgeving. Dat betekent dat je ook het gebouw op kan. Ons dak wordt een nieuwe openbare ruimte. Een plek waar je kan recreëren, waar je kan sporten, waar kinderen spelen of waar je van het uitzicht kan genieten met vrienden onder het genot van een drankje.

Cultureel centrum van Bornova.
Artist impression: Ada Mimarlik.

YMKE

"Ik vind natuur essentieel, een mooi stuk water en groen in de stad"

TALK

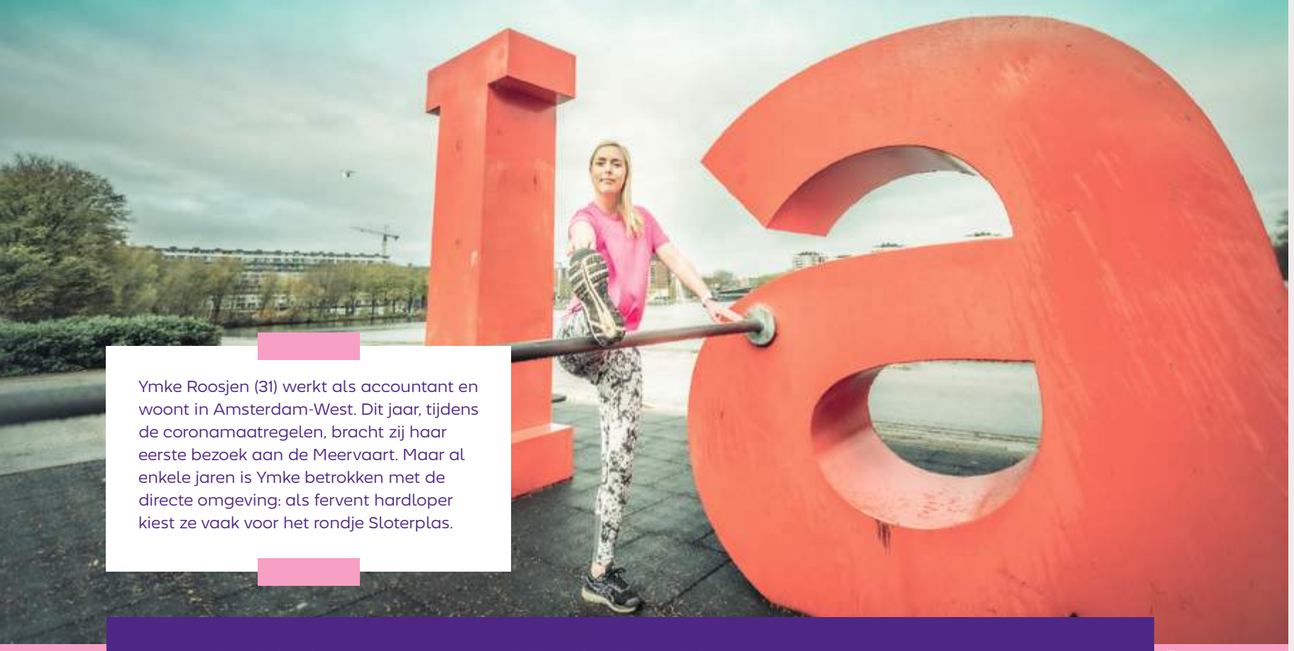

Ymke Roosjen (31) werkt als accountant en woont in Amsterdam-West. Dit jaar, tijdens de coronamaatregelen, bracht zij haar eerste bezoek aan de Meervaart. Maar al enkele jaren is Ymke betrokken met de directe omgeving: als fervent hardloper kiest ze vaak voor het rondje Sloterplas.

Fotograaf: Marc Roodhart

Waarom loop je hard?
Zes jaar geleden ben ik begonnen met hardlopen via Hardlopen Amsterdam. Ik trainde één keer in de week met deze groep en ben daarnaast zelf gaan rennen met één van mijn buren. Ik vind het ontspannend om voor of na werk te rennen. Daarnaast vind ik het fijn om buiten te sporten.

Waarom rond de Sloterplas?
Ik ben er mee gestart ter voorbereiding op de Dam tot Damloop in voorgaande jaren, omdat het rondje Sloterplas vanaf mijn huis 12 á 13 kilometer is. Nu tijdens Corona zijn er jammer genoeg geen hardloopwedstrijden, maar het blijft een fijn rondje. Het ene moment loop je langs een grasveld en bomen en dan weer langs het water. Ook heb je een klein beetje hoogteverschil in de buurt van het Sloterparkbad. Dat is fijn en handig voor een training. Daarnaast vind ik de natuur van essentieel belang voor de stad. Een mooi stuk water en groen in de stad, dat biedt het rondje Sloterplas allemaal.

Wat is jouw favoriete stuk langs de Sloterplas?
Ik heb twee favoriete plekken: de eerste is als je vanaf het zwembad richting Osdorp rent. Halverwege vind je een grote heuvel met daarna een stukje park met bomen. Indien ik 's morgens vroeg ren hoor ik daar heel fijn de vogels tjilpen, wat bij mij "het-even-helemaal-weg Centerparcs-gevoel" oproept.

Mijn tweede favoriete stuk is bij de Meervaart voor de deur. Daar heb je een mooi uitzicht over de plas. Ik hoop dat dit behouden kan blijven.

Hoe ziet jouw ideale Nieuw-West eruit, en welke rol spelen culturele activiteiten daarbij?
Ik vind het belangrijk dat mensen verbinding blijven maken, ongeacht hun achtergrond. Naar mijn mening kan dit het beste behaald worden via muziek, dans, sport en culturele activiteiten. Begrip en communicatie lijkt mij essentieel in een drukke afwisselende stad.

Nieuw-West zou wat mij betreft beter aan de rest van de stad kunnen worden verbonden, via betere ov-verbindingen bijvoorbeeld. Daarnaast vind ik het belangrijk dat er diverse plekken zijn waar mensen in vrije omgeving kunnen sporten en culturele activiteiten kunnen uitoefenen.

Als je aan de Meervaart denkt, wat schiet dan te binnen en hoe was je ervaring tijdens je laatste bezoek aan de Meervaart?
Ik zie een mooie mix tussen aanstormend talent en bestaande artiesten. Dit kwam mooi samen tijdens mijn laatste - en tevens eerste - bezoek aan de Meervaart. Er waren toen coronamaatregelen, maar met een klein publiek was het alsnog gezellig en knus.

De artiest (Joshua J) stond super goed in verbinding met zijn publiek. Het is belangrijk dat Meervaart haar ruimtes flexibel kan inzitten. Niet alleen tijdens corona, maar ook daarna. Hoe breder de samensteling van het publiek, hoe beter.

Constant een nieuwe Meervaart

Een Nieuwe Meervaart in Nieuw-West als verdere invulling van de wens om Amsterdam om te vormen van een centrum georiënteerde stad tot een meerpolige stad is geen nieuwe gedachte. **Kunstenaar Constant Nieuwenhuys** (1920 – 2005) keek al met een **visionaire blik** naar de stedelijke ontwikkelingen in de jaren '50. **Parallel aan de ontwikkeling van de Westelijke Tuinsteden werkte hij in een bijna 20 jaar durend project (New Babylon) aan de mogelijke inrichting van de nieuwe wereld.** In zijn ideeën zag hij kansen in de randen van de stad. Constant was een prominent lid van de **CoBrA beweging**.

Vormgever en kunstenaar Aziz Bekkaoui wees ons op het belang van New Babylon voor de Nieuwe Meervaart en haar omgeving. Als gastcurator van de tentoonstelling Ben Cobra (Cobra Museum) ontdekte hij dat de 'geest' van CoBrA nog springlevend is. Hij bracht ons ook op het spoor van Patrick Fransen. Deze architect en stedenbouwkundige is een kenner van het gedachtegoed van Constant. Daarnaast gebruikt hij enkele principes in zijn werk door dynamische gebouwen te ontwerpen die geïnspireerd zijn door de vervaging van grenzen tussen publiek en privaat en door de verwevenheid van bestemming en identiteit. Fransen werkt samen met Loes Thijssen. Zij verbindt in haar werk theoretische en conceptuele kaders met de ontwerppraktijk. Ze is afgestudeerd op haar onderzoek 'Real-Time-City', waarin Constants utopische en visionaire New Babylon als belangrijke inspiratiebron diende. **Op ons verzoek beschreven Fransen en Thijssen de visie van Constant en haar potentiële waarde voor een Nieuwe Meervaart.**

Denkend aan de Nieuwe Meervaart is Constants ambitie en droom met de huidige technieken (in bouwen, informatieoverdracht en communicatie) in onze huidige tijd een sterk leitmotiv. **Waarom is deze droom meer dan ooit actueel? En hoe kan zijn utopische model voor een nieuwe samenlevingsvorm dienen als inspiratie voor de toekomst van de nieuwe Meervaart?**

"Alles moet mogelijk blijven, alles moet kunnen gebeuren, de omgeving wordt gecreëerd door de activiteiten van het leven en niet andersom"
— Constant Nieuwenhuys, New Babylon

Constant (1920-2005)
Mobiel Ladderlabyrinth, 1967
Kunstmuseum Den Haag
Foto Tom Haartsen
©Constant / Fondation Constant
c/o Pictoright, Amsterdam 2021

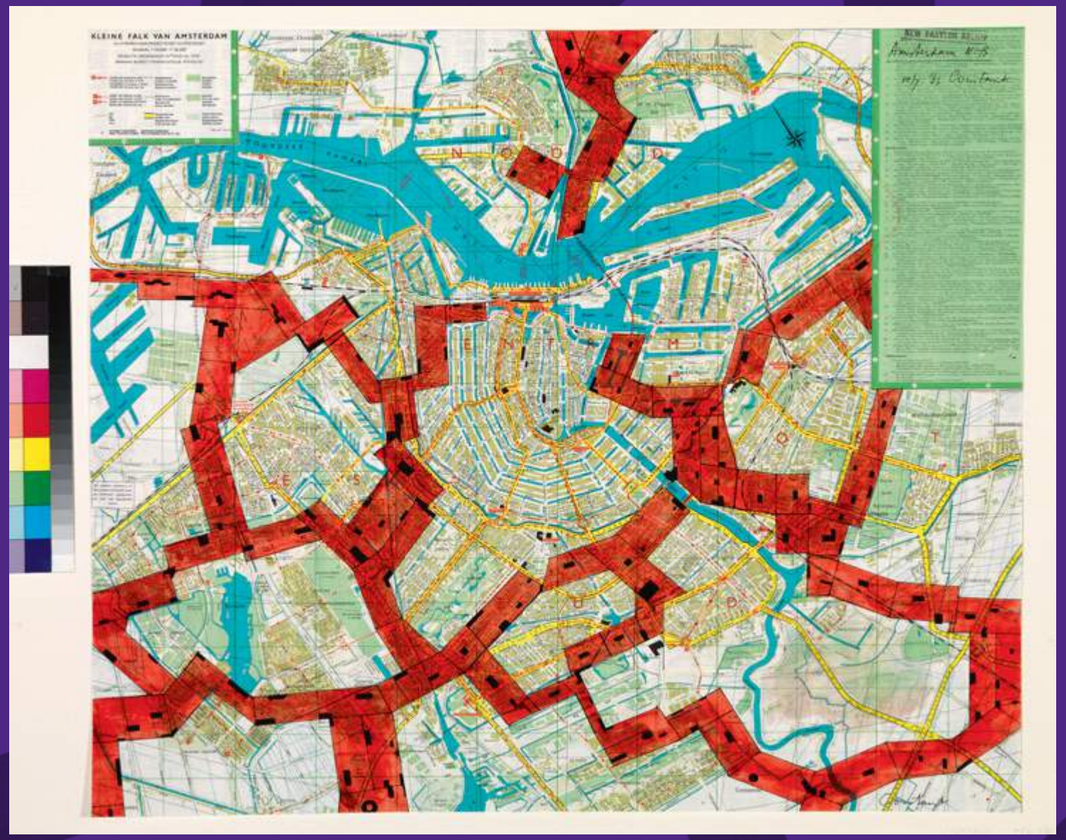

Constant (1920-2005)
New Babylon-Amsterdam, 10 juli 1963
Kunstmuseum Den Haag
Foto Tom Haartsen
©Constant / Fondation Constant c/o Pictoright, Amsterdam 2021

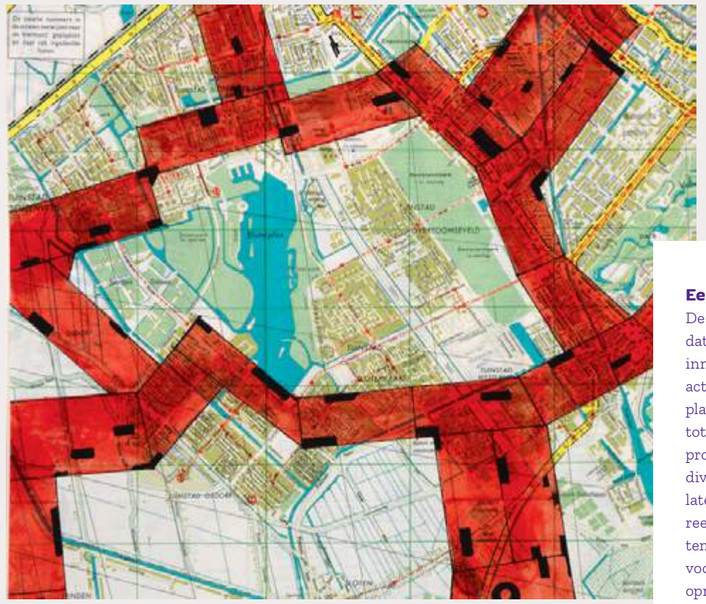

Constant (1920-2005)
Detail Sloterplas
New Babylon-Amsterdam, 10 juli 1963
Kunstmuseum Den Haag
Foto Tom Haartsen
©Constant / Fondation Constant c/o Pictoright, Amsterdam 2021

Een theater voor iedereen

De nieuwe Meervaart moet een gebouw zijn dat een scala aan mogelijkheden biedt voor een innovatieve artistieke programmering. Diverse activiteiten zullen tegelijkertijd en naast elkaar plaatsvinden, van repetities en *performances* tot workshops. In plaats van een plek voor productie is het een presentatieplaats waar diverse (culturele) partijen zichzelf kunnen laten zien. De bezoeker wordt continu geïnspireerd door nieuwe en verrassende evenementen. De nieuwe Meervaart is er voor iedereen; voor jong en oud, van blokfluitles tot podcasts opnemen tot rockconcert. Men moet kunnen zien wat erbinnen gebeurt! In plaats van gesloten deuren en donkere ramen ziet de voorbijganger dat er hard gewerkt wordt in dit huis. Toegankelijkheid en openheid naar de samenleving spelen hierbij een belangrijke rol.

Modernistische context

Het was vooral een modernistische context waarin Constant leefde. Standaardisatie, functionaliteit en modernisme stonden centraal. In die context moeten we Constants ideeën begrijpen.

De moderne stedenbouw van Amsterdam was vastgelegd in **het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P. uit 1935)**, waarin moderne opvattingen van het nieuwe bouwen werden verwezenlijkt in deelplannen voor o.a. Nieuw-West: Slotermeer, Geuzenveld, Osdorp, etc. Het A.U.P. onder regie van Cornelis van Eesteren hield zich sterk met twee aspecten van de stad bezig, namelijk snelverkeer en woningbouw. **Woningbouw volgens beginselen van het moderne bouwen: bouwen met licht, lucht en ruimte**. De snelle industrialisatie (na WOII) en veranderingen die het leven daardoor onderging waren daar een belangrijke aanleiding toe, functiescheiding was het uitgangspunt. **Het rationeel stedelijk plan genereerde niet alleen een functionele en efficiënte ruimte maar zorgde tevens voor segregatie van het stedelijk leven in groene, waterrijke, homogene wijken en in zekere zin conflictvrije gemeenschappen.**

Het A.U.P. was een plan in hoofdzaak waarin de globale bestemming was aangegeven: verkeerswegen, groen- en recreatiegebieden, woon- en werkgebieden. Het A.U.P. moest zodanig worden ingericht dat het een beeld kon geven van de toenmalige toekomstige stad als een eindplan. Het plan schiet te kort in het zelfstandige functioneren van de nieuwe wijken door de overmatige aandacht voor zowel woningbouw als de onstuimige groei van het verkeer. Het A.U.P. faalde ook als eindplan omdat ze vooral de functies definieerde maar niet uitging van economische, culturele, politieke en sociaal-demografische ontwikkelingen; het A.U.P. blijkt echter flexibel genoeg om als basis te dienen voor tal van veranderingen.

Ingrediënten voor een nieuwe samenleving

Volgens Constant was het grootste probleem van de moderne architectuur de langzame totale vernietiging van **de stad als collectieve levensruimte**, waarin de mogelijkheid om onze levenssfeer op te bouwen steeds kleiner werd. Moderne architecten zijn nalatig, vond Constant. Ze hebben systematisch het persoonlijke en de veranderbaarheid van het dagelijks leven genegeerd en vooral de burgers tot machines getransformeerd. Het resultaat van deze eindeloze functionalistische mono-structuren leverden uitgebuite burgers op, vond hij, die in een zogenaamde kunstmatige natuur tot bedaren moesten worden gebracht. De moderne stad is een nauwelijks verhulde machine om de productiviteit uit haar inwoners te halen. Zulke uitbuitingsmechanismen kunnen blijven groeien totdat het hele aardoppervlak tot één allesomvattende stedelijke structuur wordt samengevoegd.

In zijn visionaire New Babylon gaf Constant de vrijheid terug aan de burgers. Niet de burgers moesten tot machines worden gemaakt, maar de omgeving moest vooral de burgers faciliteren. Zij moesten de juiste tools krijgen om hun levensvreugde terug te krijgen en hun eigen omgeving vorm te geven. Zelfontplooiing en ontwikkeling zullen hun dominante activiteiten worden wanneer de wereld om hen heen verder geautomatiseerd wordt. Vrije tijd is de enige tijd voor deze zogenaamde ***homo ludens*, de spelende mens**. Werk maakt plaats voor een eindeloos spel van belevenissen. De statische constructies van architecten en stedenbouwkundigen bestaan niet meer. Iedereen wordt een architect en kan bijdragen aan deze maatschappij. De nieuwe stedenbouw gaat uit van de dimensie tijd, het is de activering van het tijdelijke, het veranderlijke. Ruimtes worden niet meer ontworpen door programma's en functies, maar ontstaan door de wenselijke situaties van dat moment.

Constant was op zoek naar ruimte voor zelfontplooiing, ontdekking en beleving; de architectuur van het verlangen, het creëren van ervaringen en de sprankel van het spektakel. **Architectuur is het decor van het leven: elke ruimte en elke sfeer is bepalend.** Terwijl de wereld in de ogen van Constant veranderde in één grote stad en een exploderende, steeds mobielere bevolking steeds minder bewegingsruimte had, was er een nieuwe relatie tussen ruimte en psychologie nodig: **"wat we verliezen in de geometrische**

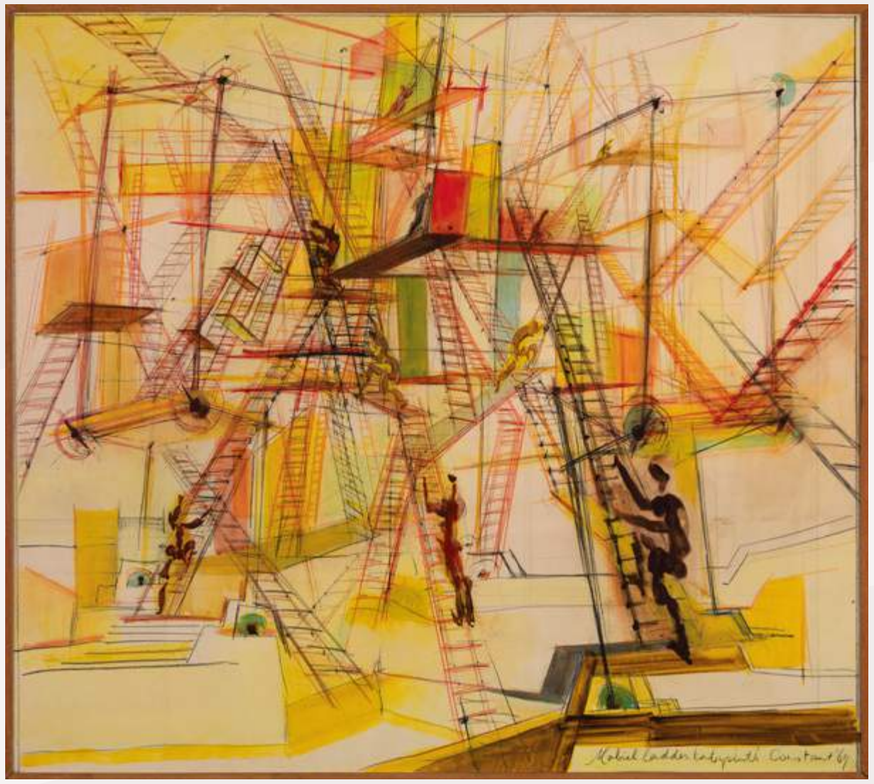

Constant (1920-2005)
Mobiel Ladderlabyrinth, 1967
Kunstmuseum Den Haag
Foto Tom Haartsen
©Constant / Fondation Constant c/o Pictoright, Amsterdam 2021

ruimte moeten we herstellen in de vorm van psychologische ruimte." 'Psychogeografie' noemt hij dat. Sfeer moet een 'artistieke tool' worden om gezamenlijk de publieke ruimte vorm te geven. De kwaliteiten van elke ruimte kunnen worden aangepast. Licht, akoestiek, kleur, geur en temperatuur zijn oneindig variabel. Verplaatsbare vloeren, wanden, ladders, bruggen, hellingen en trappen worden gebruikt om labyrinten te creëren waarin verlangens voortdurend op elkaar inwerken. **Sferische ruimtes zijn het resultaat van actie, maar genereren ook reactie**: de inwoners in zijn New Babylon spelen een spel van hun eigen ontwerp, tegen een achtergrond die ze met elkaar hebben ontworpen.

"Constant en Van Eesteren bieden een architectonische ruimtelijke voorwaarde om via cultuur mensen met elkaar te verbinden."

De zoektocht van Constant was op een bepaald punt wel naïef. Wanneer je alle vrijheid hebt om te ontdekken, jezelf tot het oneindige te ontwikkelen, wat is dan het werkelijke doel van het bestaan? Het eindeloze dwalen in een wereld zonder vastigheid levert ook 'universele plaatseloosheid' op. Daar hebben de **stedenbouwkundige plannen van Van Eesteren** geen last van. Daar heeft alles een heldere functie. Enig houvast in een wereld die voortdurend verandert biedt voor de bezoekers ook structuur. Het rigide stedelijke weefsel wordt in onze huidige tijd ondermijnd. De strategisch geordende stad moet ruimte maken voor andere verhoudingen; de stad krijgt een veranderlijk karakter waarbij 'plaats' voor 'ruimte' wordt ingeruild.

De eenvoudige ruimtelijke elementen die Constant gebruikte, had hij als architect gemeen met Van Eesteren. Ze bieden een architectonische ruimtelijke voorwaarde om via cultuur mensen met elkaar te verbinden. Constant stelde zich een populaire architectuur voor ten behoeve van een wereld waarin niemand gewoon of vreemd gevonden wordt. **De manier waarop New Babylon radicale gastvrijheid formuleert biedt ons belangrijke inzichten in het heden.**

Beleving is de (eind)bestemming!

Maak realiteit van je verbeelding! Wij verplaatsen ons van het informatietijdperk naar een tijdperk waarin vooral beleving belangrijk is, waarin alles mogelijk is en verschillende werelden steeds meer met elkaar verweven raken. Er ontstaan daarbij nieuwe vormen van (podium)kunsten. De Meervaart is een machine van spektakel, veranderend gedurende de dag, per seizoen, een reis van verschillende ervaringen door tijd en ruimte. Architectuur faciliteert het podium van ervaringen, van grenzeloze mogelijkheden. Elke plaats wordt een bestemming en elke bestemming kan een podium zijn. Architectuur van de hedendaagse stad gaat niet langer alleen over de fysieke ruimte van gebouwen en landschap. De Meervaart verkent deze dynamische omgevingen waar het publiek elkaar kan ontmoeten, kan optreden, communiceren, genieten en spelen. De Nieuwe Meervaart wil ruimte geven aan het spektakel van het (openbare) leven. Het gaat over een wereld waarin verschillende werelden met elkaar versmelten. De reis zelf is aan de gebruiker.

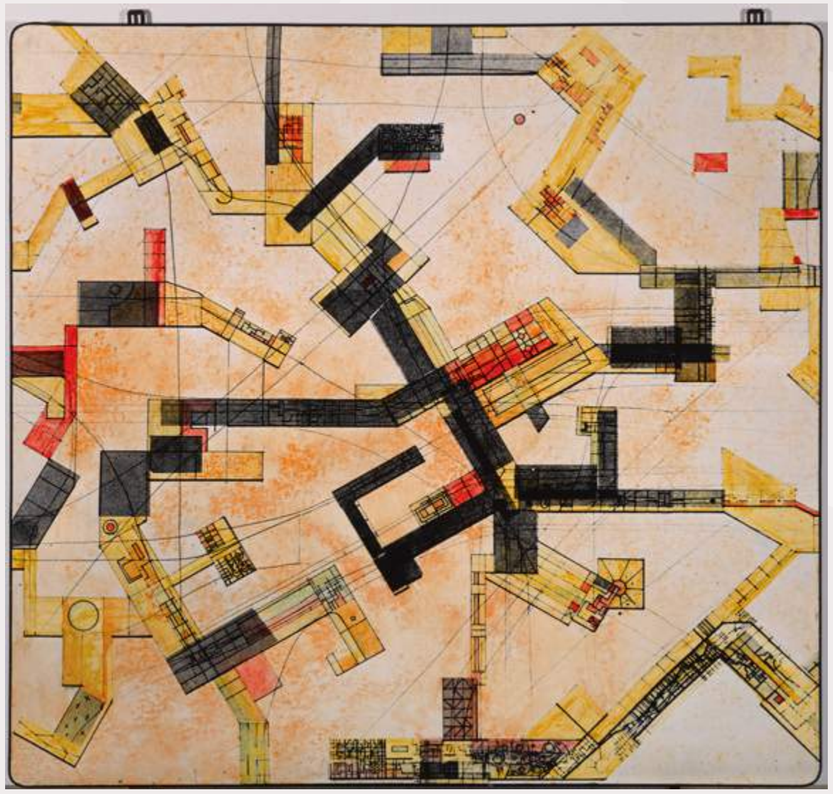

Constant (1920-2005)
Grundriss von New Babylon über Slotermeer/Plattegrond New Babylon-Slotermeer, ca. 1961
Collection Fondation Constant, langdurig bruikleen aan het Cobra Museum voor Moderne Kunst, Amstelveen
Foto Bram Wisman
©Constant / Fondation Constant c/o Pictoright, Amsterdam 2021

Vandaag de dag moet het publieke gebouw waarlijke ruimhartigheid etaleren. **De Nieuwe Meervaart kan daarom niet langer alleen een plaats te zijn voor de bezoeker maar moet een uitnodigende rol spelen door als een canvas haar ruimte door activiteiten te laten transformeren.** Een gebouw waar plaats is voor het eigene en het stabiele; **een gebouw waarin je kunt zappen tussen belevingen**; een gebouw waarin ruimte staat voor beweging in tijdelijkheid en verandering, een gebouw waarin een vermenging gaat ontstaan tussen **participeren en beleving** en tussen plaats en ruimte, tussen **binnen en buiten** en tussen **digitaal en live**.

De Nieuwe Meervaart is bij uitstek het middel om het verlangen van **de inclusieve stad** vorm te geven en te fungeren als **toonaangevend, grensverleggend theater**: een plek waar, waarachtig, alles moet kunnen gebeuren en alles mogelijk moet blijven. Een gebouw waarover Constant kon dromen maar dat nu werkelijkheid kan worden.

Gastvrij: alles is een podium

De Nieuwe Meervaart wordt de bruisende culturele broedplaats van Amsterdam Nieuw-West en wijde omgeving. Het nieuwe theater geeft tevens een kwalitatieve impuls aan de buurt zelf. Iedere plek in het gebouw wordt ingezet voor cultuur, talentontwikkeling en cultuureducatie. De Meervaart zal zich voortdurend innoveren, disciplines met elkaar verbinden, en zal zowel voor artiesten als voor de doelgroepen een flexibel instrument zijn dat zich aanpast aan de voortdurende culturele en muzikale ontwikkelingen en zal zelf het begrip flexibiliteit uitademen. Alles is een podium en iedereen kan eraan bijdragen.

Gastvrijheid is waarlijk open staan voor de vreemdeling en de risico's aanvaarden van het andere, van mensen, handelingen, ideeën die anders en niet vertrouwd zijn, die veranderingen meebrengen, verwarrend en onbekend zijn. De architectuur van de gastvrijheid verschijnt dus alleen maar om ongedaan te worden gemaakt of verschijnt alleen door middel van het ongedaan maken. Ze probeert haar eigen gezag op te heffen door zoveel mogelijk beperkingen te verwijderen en zo het breedste en diepste welkom voor te bereiden. De architectuur van de gastvrijheid is nooit statisch.

Nelson Mandela in de Meervaart (Foto: Pieter Boersma).

16 JUNI 1990

Nelson Mandela in Nederland

#MEERVAARTMOMENTEN

Een paar maanden na zijn vrijlating was hij in de Meervaart te gast: Nelson Mandela. Nederland was niet in zijn reisschema opgenomen, maar Wim Kok wist hem te overtuigen om toch een tussenstop te maken. Op 16 juni 1990 sprak hij vanaf het balkon van de stadsschouwburg 20.000 mensen toe: "Kameraden, dames en heren.

U bent degenen die de vrijlating van mij en mijn collega's heeft mogelijk gemaakt zodat ik vandaag hier voor u kan staan [...]". In de avond bracht hij een bezoek aan ons theater, waar hij het partijcongres van de PvdA toesprak. Volgens Mandela was Amsterdam een van de sterkste anti-apartheidsteden ter wereld.

Voormalig directeur Bert Liebregs, toen bedrijfsleider, wist hem die dag de hand te schudden door zichzelf voor te doen als bellboy in de lift: "Er was maar één etage, dus ik vroeg hem: 'Would you like to go to the first floor?' En hij zei: 'Yes, please.' Dat was mijn contact met Mandela".

Nelson Mandela in de Meervaart (Foto: Pieter Boersma).

Nelson Mandela in Amsterdam (Foto: Maurice Boye).

AMSTERDAM
& OMSTREKEN

Amsterdam aan de voeten van ANC-leider Nelson Mandela

Het Parool (18 juni 1990).

TALK

Fotograaf: Marc Roodhart.

De baas zijn in Amsterdam? Laat dat maar over aan Ounaysa & Noureen

Ounaysa (10) & Noureen (11)

- Volgen ballet- en moderne dansles bij Meervaart Jong
- Doen ook aan voetbal en paardrijden
- Hadden het naar hun zin als gastvrouwen en garderobemedewerkers tijdens Het Nationaal Theaterweekend (2020) in de Meervaart
- Wandelen, zwemmen/(water)sporten en spelen graag in en rondom de Sloterplas

LEES HET INTERVIEW

ONZE MAKERS

MEER OVER ONZE MAKERS?

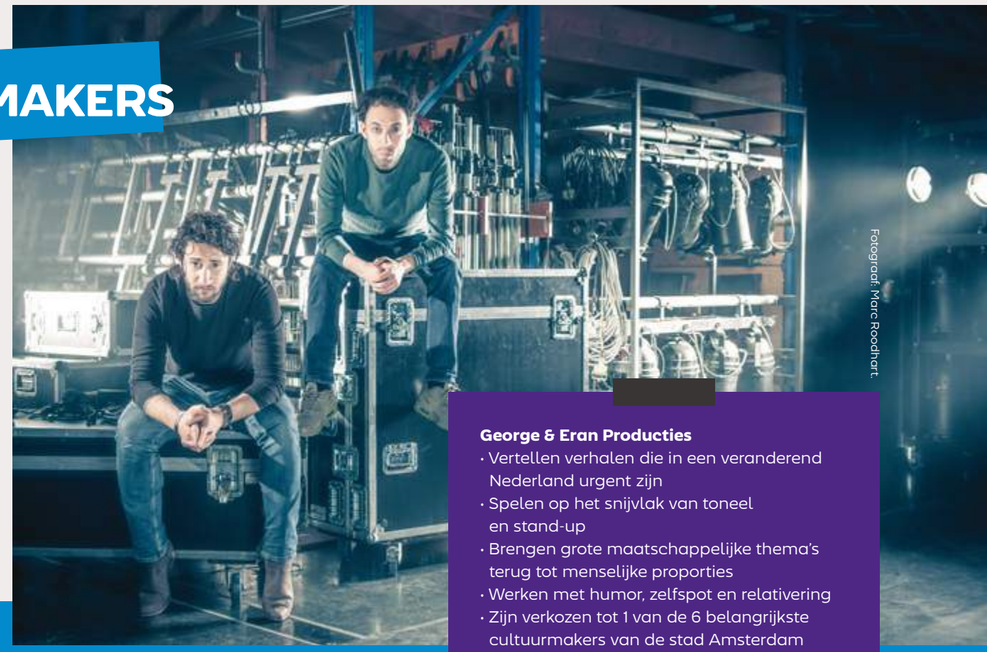

Fotograaf: Marc Roodhart.

George & Eran Producties

- Vertellen verhalen die in een veranderend Nederland urgent zijn
- Spelen op het snijvlak van toneel en stand-up
- Brengen grote maatschappelijke thema's terug tot menselijke proporties
- Werken met humor, zelfspot en relativering
- Zijn verkozen tot 1 van de 6 belangrijkste cultuurmakers van de stad Amsterdam

GEORGE & ERAN PRODUCTIES

"De nieuwe Meervaart geeft ons als gezelschap de mogelijkheid nadrukkelijker te wortelen in een bruisend stadsdeel en een bijdrage te leveren aan de culturele diversiteit daar. We kunnen daar groeien, mooie nieuwe producties maken, en vernieuwde samenwerkingen aangaan."

Hoe ik talent voor het leven kreeg

Een productie van WAT WE DOEN in samenwerking met ICK Amsterdam, George & Eran Producties, het Amsterdams Andalusisch Orkest en de Meervaart

Fotograaf: Raymond van Olphen.

Duurzaam icoon voor de stad, verbonden met de buurt

Op uitnodiging van de Meervaart ging The Beach in gesprek met bezoekers en bewoners. In een serie co-design-workshops lieten zij hun hart en verbeelding spreken. Wat hen betreft wordt de Nieuwe Meervaart een duurzaam icoon voor de stad dat verbonden is met de buurt. Op deze pagina vindt u een impressie van de eerste workshops. In het voorjaar van 2021 worden er soortgelijke workshops georganiseerd met kinderen en jongeren. De resultaten worden ook getoond in de huidige Meervaart.

Het gebouw is een 'kunstwerk' dat je wil bewonderen. De Nieuwe Meervaart is het duurzaamste theater van de stad en is intercultureel. Internationale allure en verbondenheid met de buurt zijn hetzelfde. De Nieuwe Meervaart verbindt de plek, de makers en de buurt door het thema duurzaamheid. Het eten is lokaal en met de buurt worden van het oude gebouw materialen hergebruikt voor het nieuwe. Het dak is groen en heeft zonnepanelen. Je kan er makkelijk komen met OV. Programmering rond energie- en afvalstromen draagt bij aan een schone buurt.

Loopbruggen verbinden het gebouw met broedplaatsen en pleinen. Er is ruimte voor professionele en jonge makers en amateurs zijn welkom. Er is een amfitheater, een mobiel theater dat verbindingen maakt met de buurten en een drijvend podium op de Sloterplas.

Bij de Nieuwe Meervaart voel je je welkom: binnen en buiten, klein en groot, jong en oud. Je ploft er neer wanneer je wil en laat je inspireren door exposities, kleine performances, live-muziek of een mini-uitmarkt. Een avond uit is er een complete ervaring met voorpret en lekker eten. Het gebouw is open én heeft intieme plekken met een theater-café-gevoel. Het is een echt theater. Het ruikt er niet naar eten, het restaurant is gescheiden van de lobby. De bij het gebouw betrokken buitenruimte maakt het gebouw toegankelijk en binnen zijn er roltrappen helemaal naar het daktetras met prachtig uitzicht waar je op een zwoele avond geniet van een concert.

MEER INFO VIA:

Het allround theater als cultureel knooppunt van grootstedelijke vertellingen

Presenteren, leren en maken

Iedereen in Amsterdam is wel bekend met de Meervaart. De één ziet er eindelijk live zijn geliefde cabaretier, een ouder brengt er wekelijks zijn kind naar theaterles, het gezin komt gezamenlijk naar een familievoorstelling, de professional komt kijken bij de repetitie van een collega, opa en oma bezoeken de eindvoorstelling van hun kleinkind, de liefhebber komt wat eerder voor het voorgesprek, de pas afgestudeerde danser komt er auditie doen en de internationaal gevierde muzikant treedt er op. En dan zijn er nog de bezoekers van de nieuwjaarsreceptie van Eigenwijks, het boekengala Nieuw-West, voorstellingen als Het Monster van de Sloterplas en de Bonte Avond, het jaarlijks cabaret van ABN AMRO en het Young Amsterdam Gala. Veel bezoekers komen elkaar tegen in onze ruime foyer en weten zo van elkaars bestaan en activiteiten, maar slechts enkelen weten echt wat de Meervaart allemaal doet.

In de kern is de Meervaart een podium, een broedkamer van talent, een centrum voor vrijetijdsbesteding, een plek voor sociaal-artistieke projecten en meer en meer een kenniscentrum voor grootstedelijke podiumkunst. Het is de plek waar je komt kijken, waar je kan leren en waar wordt gemaakt. Het is deze combinatie die de Meervaart uniek maakt en andere theaters inspireert. We zijn een cultureel knooppunt waar publiek en makers met uiteenlopende achtergronden, smaakvoorkeuren en ambities met elkaar in contact komen. De Meervaart is een instelling die de buurt, de stad en de wijdere wereld met elkaar verbindt. We verleiden tot culturele kennismaking, discussie en reflectie, zowel voor bewoners in Nieuw-West als op stedelijk en zelfs landelijk niveau. Dit draagt bij aan de culturele ontwikkeling van Amsterdammers, een rijke leefomgeving en betrokken burgerschap.

De Meervaart is een allround theater met een brede toegankelijke programmering waar extra aandacht is voor de representatie van de grootstedelijke samenleving. Onze kracht schuilt in de interactie tussen genres, disciplines en de presenterende, ondersteunende en educatieve activiteiten. Wij zijn een instelling die verbanden legt en samenwerkingen initieert. Daarbij bieden we een breed scala aan activiteiten op het gebied van randprogrammering, cultuureducatie en talentontwikkeling. Tegelijk zijn er aan de Meervaart een breed pallet aan makers verbonden die voorstellingen maken op lokaal, nationaal en internationaal niveau.

Als een tram binnen het Amsterdamse culturele leven

Je kan de Meervaart ook zien als een tram: dynamisch en in beweging, iets dat verbinding tot stand brengt met uiteenlopende plekken en mensen in de stad. Een plek waar je elkaar ontmoet. Een ruimte die niet kan worden geclaimd en voor iedereen toegankelijk is. Samen ben je op weg met de blik vooruit. Je stapt op bij jouw halte en stapt uit waar je wil zijn. In een tram verschijnen de verhalen van de stad als vanzelf. Er ontstaan gesprekken en gedeelde ervaringen vanuit een eigen perspectief. Soms word je geconfronteerd met iets waarmee je normaal gesproken niet in aanraking komt. Je wordt uitgedaagd en je ziet iets nieuws. Anderen stappen in. Het zijn mensen die je normaal gesproken misschien niet ontmoet, maar waar je nu tijdelijk een reisdoel mee deelt. Je loopt er ook onverwachts bekenden tegen het lijf. Gedurende de rit verandert het karakter van de reis door de mensen die in- en uitstappen. Afhankelijk van de dag heerst er steeds een andere sfeer. Een tram geeft vertrouwen door het vastgelegde spoor en heeft de potentie van een energieke reis door het onverwachte dat zich tussen begin- en eindhalte kan afspelen. De Meervaart wil deze rol verder vervullen binnen het Amsterdamse culturele leven.

Een Nieuwe Meervaart om alle activiteiten te laten schitteren in één huis

Op dit moment zijn alle activiteiten wel verbonden aan één Meervaart maar nog niet ondergebracht onder één dak. We willen alle schakels in de lange culturele keten laten schitteren in één huis. Dat vraagt om een Nieuwe Meervaart. Een veelzijdige ruimte om te delen, met drie of vier flexibele, multifunctionele speelplekken die worden aangepast op klassen, workshops, concerten of vernieuwende, grensoverschrijdende optredens. Het vraagt om een plaats voor interactieve performances, cursussen en klassen, tentoonstellingen, film, eten en drinken. Een Nieuwe Meervaart als een vliegwiel voor lokale initiatieven, start-ups en zzp'ers. Alles geïntegreerd in een warme, kloppende publieke ruimte, het hart dat bloed pompt door de aderen van de stad. "Niet zomaar een gebouw". Bovenal: gastvrij en toegankelijk, een bezielde plek.

De Nieuwe Meervaart als een geliefd gebouw, dat harmonieus opgaat in zijn omgeving, de fysieke én de sociale. Het nieuwe culturele icoon van Amsterdam dat niet alleen iconisch is om te zien maar ook om wat het doet.

Meervaart in cijfers

Voor de uitbraak van corona, in 2019, verzorgde de Meervaart 449 voorstellingen. 109 voorstellingen waren lokale (co)producties en buurtprogrammering, 74 voorstellingen waren van de hand van de Meervaart en van de aan ons verbonden makers (huisgezelschappen), 38 voorstellingen speelden op locatie, 18 voorstellingen waren speciaal voor scholen en 35 producties kwamen uit het buitenland. De overige voorstellingen waren van gezelschappen en producenten uit Nederland.
In totaal bereikten we met deze programmering bijna 140.000 bezoekers. Daar bovenop bereikte de Meervaart met haar activiteiten op gebied van talentontwikkeling, educatie en vrijetijdsbesteding jaarlijks ruim 5.000 kinderen en jongeren. Hiermee is de Meervaart de grootste aanbieder van lessen en cursussen in Amsterdam. Het aantal deelnemers en bezoekers aan grote activiteiten zoals Break A Leg, Kunstbende, Nieuwe Oogst, Comedy Café en het Meervaart Jong Festival zouden hier nog bij opgeteld kunnen worden. Maar omdat deze niet tot 'lessen' worden gerekend, vallen die onder het eerder genoemde bezoekersaantal.

'De Zere Neus van Bergerac' – Theater Rotterdam (2014).
Daniël Arends – 'Thuis praat ik bijna nooit' (2020). Fotograaf: Marc Koppen.
Tineke Schouten – 'Highlights'. Fotograaf: Roy Beusker.
'Showponies – De Alex Klaassen Revue' (2017). Fotograaf: Mark Engelen.
Nasrdin Dchar – 'JA' (2018). Fotograaf: Daniël J. Ashes.

'Melk & Dadels' – Daria Bukvić / Rose Stories (2019). Fotograaf: Bart Grietens.
'Repelsteeltje' – Theater Rotterdam (2019). Beeld: Mark David.
'ZIEL | ROUH' – ICK Amsterdam & Amsterdams Andalusisch Orkest (2017). Fotograaf: Alwin Poiana.
'HORROR' – Jakop Ahlbom Company. Beeld: Paulina Matusiak & Eddy Wenting.

Speerpunten in het Meervaart programma

Omdat de Meervaart meer is dan een theater verstaan wij onder programma het brede scala aan activiteiten op het gebied van presentatie, educatie, talentontwikkeling en productie voor een representatieve groep aan deelnemers, makers en bezoekers. We zijn toegankelijk en hebben een *allround* programma dat we voortdurend proberen te verdiepen en te versterken. Bereik en kwaliteit gaat voor kwantiteit. Vanuit deze opvatting heeft de Meervaart een aantal aandachtspunten en doelstellingen.

Richard Groenendijk – 'Met de mantel der liefde' (2014). Fotograaf: Dik Nicolai.

OP HET GEBIED VAN HET PUBLIEK

Totaalbeleving: Passend bij de productie bieden we meer verdieping door contextprogrammering. Met lezingen, dialoogtafels, muzikale intermezzi en *storytelling* omlijsten we het hoofdprogramma in de zalen. Zo verbinden we nieuwe publieksgroepen met niet-westerse achtergrond aan ons programma. De iftar-maaltijden en lezingen bij de voorstelling van Nasrdin Dchar zijn hier een voorbeeld van.

Mobiliteit: We bevorderen hoe het publiek zich beweegt tussen meerdere culturele instellingen in Amsterdam. Dit doen we onder andere via de samenwerkingsverbanden met ITA, de De Balie, Koninklijk Theater Carré en de netwerken van de huisgezelschappen. Een voorbeeld hiervan is het gezamenlijk optrekken op gebied van programmering en marketing tijdens festival 'De Lieve Stad'.

Lokale verankering: We maken programma's met lokale partijen en participeren in- of organiseren evenementen. Daarnaast koppelen we liefhebbers aan professionals via workshops/trainingen/cursussen en de jaarlijkse voorstelling rond de feestdagen. De tentoonstelling met programma in de Blauwe Zaal van 'Vrouwen van Nieuw-West' met het Amsterdam Museum en New Metropolis is hier een ander voorbeeld van.

Toegankelijkheid vergroten: Dit doen we door het op maat programmeren van specifiek aanbod, zoals het Amsterdams Volkskoor en de Bollywood- programmering.

Binding: Door gerichte en persoonlijke communicatie met bestaande bezoekers streven we naar toename van herhaalbezoek en deelname aan een breder palet aan Meervaartactiviteiten. Het is een vorm van interne mobiliteit waarbij we bezoekers verleiden om zich te bewegen tussen de zalen en programma's. Dit doen we door de focus op genres te verminderen en meer accent te leggen op de inhoud en op wat een activiteit teweegbrengt. Een voorbeeld is het M-Talk project dat via persoonlijke observaties, verdiepende verhalen en vlogs op onze website en sociale media de diversiteit van ons programma en het Meervaartverhaal aan een groot publiek toont.

'Niet de Vaders' – Minoux & Eelco Smits (2020). Fotograaf: Karin Jonkers.

OP HET GEBIED VAN TALENTONTWIKKELING, EDUCATIE EN VRIJETIJDSBESTEDING

Doorstroming: Nieuwe makers presenteren zich op het professionele podium en krijgen toegang tot een professioneel netwerk. Concreet doen we dit door deelname aan Fringe Festival en de samenwerkingen met Frascati en de cultuurhuizen (Podium Mozaïek, Bijlmer Parktheater en Tolhuistuin) in de vorm van De Dramaturgentafel, De Tafel van de Talentontwikkeling en het festival Town Tales.

Integratie: De activiteiten op het gebied van vrijetijdsbesteding, educatie en talentontwikkeling worden verder geïntegreerd met de presentatie en productie van ons aanbod. Dit doen we door de inzet van onze huisgezelschappen bij de ontwikkeling en uitvoering van programma's. Een voorbeeld hiervan is een oud ICK danser die een Danslab met jongeren maakte. Het aanbod wordt geschakeld aan ons overige programma. Dit gebeurt in de vorm van workshops en randprogramma's bij voorstellingen.

INHOUDELIJK LIGT DE FOCUS OP

Verankering maatschappelijke vraagstukken:
Dit doen we door het initiëren en (co)produceren van nieuwe verhalen. Nieuw-West is volop in ontwikkeling en geeft invulling aan een nieuwe identiteit als gevolg van de recente en komende gebiedsontwikkeling. Ook de maatschappij ondergaat een transformatieproces. Klimaatdreigingen, inclusiviteits- en identiteitsvraagstukken, de veranderende stad, digitalisering en het ter discussie stellen van traditionele economische modellen vraagt om nieuwe vertellingen. Het gaat hierbij onder andere om nieuwe voorstellingen, lesprogramma's, workshops en themaprogramma's. Samen met jongerenplatform Young Amsterdam geven we hier invulling aan. Dit doen we tevens met andere lokale organisaties als Eigenwijks en stedelijke instellingen als De Balie en boekhandel Atheneum. Een ander voorbeeld is ons programma rond Amsterdamse Helden en de voorstelling 'De Duik'.

Internationale verbinding:
Met het ICKFEST, Ud Festival en het Holland Festival leveren we een toegevoegde waarde aan het Amsterdamse aanbod. Dit aanbod komt via maatwerk tot stand en heeft tegelijk een lokale binding als een internationale strekking. Zo maakt het Amsterdams Andalusisch Orkest programma's met toparties-ten uit de Maghreb, Spanje en het Midden-Oosten. Ook vinden gerenommeerde makers hun weg naar de Meervaart via ICK Amsterdam of Jakop Ahlbom Company.

'Terror' – SENF Theaterpartners (2017). Fotograaf: Milan Goldbach.

OP HET GEBIED VAN HET ONTWIKKELEN EN MAKEN

Huisgezelschappen:
Onder de noemer van huisgezelschap heeft de Meervaart een sterke samenwerking met een aantal makers die zich bij ons thuis voelen. Uitgangspunt hierbij is dat het gezelschap:

- In (de nabijheid van) de Meervaart maakt en in ons huis presenteert in studioruimtes, de foyer en zalen;
- Zich laat inspireren door de omgeving;
- Met de Meervaart zoveel mogelijk publiek probeert te bereiken;
- Een actieve rol vervult binnen ons aanbod van educatie en talentontwikkeling in de vorm van advisering, coaching, het geven van workshops/masterclasses en participatie in projecten;
- Zoekt naar mogelijkheden tot samenwerking met de andere huisgezelschappen en aan de Meervaart verwante makers. In het bijzonder zijn dit cross-disciplinaire producties waar verschillende soorten publiek samenkomen in de zalen.

Elders in dit werkboek staan kleine biografieën en verwijzingen naar onze huisgezelschappen (we noemen ze hier in dit boek 'onze makers'). Dit zijn ICK Amsterdam, Jakop Ahlbom Company, ISH Dance Collective, George & Eran Producties en het Amsterdams Andalusisch Orkest.

Bijzondere eigen en samenwerkingsprojecten:
Doordat de Meervaart een diverse groep aan publiek, makers en jongeren over vloer krijgt ontstaan er ook ideeën voor nieuwe projecten en voorstellingen. Soms worden we ook door anderen benaderd vanwege onze bijzondere mix aan activiteiten, makers, deelnemers en bezoekers. We geven graag gehoor aan de ideeën die nu leven en waar we ons mee kunnen onderscheiden van anderen. Om dat te realiseren nemen we de rol van (mede)maker op ons. Op deze manier ontstond vorig seizoen Jihad van Liefde, het Fayage-initiatief dat stil stond bij de geschiedenis van 50 jaar migratie Marokko-Nederland en eerder het Ud Festival. Momenteel wordt er gewerkt aan een straatvoetbalvoorstelling met ISH Dance Collective en Theater Carré. Ook is er een beeldende muziektheatervoorstelling in ontwikkeling dat geïnspireerd is op het boek 'De Duik' van Sjoerd Kuyper. Het Urban Dance Opera-project wordt een rebels huwelijk tussen opera, urban culture en urban dance. In een samenwerking tussen Silbersee, de Mixed-Arts DroomFabriek en supervisor André 'Drosha' Grekhov van Sample Culture/E-Moves. Met dit soort projecten wil de Meervaart maatschappelijk en artistiek relevant zijn door nieuwe verhalen in nieuwe vormen te vertellen.

Poster Kitsch uit de kunst (Collectie Meervaart).
De Telegraaf (1 juli 1981).

OM TE SCANNEN ↓

1981

Kitsch uit de kunst

#MEERVAARTMOMENTEN

In 1981 woonde de familie De Koning één maand lang in een volledig uitgerust appartement in de Meervaart tijdens de expositie Kitsch uit de kunst. Zo'n 30.000 bezoekers gluurden naar hun dagelijks leven. Kunstenaar PINK de Thierry wilde ermee aangeven dat in woningen van gelijke vorm, zoals een flat, ieder gezin zijn eigen leefruimte opbouwt.

Kitsch uit de kunst beantwoordde de vraag: "Wat is het verschil tussen kitsch en kunst?". Een groep van 60 kunstenaars, musici en theatermakers boog zich over deze vraag en lieten zien wat zij het toppunt van kitsch vonden, zowel binnen als buiten hun vakgebied. Ze organiseerden performances, maakten schilderijen, sculpturen, installaties en brachten een singletje uit met douchezang ("Natte Noten"). Om de kitsch te bekronen werd de Meervaart volledig verpakt in roze papier en de toegangsweg richting het centrum voorzien van honderd wapperende roze vlaggen. De expositie vond van 13 juni t/m 13 juli 1981 plaats tijdens het Holland Festival.

„Is kitsch kunst of andersom?"

„Kitsch uit de Kunst" trekt veel bezoekers

-DE TELEGRAAF-
-NIEUWS VAN DE DAG-
-1 juli-

AMSTERDAM, woensdag

De tentoonstelling „Kitsch uit de Kunst – Kunst op glad ijs", die tot 13 juli in de Meervaart in Amsterdam-Osdorp wordt gehouden, trekt zeer veel bezoekers. Afgelopen zondag waren er 1654 belangstellenden, hetgeen het maximum is dat de Meervaart kan verwerken. Gemiddeld trekt de expositie zo'n 1000 bezoekers per dag.

De leiding van de Meervaart raadt degenen die de expositie rustig willen bekijken aan om op dinsdag en donderdag tussen 17.00 en 19.00 uur te gaan. Op de normale openingstijden (dinsdag t/m vrijdag van 11.00 tot 18.00 uur, dinsdag en donderdag ook van 18.00 tot 21.00 uur) moet met grote, maar gezellige drukte rekening worden gehouden.

De Telegraaf (1 juli 1981).

CINEMA

IETS WAT WE NIET ONBESPROKEN MOGEN LATEN

In dit werkboek staat een mooie herinnering van onze Hoofd Techniek en Gebouwbeheer Martin Keereweer over de film 'Nostalghia' in de Meervaart. **Vanaf het begin was film nauw aan de Meervaart verbonden. Van een piepklein zaaltje met serieuze art house films in de jaren '70 tot aan het experiment met Oxville Cinema.** Er speelde documentaires zoals 'Met een zoen van de leraar' van Barbara den Uyl, het theatrale filmprogramma 'Mijn Vader, de Expat' van Abdelkarim El-Fassi ontwikkelde zich in de Meervaart en Mijke de Jongs 'Layla M.' ging er in première. Acteur Mohammed Azaay kreeg voor zijn rol in De Jongs film een Gouden Kalf. Momenteel is hij ook de hoofdrolspeler in de succesvolle Meervaart-productie 'Jihad van Liefde'. In 1986 begon het kinderfilmfestival **Cinekid** als een nieuw initiatief in de Meervaart. Inmiddels is het festival uitgegroeid tot een jaarlijks film-, televisie- en mediafestival. Sinds de herfstvakantie van 2020 is de Meervaart opnieuw een Cinekid festivallocatie. Het is een herstart van de samenwerking die we in de toekomst met liefde uitbouwen. Vanuit de band van de Meervaart met film komt ook onze droom voort voor **cinema in de Nieuwe Meervaart**.

Nu valt een filmfunctie niet binnen de opdracht van het liggende raadsbesluit. Maar als je kijkt naar de **toegevoegde waarde** van cinema bij een cultureel knooppunt als de toekomstige Meervaart dan mogen we dat deel van onze droom niet onbesproken laten. Wij denken dat deze toevoeging onze waarde en impact vergoot, artistiek inhoudelijk verbreedt en ons aanbod verdiept. Steeds meer hedendaagse voorstellingen laten zich inspireren door een film of zijn er een interpretatie van. De ervaring wordt versterkt als je beide in hetzelfde huis kan zien. Verder bieden filmfaciliteiten ruime mogelijkheden voor context-programmering. Thematische programmering als 'De Staat Van Zijn' wordt verdiept met documentaires. Een dansvoorstelling wint aan kracht als je ook in huis vooraf een film of documentaire over de choreograaf vertoont. Daarbij is film een belangrijk medium voor jongeren. Het mooie Filmlab programma dat we met de Nederlandse Filmacademie verzorgen zal alleen maar winnen aan kwaliteit en impact als een filmhuisprogramma en projectiezalen in hetzelfde huis zitten.

Nederland kent veel voorbeelden van een succesvolle integratie van theater en filmhuis. De Toneelschuur in Haarlem kent naast twee theaterzalen ook twee filmzalen. De Verkadefabriek in Den Bosch combineert als culturele ontmoetingsplek film, theater, eten en drinken. De Agnietenhof in Tiel is een voorbeeld van een grote schouwburg die theater en film presenteert. Met film in huis creëer je een constante aanloop van bezoekers. Het genereert **reuring** in de openbare ruimte verspreid over de dag. Film kent tenslotte een doorlopende programmering. Het verlevendigde gebouw en de voortdurende aanloop bieden een basis voor een ruime openstelling van je dag-horeca. Met film trek je ook **ander publiek** naar je gebouw. Dit **vergroot de diversiteit van je bezoekers** en geeft de mogelijkheid om cultureel geïnteresseerden ook te **verleiden tot bezoek en deelname van andere activiteiten**. Het verstevigt je positie als **cultureel knooppunt**. Bovendien leert de ervaring van andere plekken dat film gunstig is voor de exploitatie. Met een eenmalige investering creëer je een **doorlopende financieringsbron** voor overige cultuur.

Film staat al jaren hoog op het verlanglijstje van de bewoners van Nieuw-West. De Meervaart is daarom de afgelopen jaren met overtuiging het experiment met Oxville Cinema aangegaan. Graag wilden wij ook de ontstane breuk in onze geschiedenis lijmen. Helaas leert de praktijk dat samenwerking in één zaal van theater en film op thematisch niveau goed samengaat, maar dat een reguliere filmprogrammering niet tot zijn recht komt. Cinema vraagt om continuïteit en zekerheid. Film laat zich niet beperken tot eenmalige titels vertoond op onregelmatige voorstellingsavonden. Ook vraagt een filmzaal om een andere technische inrichting dan een theaterzaal. **Film vraagt eigen zalen**.

Wij horen van verschillende kanten dat een gebied dat toegroeit naar een omvang van **200.000 bewoners** een filmhuis verdient. Als je daar gehoor aan wil geven en een cinema in Nieuw-West wil realiseren vergroot je het **rendement van de investering** als je niet los bouwt maar zalen verbindt aan een andere culturele instelling. Je hoeft dan letterlijk minder ruimtes te bouwen, want zaken als entree, kassa, garderobe en horeca deel je al met andere functies. Hier volgt weer uit dat er ook veel minder extra personeel nodig is om een filmfunctie in bedrijf te houden. Een ander voordeel is dat een filmzaal geen daglicht verdraagt en je dus makkelijk zalen onder de grond (of onder water) kan toevoegen zonder beslag te leggen op de omgeving. Wanneer je een filmhuis los bouwt vraagt dat immers al snel om een grondoppervlakte van 1.100 tot 1.300 m².

Hoewel het geen onderdeel uitmaakt van het raadsbesluit willen we als Meervaart wel **onze droom** uitspreken voor **vier filmzalen** die worden toegevoegd aan de plannen voor de Nieuwe Meervaart. Dit vraagt slechts 600 m² aan extra ruimte. Hiermee geef je Nieuw-West een volwaardig filmhuis, versterk je de positie van de Nieuwe Meervaart en vergemakkelijk je haar exploitatie in de toekomst. Door een déél van het filmhuisbudget toe te voegen aan de ontwikkeling van de Nieuwe Meervaart krijgt Amsterdam er een héél filmhuis voor terug. Maar bovenal geef je het stadsdeel **een uniek, bruisend en veelzijdig cultureel hart**.

De Droom van Nieuw-West

DOOR REGISSEURSDUO
DANNY & ISABELLE GRIFFIOEN

Danny & Isabelle Griffioen, broer en zus, zijn in Nieuw-West opgegroeid. Eerst in Nieuw-Sloten en daarna in Osdorp. Samen met mensen uit Nieuw-West gaat dit regisseursduo een portret maken van Nieuw-West. Tijdens gesprekken met bekende bewoners zoals Mohammed Chaara en Soumaya Bazi kwamen allerlei nostalgische gevoelens naar boven. Iets wat hen verbindt: Nieuw-West heeft ons gemaakt, en wij maken Nieuw-West.

Nieuw-West heeft ons gemaakt, en wij maken Nieuw-West

De film zal dan ook gaan over de mensen in Nieuw-West en de rol die zij spelen in de buurt, over hoe de cirkel telkens weer rond wordt gemaakt: dezelfde mensen die vroeger hun talent hebben ontwikkeld in de Meervaart, geven nu het stokje door aan de jeugd van nu. Het zal gaan over het gevoel van thuis en de nostalgie, maar ook over het geluk en de hoop in de toekomst van Nieuw-West. Straks is de Meervaart nog duidelijker te vinden en voelt het nog grootser om daarheen te mogen en lessen te volgen en talent te ontwikkelen. Om het 'te maken' hoef je niet naar het centrum: je kan naar de Meervaart.

Daarom vinden de mensen van Nieuw-West verandering leuk, zolang de identiteit van het stadsdeel behouden blijft. Geen hippe koffietentjes. We gaan naar Debby voor de lekkerste patat, voor een ijsje naar de Hema, als er iemand jarig is voor een taart naar Roetman en voor de allerlekkerste kip naar Dilek op de Osdorper Ban. We willen gaan werken met beelden van 50 jaar geleden, beelden van nu en voeden ons film concept met gesprekken over de toekomst.

MEER OVER DE FILM

Deze film wordt geproduceerd door Mals Media

"Mals Media is een filmproductiehuis en produceert uitsluitend content voor en over kunst en cultuur. Wij geloven dat je creatieve verhalen door middel van film toegankelijk en voelbaar kan maken voor een breed publiek. Wij zijn van mening dat kunst onze zintuigen prikkelt en onze kennis verbreedt. Daarom willen wij 'uitingen van kunst en cultuur op een voetstuk plaatsen en dichtbij de mens brengen'. Mals Media wordt geleid door Anna Jordans en Else Siemerink. "

Danny en Isabelle in gesprek met inwoners als Mohammed Chaara en Soumaya Bazi

De **limieten** van het huidige gebouw

De Meervaart is hard aan een nieuwe accommodatie toe. In 1998 volstond het strippen tot op het skelet van de toenmalige Meervaart dat vervolgens als basis kon dienen voor de opbouw van het huidige gebouw. Dit kunstje kunnen we helaas niet herhalen voor de Nieuwe Meervaart. Niet alleen is het skelet inmiddels ongeschikt voor de toekomst ook het aantal beschikbare vierkante meters schiet te kort. Het vraagt ruimte om onze activiteiten te kunnen bundelen en een gebouw te realiseren dat kan meegroeien met de ontwikkelingen van Nieuw-West. Op de huidige locatie is geen plaats voor de kunst en cultuur van komende 50 jaar. En hoe succesvol de Meervaart nu ook is, doorgaan op de huidige voet is onmogelijk. Door de veranderde eisen aan theatertechniek, duurzaamheid en ons activiteitenprogramma zou dat neerkomen op een sterfhuis constructie. Al het mooie dat we hebben bereikt zou te niet worden gedaan.

Het gebouw is nu een goed onderhouden decor. Wat we aan de voorkant laten zien is niet representatief voor de achterkant

Gelukkig ziet ons gebouw er nu vanbinnen nog goed uit. Daar zijn we trots op. Wij zijn ook van plan het tot aan de verhuizing zo goed mogelijk te onderhouden. Iedereen die nu in de Meervaart komt moet in een goed, aangenaam en veilig gebouw worden ontvangen. Dat geldt voor de medewerkers, artiesten, technici en zeker ook voor de bezoekers. Het gebouw is nu vooral een goed onderhouden decor. Wij kennen de tekortkomingen en besteden aandacht aan het noodzakelijke onderhoud. Wat we aan de voorkant laten zien is niet representatief voor de achterkant. Om de gestripte kern van het oorspronkelijke gebouw is in 1998 een zeer lichte staalconstructie geplaatst met daarin veel gipsmuren en wanden. Dit is zeer kwetsbaar, vraagt veel onderhoud en voldoet niet aan de eisen van de nabije toekomst. Het gebouw is feitelijk afgeschreven.

De voorstellingen die we willen presenteren om relevant te blijven voor Nieuw-West worden steeds groter en ingewikkelder. En daarmee worden ze ook zwaarder. Zelfs als we op het toneel één artiest zien staan hangt er boven en om hem of haar niet zelden de inhoud van een vrachtwagen aan techniek in de vorm van licht, decor of projectiemiddelen. De technische eisen die aan een theater worden gesteld veranderen continu en de Meervaart moet af en toe kunst en vliegwerk verrichten om aan de eisen te voldoen. Naar de huidige maatstaven is het podium van de Meervaart te klein. Bij producties in zowel de Blauwe als Rode Zaal blijven soms decorstukken onaangebroken in de vrachtwagen. Het decor wordt af en toe kleiner opgesteld en achter de schermen zitten verkleedkisten, decorstukken, rekwisieten en een live band elkaar in de weg. Daarbij komt dat de hijsconstructies in de zalen te klein zijn en volgens de huidige maatstaven te licht zijn uitgevoerd. Dit alles kan alleen opgelost worden door beide theaterzalen geheel opnieuw op te bouwen.

In de meer dan drieënveertig jaar dat de Meervaart bestaat is zij voortdurend in ontwikkeling geweest. Het gebouw kende altijd meerdere functies en moest vaak woekeren met ruimte. Op het dak van het oorspronkelijke gebouw heeft zelfs jarenlang een loods gestaan in de vorm van een grote schooltas. Bij de oplevering van de huidige Meervaart lag de focus van de toenmalige directie op de Meervaart als locatie voor congressen en als uitvoerend theater. Dit betekende dat er voorstellingen werden ingekocht en vervolgens vertoond. De afgelopen vijftien jaar zijn we een grote rol gaan spelen in de ontwikkeling en het maken van voorstellingen.

Hiermee konden we het tekort aan actueel en relevant aanbod voor onze omgeving en de stad compenseren. Inmiddels zijn er diverse makers aan ons verbonden die kleine en grote voorstellingen maken. Zij lopen steeds meer aan tegen de limieten die ons huidige gebouw heeft. Dit varieert van mogelijkheden om te repeteren en monteren tot het inpassen van een context-programmering. Recente voorbeelden zijn de succesvoorstellingen 'Hoe ik talent voor het leven kreeg' en 'Jihad van Liefde' die respectievelijk voor de montage moesten uitwijken naar het theater in Leeuwarden en voor de repetities in decor zich moest behelpen met een vergaderzaal.

De eisen aan bouwconstructie, theatertechniek, activiteitenprogramma en duurzaamheid vragen om een nieuw gebouw op een nieuwe locatie

Naast het maken heeft medio 2005 kunsteducatie voor kinderen en jongeren een belangrijk aandeel gekregen binnen de activiteiten van de Meervaart. Hier komen de artiesten en cultuurliefhebbers van de toekomst samen. Zowel bij activiteiten binnen schoolprogramma's als in de vrije tijd. Ze leren met én van elkaar, zorgen voor wederzijdse inspiratie en profiteren van de expertise van de Meervaart. Ze stromen door naar kunstvakopleidingen, gaan verder als autodidact of dragen veelzijdige cultuurervaringen mee als toekomstig publiek. Zij hebben veel instructieruimtes nodig voor een breed scala aan kunstdisciplines. Nu zijn die verspreid over het huidige gebouw en het 200 meter verderop gelegen Talentenhuis. Dit laatste is een oud schoolgebouw in een slechte staat dat de Meervaart deels van Ymere huurt. Het staat tevens op de nominatie om te verdwijnen. De daar beschikbare studio's worden gebruikt voor lessen, workshops en repetities. Ons huisgezelschap ICK Amsterdam heeft er een eigen repetitieruimte die ontoereikend is. In de Nieuwe Meervaart moeten alle ruimtes die nu verspreid zijn over verschillende locaties verenigd worden. Alleen zo kunnen we de elders in dit boek beschreven noodzakelijke ambitie waarmaken om als Meervaart een uniek cultureel knooppunt te zijn. Dan kunnen we efficiënter werken, kosten besparen, anticiperen op de toekomst en profiteren van ieders artistieke en culturele expertise. Het is onontkoombaar om te bouwen op een nieuwe locatie.

Naast de eisen aan bouwconstructie, theatertechniek en activiteitenprogramma vraagt de toekomst ook om aanpassingen op het gebied van duurzaamheid. Met een nieuwe warmte-installatie, zonnepanelen, duurzaam (bruis)water en het waar mogelijk gebruik van led-licht halen we het optimale uit het huidige gebouw. Dit is echter ontoereikend als je kijkt naar wat de klimaatopgave van ons vraagt. Momenteel heeft de Meervaart een 3-sterren certificering als duurzaam gebouw. Daar zijn we trots op maar de toekomst vraagt om het hoogste niveau van *Outstanding* volgens de BREEAM-NL certificeringsmethode. Iets wat we met het huidige pand nooit kunnen realiseren.

Op het eerste oog leek bouwen of verbouwen op de huidige locatie misschien een logische optie maar de praktijk wees anders uit. Daarom zijn we blij met het raadsbesluit voor de bouw van de Nieuwe Meervaart op een andere locatie. Voorop staat dat dit dan wel een pand moet zijn dat past bij de Meervaart, past bij Nieuw-West en organisch is geïntegreerd in de omgeving.

NIEUWE MEERVAART ?

1950

Boerderij Meer en Vaart

#MEERVAARTMOMENTEN

De Meervaart en de straat Meer en Vaart zijn vernoemd naar een oude boerderij die vroeger in de buurt van ons theater stond en dezelfde naam droeg. De boerderij is in de jaren '50-'60 gesloopt toen Osdorp als onderdeel van het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P.) werd aangelegd. De stad groeide en daarvoor moest het kenmerkende polderlandschap deels wijken. Stedenbouwkundige Cornelis van Eesteren, de grondlegger van het uitbreidingsplan, zag een tuinstad voor zich waar mensen zich konden ontspannen in een omgeving vol 'licht, lucht en ruimte'. Osdorp is de laatste tuinstad van de Westelijke Tuinsteden , met het Osdorpplein als hart. De Meervaart opende daar in 1977 haar deuren als 'Vrijetijdscentrum' met stijldansavonden, discussieprogramma's, fotografiecursussen, filmavonden en een theatergroep. Op de foto's is te zien hoe de omgeving door de jaren heen is veranderd, van de oorspronkelijke boerderij tot ons huidige gebouw ontworpen door architectenbureau Zaanen Spanjers (1999).

Boerderij Meer en Vaart (Collectie Meervaart).
De Meervaart in 1977 (Collectie Stadsarchief Amsterdam).
De Meervaart in 2015 (Collectie Meervaart). Fotograaf: Marc Roodhart.

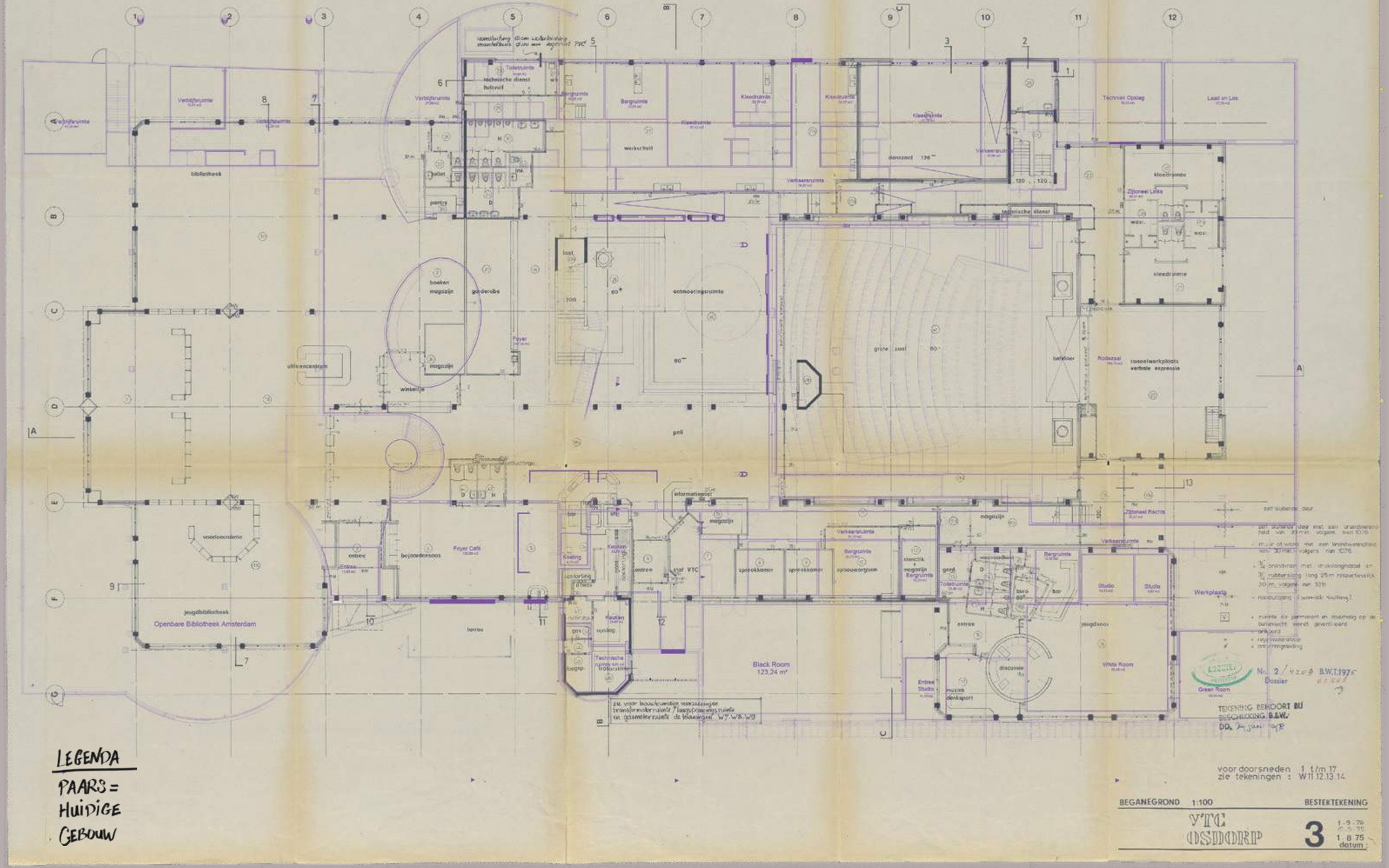

Oorspronkelijke en huidige bouwtekening van de Meervaart (Collectie Meervaart).

De toneeltoren in aanbouw in 1998 (Collectie Meervaart).

1990-99

Gestript tot het skelet

De nieuwe Meervaart staat geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst. Dit derde deel beschrijft de ontwikkelingen in de jaren '90 die uitmondden in de opening van het huidige gebouw.

In 1990 was de toneelaccommodatie van matige kwaliteit en konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren. De Rijkscommissie van Advies voor de Bouw van Schouwburgen en Concertzalen [12] pleitte daarom voor een tweede theater in Osdorp. Een nieuw theater naast de al bestaande Meervaart. **De commissie gaf aan dat het verbouwen van het bestaande theater ontoereikend zou zijn.**

Een idee in lijn met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners

Het doel van het nieuwe theater was het **verbinden van het Osdorpplein met de Sloterplas** en uitbreiding van het plein zodat Osdorp de concurrentie met vergelijkbare centra in Amsterdam aan zou kunnen gaan. [13] Een idee dat in lijn ligt met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners. Binnen het stadsdeel waren er echter al discussies over een verbouwing van de bestaande Meervaart.

De plannen voor een tweede theater gingen niet door maar de **verbouwing van het toenmalige pand**, waar al sinds 1983 voor werd gelobbyd, kreeg wel groen licht. De focus lag bij deze verbouwing op het uitbreiden van congresmogelijkheden, kantoorruimten en een vergroting en verbetering van de theateraccommodatie. [14] De oorspronkelijke Meervaart kende één theaterzaal met 450 stoelen. Het verbouwingsplan betrof een grote zaal met circa 650 stoelen en kleine zaal met circa 200 stoelen. Dit gaf **meer ruimte om naast grote producties ook het kleine zaalcircuit te bedienen, dat bestaat uit meer experimentele voorstellingen en jonge makers**.

Deelraadvoorzitter Wim Velthuis voelde eigenlijk meer voor een ingrijpendere nieuwbouw: "Het is een kolere gebouw en dus denk ik wel eens: laten we er drie miljoen bij doen en het hele ding slopen." [15] Architectenbureau Zaanen Spanjers maakte **een plan waarin het oude gebouw werd gestript tot het skelet en vervolgens naar een nieuw ontwerp werd opgebouwd.** [16]

Ondanks de grootse toekomstplannen verkeerde de Meervaart op dat moment echter in een **artistieke dip**. De samenwerking met het Holland Festival en het Jazz Festival verdween. Toenmalig Hoofd Programmering René Veeman in 1994: "Ook nu nog hebben we festivals als Cinekid, het literatuur- en het bluesfestival en we brengen een Marokkaanse muziekserie, maar het is misschien vergeleken met vroeger allemaal wat minder spectaculair. Experimenteel theater kreeg bij ons vroeger wel kansen, nu nauwelijks meer". [17] Ook de deelraad oefende steeds meer druk uit op de programmering. Deelraadvoorzitter Wim Velthuis betreurde dat de aandacht voor experimenteel theater binnen de deelraad klein was: "Een instelling als de Meervaart moet naast het Theater van de Lach of André van Duijn andere theatergroepen stimuleren van het gebouw gebruik te maken. **Als het alleen maar de commerciële kant opgaat met de Meervaart, kunnen we het complex beter aan Joop van den Ende verhuren".** [18] In 1994 zorgde Pieter Erkelens als de nieuwe directeur voor een nieuw elan in de Meervaart. Toenmalig toneelmeester Jan Holsbergen zei gekscherend: "Met Hogeland konden we het uitstekend vinden, we rookten met hem een jointje. Maar bij ons was wel het gezegde: als hij dood is nemen we geen nieuwe". [19] De Meervaart sloeg een nieuwe weg in met populaire producties voor een groot publiek en commerciële verhuur, zoals housefeesten – volgens sommigen een realistischere weg. Bij de programmering van het theater koos Erkelens voor een 70/30 beleid. **Dit hield in dat 70 procent van de programmering marktgericht was en 30 procent experimenteel en vernieuwend**. Met dit aanbod zouden zowel de buurtbewoner als anderen uit de stad en daarbuiten zich aangetrokken voelen tot de Meervaart. Erkelens: "Ik wil graag de richting uitgaan van totaaltheater; spektakel brengen". [20] Er werd alvast geanticipeerd op een nieuw gebouw met een toneeltoren die grote voorstellingen mogelijk zou maken (Han Hogeland had zich hier eerder sterk tegen verzet, omdat hij commerciële producties uit het theater wilde weren).

De Meervaart moest een voorhoedefunctie spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek

In de geest van de jaren '90 bewandelde Erkelens een nieuwe weg van professionaliteit en beheersbaarheid. Dit betekende minder vrijwilligers, meer commerciële verhuur en een scheiding van verschillende bezoekersstromen. Met commerciële verhuur en grote producties werden in die tijd inkomsten gecreëerd waar »

Artist impressions uit de nieuwbouwbrochure van 1998 (Collectie Meervaart).

12. DE RIJKSCOMMISSIE DIENT DE MINISTER, PROVINCIES, GEMEENTEN OF CULTURELE INSTELLINGEN DESGEVRAAGD OF UIT EIGEN BEWEGING VAN ADVIES OVER PLANNEN TOT BOUW OF VERBOUW VAN SCHOUWBURGEN, CONCERTZALEN EN MUSEA, EEN EN ANDER UIT ARTISTIEK, FINANCIEEL EN TECHNISCH OOGPUNT.

13. HET PAROOL, "RIJKSCOMMISSIE BEPLEIT TWEEDE THEATER OSDORP", 21 DECEMBER 1990.

14. HET PAROOL, "MEERVAART PAST ZICH BIJ DE BUURT AAN", 1 MEI 1991.

15. HET PAROOL, "DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND", 9 APRIL 1994.

16. HET PAROOL, "STADSGEZICHTEN: DE MEERVAART", 6 JULI 2011.

17. – 20. HET PAROOL, "DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND", 9 APRIL 1994.

21. INTERVIEW MET BERT LIEBREGS DOOR ROBIN VERMEULEN, 9 NOVEMBER 2020.

22. & 23. TROUW, "DE GETTOVORMING VOLTREKT ZICH IN HET PORTIEK", 16 DECEMBER 1995.

24. HET PAROOL, "STADSGEZICHTEN: DE MEERVAART", 6 JULI 2011.

25. TROUW, "IN AMSTERDAM-WEST IS DE TONEELTOREN STRAKS HET BAKEN", 2 JULI 1998.

Het Parool, 9 april 1994.

Het PAROOL

Zaterdag 9 april 1994 27

AMSTERDAM CENTRAAL

Ooit kreeg Osdorp van de overheid het 'zes miljoen-potje' waarvan het cultureel centrum de Meervaart is gebouwd. Binnen korte tijd kreeg het theater internationele faam. Nu bevindt de Meervaart zich in een windstille, de medewerkers spreken van een 'artistieke dip'. Nieuwbouw moet het centrum weer elan geven. Maar nu commerciëler. 'We moeten marktgericht denken.'

door HENK SNIJDERS

IN het donker heeft het gebouw van een afstand nog wel iets feeserijks. Hoewel, circa een meter lange tijbuinen zijn haaks onder de dakrand aangebracht en geven de belichter. In neonletters staat op elke gevelzijde geschreven: De Meervaart. Langs de tramhaan, aan de achterkant van het gebouw, overheerst de lengte van de Slotervaart. De toegang tot de Meervaart ligt aan de pleinzijde waaraan verder onder meer een Hema, een bloemenwinkel en een koffieshop liggen – het Osdorper winkelcentrum. Uitnodigend om binnen te gaan, oogt De Meervaart niet. Er is geen tafé met een verwarmd terras dat het gezellige plein wat kleur geeft en waar de theaterbezoeker zich nog even kan verpozen. De inspirerende bibliotheek, die in het verlengde ligt van de ingang, is donker. Eenmaal binnen, rechtsaf na de toegangsdeuren, wacht de bezoeker een verrassing: tientallen, zo niet honderden sterren vormen een sterrenhemel aan het overigens vormen een sterrenhemel aan het vergt zeer fors verlaagde plafond van de hal annex foyer. Daarna volgt verbazing. Binnen is een grotere contrast het effect van de naar-binnen-gekeerde-jaren-zestig-architectuur in optiena fontein.

Onderaan de brede, ruime trap wachten ouders op hun kinderen die horen in de Muziekschool lessen volgen. In een zaal verderop begint in het Filmhuis een voorstelling. En in de foyer zoekt een man met een kop koffie in de hand naar een vrij plaatsje. Hij woont in een hoogflat in Osdorp, de Baarsjes en hij heeft die stadsdeel de zalen van de Meervaart in een van de zalen van de Meervaart een bijeenkomst van zijn bewonersvereniging. "Ik kom dus niet voor het theater," zegt hij lachend. "Weet u, dit is een multi-functioneel gebouw. Ik ben hier ook al eens naar een house-party geweest."

In de hal op een zuil staat vermeld welke andere bijeenkomsten voor die dag staan geprogrammeerd. Een groep wordt staan gepresenteerd. Een groep daarvan zijn een computercursus, bijvoorbeeld, een computercursus, een opleiding makelaardij, een managementcursus, maar ook – voor beginners – bijeenkomsten van de Vereniging van de Hoogbejaarden, de Vereniging voor Ouderen, zoals SBC integrale kwaliteitszorg.

Maakt in elk theater de foyer tijdens de voorstelling een uitgestorven indruk; in de Meervaart is het tegendeel het geval. Na het belletje voor de solovoorstelling Mbirega van Helmert Woudenberg zoemt het gestage rumoren een luchtig tot negentig mensen een plaats in de vierhonderdvijftig zitplaats tellende zaal. In de foyer bestelt een tweetal nieuwkomers koffie de managementassistente passeert.

De Meervaart lijkt een schoolvoorbeeld hoe commerciële en gesubsidieerde activiteiten onder één dak samen kunnen. De directeur en zijn staf lasten er in elk geval wel pap van – ook al is dat min of meer uit hoofd geboren.

Het hoofd programmering: "Op onze website wordt bekendtekend. Om een cultureel centrum draaiende te houden, zullen we marktgericht moeten denken."

De bedrijfsleider: "Commerciële activiteiten zijn broodnodig voor de financiën."

De toneelmeester: "Bedrijfje runnen is een landelijke tendens."

En de directeur (ad interim): "Om vernieuwend theater te brengen waar geen publiek op afkomt, heb ik helemaal weinig publiek op afkomt, heb ik ook volle zalen nodig. Dat kan een voorstelling zijn van Tineke Schouten – waarvoor ik niets ten nadele van haar wil zeggen, maar het kan ook een congres van IBM zijn."

Deze opstelling lijkt een breuk met het verleden, toen het zozeer een volle kassa. Maar een hoogstand cultureel aanbod. Directeur Henk Meij. Met groot succes. Festivals als Kitsch in de Kunst in 1981, toen Fenig kunstenaars werd gevraagd hun visie op kitsch te geven, of in 1986 'La Mode', toen Parijse topcouturiers hun werk van de afgelopen tien jaar toonden. Waren het theater internationale verbaasden. Maar die festivals zorgden ook voor forse budgetoverschrijdingen. In 1989 stoorst een tekort van anderhalf miljoen worden bijgespijkerd.

PvdA-voorzitter Wim Velthuis van de deelraad Osdorp: "De nonvoolige directeur Han Hogeland, die nu thuis in de ziekteverlof loopt, was meer artistiek dan commercieel leider. Na, wordt marktgericht gedacht. Er wordt te veel geprogrammeerd vanuit persoonlijke opvattingen. Wij hebben de brawners in de drie stadsdelen in kaart gebracht. Twee kenmerken vallen op: het opleidingsniveau is iets lager dan het gemiddelde in Nederland en er wonen verhoudingsgewijs veel alleenstaanden – een vijfde tot een kwart van de bevolking. Dan komt je uit op een programmering die de gemiddelde Nederlander wil: Kraaykamp, the Sunshine Boys, Karin Bloemen, maar ook allochtonentheater.

Naast het aanbod voor een breder publiek wil de Meervaart faciliteiten blijven bieden voor experimentele producties. Daarbij heeft de directie voor ogen dat er elke honderd voorstellingen er vijftien tot twintig tot dertig experimenteel c.q. vernieuwend zijn, en ten minste zeventig marktgericht.

Erkelens: "Met die dertig procent richt je je op de bovenmodale cultuurminnaar – dus met name op het publiek buiten de eerste tuinsteden. De Meervaart is wezenlijke tuinsteden. De Meervaart is vooral puur een experimenteel huis geweest. Maar als wij bij voorbeeld met Alex d'Electrique een produktie kunnen maken, dan zal ik dat niet tegenhouden. De gebouw, maar is moeilijk te vullen. Ook zijn we met de voorbereiding bezig van nieuwe festivals, zoals 'Rondje Slotervaart'. Tijdens een zondagavond krijgen mensen korte voorstellingen te zien. Ook zou ik graag een theatergroep als Baracke bejeeler willen binnenhalen – de Dogtroep zou fantastisch zijn. Ik wil graag met de Meervaart de richting inslaan van totaaltheater, spektakel brengen."

Toch zijn er tegenslagen. De Meervaart is niet meer opgenomen in de programmering voor het Holland Festival en ook het Jazz Festival behoort tot het verleden. Music medewerker spreekt dan ook over een 'artistieke dip' waarin de Meervaart verkeert.

Kees Veenman, hoofd programmering: "Ook nu nog hebben we festivals als Cinekid, het literatuur- en het bluesfestival en we hergen een Marokkaanse muziekserie, maar het is misschien vergeleken met vroeger allemaal wat minder spectaculair. Experimenteel theater kreeg het ons vroeger wel kansen, nu nauwelijks meer. Maar na de jaren is de organisatie. We zoeken nu naar nieuwe vormen, waarbij we popularmaking niet schuwen. Ook moet je leren op cijfers te vullen, weinig begrijpelijke namen als programmeur datgene brengen wat je zelf goed vindt. Dat kan de Meervaart zich niet langer permitteren. De deeltaden, onze subsidiegevers, zeggen: Jullie zijn er voor de buurt, niet voor de grachtengordel."

"Wel moet ik kwijt dat ze bij de deelraad Osdorp, waar wij bestuurlijk onder vallen, weinig begrip hebben van cultuur. Bij bijzondere dansvoorstellingen, waarin de Meervaart zich onderscheidt, zitten er nie meer dan vijftig bezoekers. Van die beteuteling deze webboders die alleen komen als Jos Brink speelt, moeten we af."

Deelraadvoorzitter Wim Velthuis: "Bij de deelraad is er aandacht voor experimenteel theater niet groot. Dat betreur ik. Een instelling als de Meervaart moet naast het Theater van de Lach of André van Duyn allerlei theatergroepen stimuleren van het gebouw gebruik te maken. Als het alleen maar de commerciële kant opgaat met de Meervaart, kunnen we het complex beter aan Joop van den Ende verkopen."

Een jaarlijks subsidiabedrag van 2,1 miljoen van de deelraden is niet voldoende om vernieuwende projecten op de planken te brengen. Daartoe moet geld worden verdiend in het commerciële circuit. In de nieuwe opzet zou directeur Erkelens daarom: graag aan dat bezoekersaantal worden gekoppeld. Liggen congresgangers nu 's middags groot koek in de foyer deelnemers van de bijeenkomsten soos tegen te komen, straks moeten sociaalcultuur bezoekers worden gestimuleerd om een commerciële bijeenkomst te bezoeken. "Een congres van managers van IBM en een filmvoorstelling voor kinderen gaan niet samen. Ze zijn elkaar qua niveau. Om de commerciële functies van de Meervaart meer uit te buiten, moet ook het aantal vrijwilligers worden teruggedrongen."

"De sociaalculturele invalsbroek waar hoe meer zielen hoe meer vreugd. Vroeger had je een vijftal vaste medewerkers en honderd vrijwilligers. Ik zeg niet dat al die mensen eruit moeten, maar hun aantal moet wel minder. De organisatie moet beheersbaar worden, professioneler."

Bedrijfsleider Bert Lieberegs is het eens met de ingeslagen weg. Toch wijzen huur hij: "De Meervaart moet een cultureel centrum van en voor de buurt blijven. Het vrijwilligerswerk moet vermindoren, maar je mag het niet uitbouwen."

Deelraadvoorzitter Wim Velthuis heeft forse kritiek: "Ik begrijp niet waarom de bezoekerstromen zo nodig moeten worden gescheiden. Ik vind het juist zo aardig dat de directeur van IBM die kinderen ziet, en andersom. Ik zou het heel slecht vinden als straks de burger geen koffie in de foyer kan drinken omdat er een bejeffeongres is. Ook moet een bezoeker van de bibliotheek of van de bejaardensoos kunnen zien dat er een theaterzaal is. Mensen komen dan op het idee een keer een kaartje te kopen. Cultuur is niet voor een bepaalde groep mensen."

"Het centrum heeft altijd een sociaal-culturele identiteit gehad. Ook onderburen moeten uit de niet-commerciële sector komen. Het is me dan ook een doorn in het oog dat een videotheek nu ruimte huurt van de Meervaart. Naast cursussen viel ieder Erkelens zou een artistiek leider moeten worden benoemd, een man die de trend kan zetten. Ja, Hogeland terug. Misschien moet hij wel advies gaan worden. Een bezwaar van die man is alleen dat als hij vandaag adviseur is, hij morgen weer directeur is. Maar toch zou ik er graag eens met hem over willen praten."

Ad interim-directeur Erkelens voelt er niets voor. Werd hij door Hogeland nog als troubleshooter benoemd om het management te verbeteren en kreeg hij de ad interim-directie toen deze zich ziek meldde. Inmiddels heeft de stuf Erkelens gevraagd of hij niet definitief wil blijven. Erkelens: "Dat idee is bij mij gaan zitten. Ik wil klantvriendelijk denken dat is toch een legitieme gedachte. Hebben we straks een theaterzaal met achthonderd stoelen en staat Tineke Schouten twee dagen voor een uitverkocht huis, dan hebben we wel twintigduizend gulden verdiend, en met dat geld kunnen we ook andere dingen brengen, zoals het reeds bestaande Cinekid en vertelfestivals, maar ook activiteiten als de Meervaart heen. Kortlijn tussen de van totaaltheater, als de Dogtroep. De toekomstige kleine zaal moet het culturele Mekka worden voor jeugdtheater."

Eigenzinnig

Over het idee om een artistiek leider te benoemen, zegt hij op beslote toon: "Er kan maar een kapitein op het schip zijn. Als na verloop van tijd blijkt dat mijn artistieke bagage te gering is, kunnen we altijd nog iemand binnenhalen. In elk geval zitten we met op een eigenzinnige manier te wachten die de boel hier weer op zijn kop zet."

"En wat nieuwe beunders betreft... De sociaalculturele functie van het gebouw valt niet vol te houden. Hunders als jobcenter, een niet-commercieel uitzendbureau, of de voormalige werkschool zijn we kwijtgeraakt. Op de plek van het wel met lege ruimtes. Op de plek van het lobbenter zit nu een videotheek. De beta-een een jaarkaart van postpubliceerd gulden. Een andere gegadigde, een kinderboekwinkel, kon niet meer dan veertig duizend gulden betalen. En wat heeft dat de voorkeur. Wie eenmaal het commerciële pad wil bewandelen, moet niet cliclassie willen worden of een boekwinkel misschien meer past bij een culturele instelling dan een videotheek."

Aan het eind van zijn – overigens prachtige – solovoorstelling wil Helmert Woudenberg, een van de oprichters van het Werkteater, wel even gramen over de plannen van de Meervaart. Met tachtig tot negentig bezoekers die avond behoort hij niet tot een van de beoogde kassiezien. Een fout in de planning blijkt daar debet aan. Woudenberg: "Mijn soort voorstellingen moet het van de mond-tot-mond-reclame hebben. Meestal sta ik in Amsterdam eerst in het Nieuwe de la Mar. Pas de derde of de vierde avond is het theater vol. Mensen die de voorstelling hebben gemist, kunnen dan later naar de Meervaart gaan. Maar dit jaar sta ik eerst hier en daarna in het De La Mar."

Over de plannen van de Meervaart zegt hij: "Ik zou een lans willen breken om het multi-functionele van dit gebouw te behouden. Ik zou bij voorbeeld voor die kinderbenwinkel hebben gekozen. Ik ben niet tegen commercie op zich, maar dan lappen we als samenleving er maar een paar ton bij. Ook moet je het theateraanbod in Amsterdam niet willen vergroten, niet alleenmaal betreidde willen spijpeten. De Meervaart moet juist specifieke brengen. De Dogtroep als vaste bespeler is leren – de Dogtroep als vaste bespeler is dat een goed idee. Want wat speelt er dan? Ik ben een fan van Tineke Schouten, maar ik vind de grote zaal een vreemde plek voor haar. Ik ben niet zo'n tweede zaal nodig is. Ik vraag me af of een tweede zaal nodig is. Na de nieuwbouw via ik dan met mijn solo-voorstellingen in de kleine zaal van de Meervaart. Dat klinkt toch anders dan wanneer je zegt: ik speel in de Meervaart'. Die kleine zaal is dan voor het brave, nette, elitaire publiek. Maar ik wil voor anderen spelen. De bestaande zaal vind ik goed. Waarom zou de Meervaart Cyrano of Jeans moeten brengen, of André van Duin. Voor die produkties heb je in Amsterdam en prima theater: Carré.

Helmert Woudenberg is vanavond nog te zien in het Nieuwe de la Mar met zijn solovoorstelling Mbirega, aanvang 20.15 uur.

In 1990 konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren

» 'leuke dingen' mee gedaan konden worden. [21] Van een multifunctioneel vrijetijdscentrum dat was ontsprongen uit de heersende sociaal-culturele visie van de jaren zeventig ontwikkelde de Meervaart zich tot een theater dat zich richtte op het grote publiek. **Het Parool kopte in 1994: "De jacht op het grote publiek is geopend".** Erkelens programmeerde naar eigen zeggen: "[...] voor de markt, of, als ik het mooi zeg: ik programmeer voor de mensen". [22] Daarnaast focuste hij zich op het aantrekken van **nieuwe publieksgroepen door verhalen te vertellen die tot dan toe nog niet in het theater te zien waren.** Volgens Erkelens moest de Meervaart hier een **voorhoedefunctie** in spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek. [23]

Het **verbouwingsplan** van architect Kees Spanjers, die ook de Beurs van Berlage vernieuwde, werd uitgewerkt en goedgekeurd. In de zomer van 1998 startten de werkzaamheden. De Meervaart kreeg een tijdelijk onderkomen in de voormalige Schippersschool aan de Ookmeerweg. De activiteiten werden op een laag pitje gezet en er waren slechts enkele locatievoorstellingen mogelijk in een circustent. Het nieuwe gebouw kreeg een moderne façade, bestaande uit een zilverkleurige halve cilinder, trapeziumvormen en zwart baksteen. Binnen kwam er de grote zaal (Rode Zaal) met 800 stoelen, de kleine zaal (Blauwe Zaal) met 280 stoelen en ruimte voor de bibliotheek en muziekschool. **Met deze aanpassingen werd de Meervaart één van de grootste theaters van Amsterdam**, na Carré en het Muziektheater (Stopera). Architectenbureau Zaanen Spanjers: "[...] liever is het niet af, **omdat het de gebruiker de gelegenheid moet geven er zijn eigen verhaal aan te verbinden. Er is een faciliteit geschapen, voor dromen en daden."** [24]

In 1999 opende een nieuw gebouw voor de Meervaart haar deuren. Het was volgens het plan van Spanjers gebouwd op de fundamenten van het oude gebouw. Voor wie goed keek waren de contouren van de voormalige Meervaart nog zichtbaar. Met de opening was de tijd van het vrijetijdscentrum voorgoed voorbij. De programmering werd gefocust op **theaterconcerten** van o.a. Marco Borsato en Anouk, **blues & jazz en totaaltheater** waarin dans, muziek en circuselementen een centrale rol speelden. **De ambitie van Erkelens: "Zoals de kerk vroeger in het midden van een samenleving stond, zo zou een cultureel centrum dat nu moeten doen. De Meervaart als culturele navel van de westelijke tuinsteden? Die pretentie moet je wel hebben, ja."** [25]

Poster Amsterdams Blues Festival 1988 (Collectie Meervaart).

JAREN '80 – '00

Amsterdams Blues Festival

#MEERVAARTMOMENTEN

Van de jaren '80 tot begin 2000 organiseerde de blues-promotor Martin van Olderen het Amsterdams Blues Festival in de Meervaart. Vanuit heel Europa kwamen mensen naar ons theater om de bekendste Amerikaanse blues muzikanten te zien, vooral de pianoblues en *boogie woogie* speelden een grote rol tijdens het festival.

Ruud Monde, oud-Osdorper en blues-liefhebber in hart en nieren, heeft alle 17 edities bezocht: "De grootste Amerikaanse artiesten stonden bij ons in de buurt op het podium, daar kon ik gewoon op mijn fiets naartoe. De meeste artiesten die toen optraden zijn al overleden, dat maakt die festivals nog legendarischer. Eén ding is zeker: de Meervaart heeft enorm veel betekend voor de blues in Nederland."

Hoe klinkt die echte blues dan? De VPRO maakte radio-opnames van het festival in 1988, je hoort het publiek uit haar dak gaan!

Martin van Olderen (Collectie Dutch Blues Foundation).

5 Inspiratiebronnen voor het gebouw

Het raadsbesluit met de voorkeurslocatie van het college heeft het één en ander losgemaakt. Elders benoemen we de misverstanden die het proces onnodig vertroebelen. Hier laten we vijf voorbeelden zien die ons inspireren voor de Nieuwe Meervaart.

In het huidige stadium staat er nog geen ontwerpschets op papier, is er geen architect in het vizier en zijn de exacte bouwvoorwaarden nog niet bepaald, maar we kunnen wel kijken naar wat er allemaal mogelijk is.

INSPIRATIEBRON

1. Een bos op het dak van het Depot van Boijmans Van Beuningen

In 2021 opent museum Boijmans haar depot. Het is een gebouw geplaatst in hart van een park. Door de organische ovale bolvorm en haar reflecterende wanden voegt het gebouw zich in haar omgeving. De natuur wordt niet alleen in het gebouw gespiegeld, het bepaalt ook de inrichting van het dak. Op deze verdieping komt een bos met een Grand Café met terras waar bezoekers kunnen genieten van het uitzicht over de stad.

Artist impression door MVRDV (Antonio Luca Coco, Matteo Artico, Carlo Cattó).

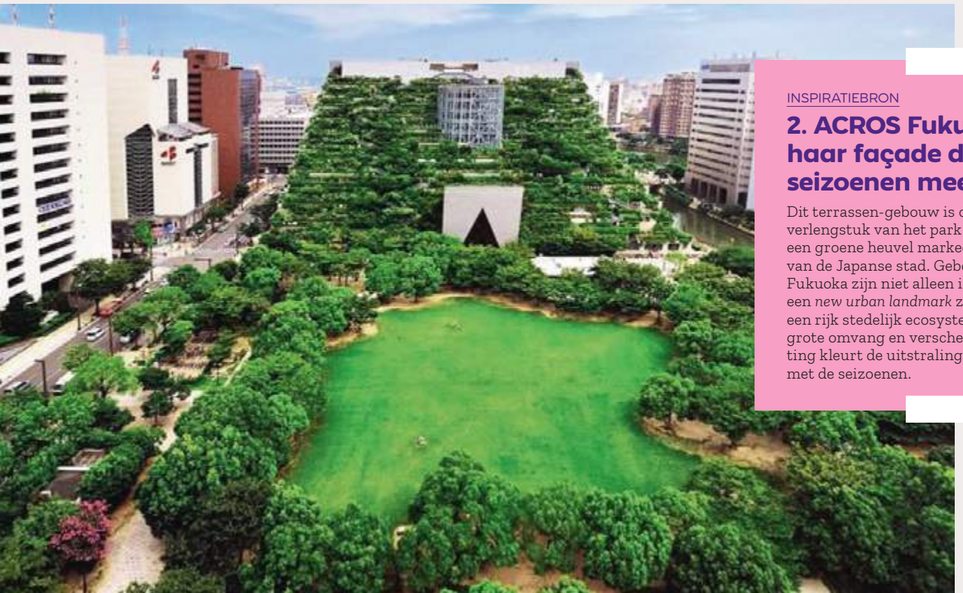

INSPIRATIEBRON

2. ACROS Fukuoka met haar façade die met de seizoenen mee verandert

Dit terrassen-gebouw is ontworpen als een verlengstuk van het park dat ervoor ligt. Als een groene heuvel markeert ze het centrum van de Japanse stad. Gebouwen als het ACROS Fukuoka zijn niet alleen inspirerend omdat ze een *new urban landmark* zijn, maar ook omdat ze een rijk stedelijk ecosysteem vormen. Door de grote omvang en verscheidenheid aan beplanting kleurt de uitstraling van het gebouw mee met de seizoenen.

ACROS Fukuoka
(Foto: Hiromi Watanabe).

INSPIRATIEBRON

3. Beklim het dak van de opera van Oslo

Dit is een mooi voorbeeld van hoe een kade organisch kan overlopen in een gebouw. De schaal is natuurlijk onvergelijkbaar met onze ambities voor de Nieuwe Meervaart. Bovendien ambiëren wij groen boven steen. Maar het is inspirerend om te bedenken hoe je een verbinding kan leggen tussen boulevard en dak. Een gebouw als een openbare verblijfplaats met een wandelroute en een tribune voor optredens en uitzicht over de plas en op de sterren. Een locatie waar levendigheid is zowel in, op als om het gebouw.

Opera van Oslo (Foto: Erik Berg).

Cultureel centrum van Bornova. Artist impression door Ada Mimarlik.

INSPIRATIEBRON

4. Het cultureel centrum van Bornova zonder voor- of achterkant

Dit ontwerp voor het cultureel centrum voor kinderen van de Turkse stad Bornova kent drie inspirerende elementen. Het laat zien dan je een gebouw kan maken met een natuurlijke glooiing die niet zou misstaan aan de Sloterplas. Ook hier is het onderscheid tussen straatniveau en dak fluïde. Maar bovenal toont het de mogelijkheid van een alzijdig gebouw. Een pand dat geen prominente voor- of achterkant kent en naar alle kanten een uitnodigende uitstraling heeft. Dat de architect deze kwaliteiten in één gebouw weet te verenigen toont wat de mogelijkheden zijn voor de Nieuwe Meervaart als een open toegankelijk gebouw dat past in de landschappelijke en grootstedelijke omgeving.

Hoe mooi is het als we elementen hiervan kunnen vertalen naar een Nieuwe Meervaart die zorgt voor meer groen aan de plas.

INSPIRATIEBRON

5. De combinatie van cultuur, architectuur en natuur bij het Moesgaard Museum

Het historisch museum in Højbjerg Denemarken komt letterlijk uit het groen naar boven. Haar architectuur verbindt cultuur en natuur. Het schuine dak van het museum biedt een geweldig uitzicht over de omgeving zonder er zelf een obstakel in te zijn. Het is opnieuw een voorbeeld van hoe een goed ontwerp bijdraagt aan de waarde van de openbare ruimte.

Moesgaard Museum (Foto: Media Afdeling Moesgaard Museum).

Dit betekent ontwerpen en bouwen volgens de BREEAM-NL richtlijnen

De Nieuwe Meervaart zal passen in het ruimtelijke gebied rond de Sloterplas en voldoen aan de toekomstige eisen aan duurzaamheid. Deze ambitie maken we waar door te bouwen aan de hand van de BREEAM-NL certificeringsmethode. Dit betekent dat er niet alleen naar duurzaamheid wordt gekeken tijdens de bouw maar ook bij toekomstig gebruik. Er wordt gekeken naar het gebouw en haar omgeving, het beheer en onderhoud en de manier waarop het gebouw wordt gebruikt.

Bouwen volgens de BREEAM-richtlijnen leidt tot een werkelijk duurzaam gebouw dat meer behelst dan zuinig energiegebruik. De aandacht voor zaken als binnenklimaat en ventilatie leidt tot een gezond theater. Het verhoogt het welzijn van alle gebruikers van de Nieuwe Meervaart. Dit geldt voor het personeel in de kantoren; de technici en artiesten op het podium; de makers, kinderen en jongeren in de studio's en de bezoekers in onze zalen en foyer. Duurzaam bouwen zorgt daarnaast voor kostenbesparing tijdens het gebruik. Dit kan oplopen tot een besparing van 20%. Tenslotte zorgt de toetsing er voor dat de Nieuwe Meervaart klaar is voor de toekomst. Het gebouw zal opgewassen zijn tegen plotselinge gebeurtenissen en geleidelijke veranderingen.

De ambitie voor de bouw van de toekomstige Meervaart ligt op het niveau van 'outstanding'

(HOOGST MOGELIJKE SCORE)

Het BREEAM-beoordelingssysteem kent vijf categorieën van waardering: *pass*, *good*, *very good*, *excellent* en *outstanding*. De ambitie voor de bouw van de toekomstige Meervaart ligt op het niveau van *outstanding*. Daarvoor zal het nieuwe gebouw optimaal moeten scoren op het gebied van management, landgebruik, energie, transport, vervuiling, water, materiaal, afval, gezondheid en ecologie.

BREEAM staat voor Building Research Establishment Environmental Assessment Method en is voor de Nederlandse situatie aangepast door de Dutch Green Building Council op basis van de in Engeland ontwikkelde methode. Enkele Nederlandse voorbeeldprojecten met de waardering van outstanding zijn de Triodos Bank in Driebergen-Zeist, het Unilever Food Innovation Center in Wageningen en het Ecomunitypark in Oosterwolde.

V.l.n.r. Triodos Bank in Driebergen-Zeist - Unilever Food Innovation Center in Wageningen - Ecomunitypark in Oosterwolde. Bron: www.breeam.nl

M- TALK

"Nu alles stil ligt merk ik hoe erg ik het theater mis, hoe het deel uitmaakt van mijn leven. Het is echt een uitje en het is thuiskomen omdat het zo vertrouwd is"

"Ik hoop dat Nieuw-West door een nieuwe Meervaart meer in de lift komt, dat we een stadsdeel worden dat bruist"

LEES HET INTERVIEW

Jolanda Lijnzaad (56)
- Geboren Osdorpse, woonachtig in Nieuw-West en werkzaam als Taalmakelaar
- Heeft de eerste Meervaart nog gebouwd zien worden
- Bezocht de Meervaart voor het eerst toen ze 16 jaar oud was en naar een concert ging van Golden Earring
- Sindsdien is ze in de Meervaart kind aan huis
- Zingt in popkoor Noisy Voices en heeft zelf ook opgetreden in de Meervaart, waaronder tijdens de Bonte Avonden

Fotograaf: Marc Roodhart

ONZE MAKERS

Fotograaf: Marc Roodhart

ISH Dance Collective
- Combineert hiphop met andere podiumkunsten
- Slaat op innovatieve wijze een brug tussen kunstvormen, disciplines en culturen
- Brengt enerverende voorstellingen vol breaking, human beatboxing, basketbaltrucs, skate, dans en stunts op BMX'en
- Ondersteunt jonge kunstenaars die, ondanks hun talent, eigenlijk niet gezien worden in de maatschappij

MEER OVER ONZE MAKERS

ISH DANCE COLLECTIVE

"Wij hopen dat de Nieuwe Meervaart de binding van theater met de straatcultuur versterkt. Een hang-out waar al verschillende, maar fantastische, lifestyles bij elkaar komen, elkaar inspireren en elkaar beter maken!"

MEERVAART STUDIO op het WHAT'S HAPPENING op LOWLANDS

Creatieve vrijhaven van Rabobank & Kunstbende
i.s.m. WINK en MOJO

Fotograaf: Arno Stevens.

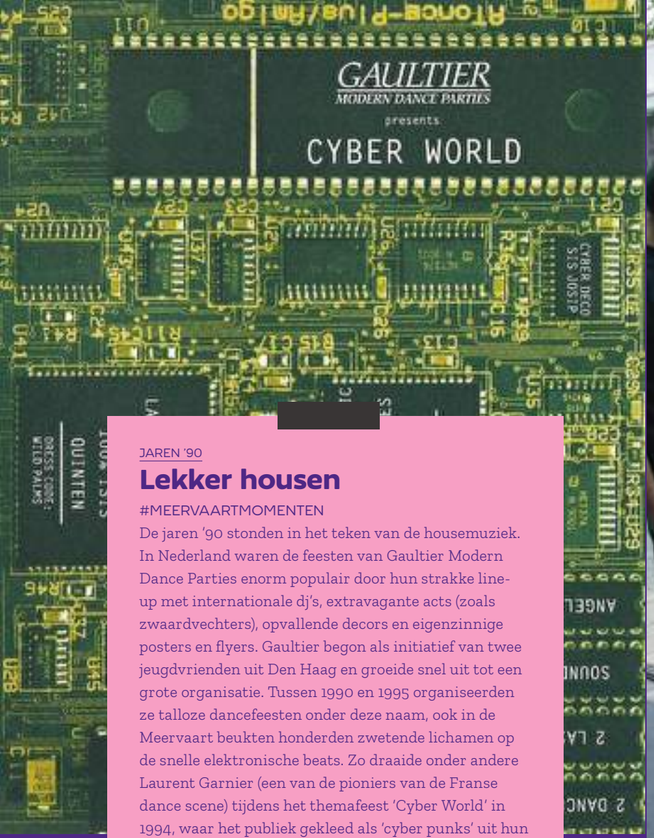

Flyer van Gaultier Modern Dance Parties presents Cyber World in de Meervaart, 26 februari 1994 (Collectie Meervaart).

JAREN '90

Lekker housen

#MEERVAARTMOMENTEN

De jaren '90 stonden in het teken van de housemuziek. In Nederland waren de feesten van Gaultier Modern Dance Parties enorm populair door hun strakke line-up met internationale dj's, extravagante acts (zoals zwaardvechters), opvallende decors en eigenzinnige posters en flyers. Gaultier begon als initiatief van twee jeugdvrienden uit Den Haag en groeide snel uit tot een grote organisatie. Tussen 1990 en 1995 organiseerden ze talloze dancefeesten onder deze naam, ook in de Meervaart beukten honderden zwetende lichamen op de snelle elektronische beats. Zo draaide onder andere Laurent Garnier (een van de pioniers van de Franse dance scene) tijdens het themafeest 'Cyber World' in 1994, waar het publiek gekleed als 'cyber punks' uit hun dak ging.

Gaultier trok altijd volle zalen. Onze duty manager Paul Elferink kan het zich nog goed herinneren:
"Op die avonden hadden we zo 1.800 mensen binnen. De bar werd verlengd, daar stonden we dan met zeker tien man achter. Gaultier zorgde bij elk feest voor een nieuw decor, er stond ook vaak een kooi in het midden van de zaal waar mannen in tutu's uitbundig dansten. Die feesten gingen vaak tot zeven uur 's ochtends door, daarna kwam direct de schoonmaakploeg en kreeg de centrale trap een likje verf, zodat de bejaarden diezelfde avond weer rustig konden klaverjassen".

Er was overigens geen link met het modemerk van Jean Paul Gaultier, dat heeft de initiatiefnemers uiteindelijk een verloren rechtszaak en veel geld gekost.

ZO GING DAT ER AAN TOE

Dj's Joost van Bellen en Remy tijdens Gaultier (Collectie Dance.nl).

Opening Studio West (2004).

2000-heden

Een nieuwe dynamiek gevoed door de buurt

De nieuwe Meervaart staat geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst. Dit vierde en laatste deel beschrijft de ontwikkelingen na het jaar 2000, waarin de Meervaart zich vormde tot wat het nu is.

Rond de eeuwwisseling opereerde de Meervaart in een omgeving die sterk was **veranderd van het beloofde land voor de arbeidsklasse tot een zogenaamde 'multiculturele probleemwijk'**. Met de economische opleving van de jaren '90 kreeg de omgeving een vernieuwd theater, waarmee 'vrijetijdscentrum' de Meervaart zich ontpopte tot een volwaardige schouwburg en congrescentrum. Hier trok het theater ook publiek van buiten het stadsdeel mee aan en kreeg het een grootstedelijke functie en uitstraling. In november 1999 werd Hans Brouwer directeur van de Meervaart, maar hij vertrok weer na driekwart jaar. Een woordvoerder van de Meervaart in Trouw: "Brouwer was afkomstig van het Haagse Theater aan het Spui, wat cultureel gezien een andere omgeving is. **Door onze locatie in Amsterdam-West moeten wij ons op andere doelgroepen richten.** Naast moderne dans van Krisztina de Châtel brengen we daarom ook Tineke Schouten en Karin Bloemen. Brouwer had andere verwachtingen." [26]

Ik wilde mij richten op de 35.000 jongeren in Nieuw-West, die hebben allemaal ambitie

Hierna nam Bert Liebregs, al sinds eind jaren '70 werkzaam voor het theater, de rol van directeur op zich. Liebregs komt uit een theaterfamilie: zijn grootvader richtte in de naoorlogse jaren een dansschool op in de huidige De Brakke Grond, in 1962 kwam daar ook een theater bij dat werd getrokken door toneelgroep Studio. Toen Liebregs jong was groeide hij daar letterlijk op tussen de acteurs, uiteindelijk werkte hij zelf ook een aantal jaar voor het theater. Na een kleine tussenstop bij de Theater Unie kwam hij in 1978 bij de Meervaart terecht. Via horeca en bedrijfsleider groeide hij uit tot de directeur. In zijn rol wilde hij de nadruk leggen op het sociale component van het theater: **"Ik wilde mij richten op de 35.000 jongeren in Nieuw-West [...] die hebben allemaal ambitie, daar gaan we Studio West voor oprichten"**. [27]

Meervaart Studio (2019).
Fotograaf: Marvin Duiker / SHOT BY MARV.

Meervaart Studio – Nieuwe Oogst (2018).
Fotograaf: Josanne van der Heijden.

Meervaart Studio (2018). Fotograaf: Joeri Greve.

Aan de westkant van het gebouw kwamen een aantal winkelpanden vrij, die werden overgenomen door de Meervaart. **Studio West** werd een plek voor talentontwikkeling en geen standaard jongerencentrum. Volgens Liebregs zat zoiets eerder in de oude Meervaart: "Dat was zo'n ouderwets jongerencentrum met een voetbalspel [...] dat was een verschrikking". [28] De Meervaart, Bureau Parkstad en Stadsdeel Osdorp sloegen de handen ineen en leverden in april 2003 het plan voor 'Centrum voor Talent-ontwikkeling' op, dat in nauwe samenspraak met een jongerenpanel uit de buurt werd ontwikkeld. [29] Mirjam Terpstra, toen werkzaam bij Bureau Parkstad, was een belangrijke trekker van dit project. Later werd zij het hoofd van Studio West en uiteindelijk adjunct-directeur van de Meervaart. In de beginjaren van Studio West verzorgden verschillende losse organisaties de programmering, vanaf 2009 verzorgde de Meervaart het totale aanbod. Wendy de Vries, sinds 2004 nauw betrokken bij Studio: **"De doelen van Studio West, nu Meervaart Studio, zijn sinds haar start onveranderd gebleven: we luisteren naar de behoeften van jongeren uit de buurt. In plaats van werken vanuit beleid, werken wij vanuit de vraag van onze omgeving"**. [30] Meervaart Studio focust zich op muziek, dans, taal, theater, film en fotografie. **De kern wordt gevormd door ambassadeurs**: kunstprofessionals die met hun voeten in de klei staan. De Vries: "Zeventig procent van onze docenten heeft toen zij zelf jong waren programma's gevolgd bij Meervaart Studio". [31] Denk hierbij aan bekende muzikanten en acteurs als Priscilla Vaudelle, Jennifer Muntslag, Gianni Grot, Akwasi Ansah, Leeroy Molly en Dilan Yurdakul. Zij zijn allen exponenten van Meervaart Studio en nog steeds actief betrokken.

Plezier in kunst als een vanzelfsprekende manier van vrijetijdsbesteding stond voorop

Directeur Bert Liebregs vertrouwde vaak op zijn intuïtie: als iemand een goed idee voorstelde, dan kreeg dat een kans. Zo kwamen Andreas Fleischmann en Christiaan Mooij in 2006 langs met een plan: een jeugdtheaterschool voor Amsterdam West. [32] Dit sloot goed aan op de ambitie om de verbinding met de directe omgeving te versterken en lag in lijn met het twee jaar eerder opgerichte Studio West. Fleischmann woonde in Nieuw-Sloten en zag dat er op het gebied

Break A Leg (2017).
Fotograaf: Syvix (bewerkt).

Meervaart Jong (4West Festival).

van podiumkunsten als naschoolse activiteiten er amper wat te doen was voor basisschoolkinderen. Samen met regisseur Christiaan Mooij startte hij het initiatief **4West** - theater en film voor kinderen. "We wilden géén jeugdtheaterschool zijn in de traditionele zin van het woord. We zagen elders te veel aanbod gericht op het louter trainen en aanleren van vaardigheden, terwijl **goede kunsteducatie begint bij de artistieke ervaring**. 4West ging niet op zoek naar de bovenlaag van talentvolle tienjarigen die carrière moesten maken. Plezier in kunst als een vanzelfsprekende manier van vrijetijdsbesteding stond voorop. **Iedereen uit de stadsdelen moest mee kunnen doen**", aldus Mooij. [33] Bij 4West leerden kinderen **eigen verhalen vertellen in de meest uiteenlopende stijlen**, die aansloten bij het theater dat ook speelde op de Nederlandse podia – er werd namelijk vooral gewerkt met kunstvakdocenten die ook een eigen beroepspraktijk kenden. 4West was **wars van tuttigheid en prestige**, de eerste deelnemers wierf Fleischmann rond het schoolplein van zijn kinderen. Met de steun van Koers Nieuw-West en de open armen van de Meervaart maakte het initiatief direct een vliegende start. In haar eerste jaren leidde 4West een nomadisch bestaan langs zaaltjes en scholen in de wijken van de stadsdelen. Al snel betrok het één lokaal in de in verval geraakte voormalige MAVO aan de Meer en Vaart. Dit groeide langzaam uit tot een onderkomen met meerde repetitieruimtes en een foyer (het huidige Talentenhuis). Naast de Meervaart als huis voor kantoor en presentaties had 4West nu ook een clubhuis voor de lessen en workshops.

De omarming van deze initiatieven vond plaats tijdens de ingrijpende vernieuwingsoperaties in de omliggende wijken. In 2010 ontstond Nieuw-West uit de samenvoeging van stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer, Slotervaart en Osdorp. Het werd het grootste stadsdeel van Amsterdam met zowel aandachtswijken als buurten met een groeiende groep hoogopgeleide bewoners. **Met Studio West en 4West zorgde de Meervaart voor een structurele binding met de jeugd**. Dit was een succesvolle aanvulling op de al bestaande eenmalige activiteiten als Kunstbende en incidentele popconcerten. **Er kwam een nieuwe dynamiek in het theater die zorgde voor een keur aan lokale producenten, makers en initiatieven** die de Meervaart benaderden voor ondersteuning en een plek in de programmering. Onder het label Powered By werd hier zoveel mogelijk gehoor aan gegeven. **De Meervaart kreeg haar buurtfunctie terug, met het podium als middelpunt.**

Meervaart Jong. Fotograaf: Marc Roodhart.

Meervaart Studio (2017). Fotograaf: Dave van Hout.

4West Festival (2017). Fotograaf: Dave van Hout.

Met het zelf maken en ondersteunen van voorstellingen kwam er een stuwende energie. Het aanbod werd breder en beter

Eigen producties

Inmiddels was Fleischmann programmeur geworden. Het aanbod van de Meervaart behield haar brede pallet aan podiumkunsten, maar er werden scherpere keuzes gemaakt. Er werd gestreefd naar meer (inter)nationale klasse die zich verhield tot de (culturele) achtergrond van de bewoners en spraakmakend genoeg is voor alle Amsterdammers. Ook werden activiteiten uitgebreid op het gebied van talentontwikkeling voor kinderen, jongeren en volwassenen. Daarnaast ging het theater lokale activiteiten actief ondersteunen met inhoudelijke kennis en faciliteiten. Samen met Christiaan Mooij legde hij de basis voor een breed integraal Meervaart-programma dat aansluiting zocht bij de ontwikkelingen van de grootstedelijke samenleving.

Al gauw merkte de Meervaart dat er binnen het professionele aanbod te weinig voorstellingen waren die aansprekend genoeg waren voor de bewoners van Nieuw-West met een biculturele achtergrond. Ze besloten om samen met regisseur Bart Oomen als Theater de Meervaart **zelf een musical comedy te maken**, naar de NRC columns en het boek **Ik, Driss** van Hassan Bahara en Asis Aynan. Hiermee sloeg het theater een nieuwe weg in en kreeg het waardering voor het pionieren als producerend theater voor een nieuw publiek met nieuwe makers.

"De Meervaart wil alle bewoners van Nieuw West aandeelhouder maken in haar activiteiten"

In 2014 ging Bert Liebregs, na 12 jaar directeurschap, met vervroegd pensioen en werd opgevolgd door Andreas Fleischmann. Hij schreef in zijn eerste jaarverslag (2014): "De Meervaart wil alle bewoners van Nieuw-West aandeelhouder maken in haar activiteiten. Onze doelstelling is om de komende jaren op het gebied van de programmering nauwer aan te sluiten bij de behoeften en wensen van ons huidige en aspirant publiek". [34] Onder zijn leiding werden alle activiteiten op het gebied van educatie, talentontwikkeling en vrijetijdsbesteding ondergebracht bij de Meervaart. Zelfstandige stichtingen verdwenen en medewerkers kregen meerdere functies binnen de organisatie. Hierdoor won de hele organisatie aan slagkracht en werd expertise breed gedeeld, waardoor de kwaliteit en impact van de activiteiten werd vergroot. **In een latere fase verdwenen ook de merknamen Studio West en 4West. Sinds 2019 opereert de Meervaart onder één noemer, met één uitstraling.**

Het succes vergrootte ook de druk op de zalen

Met het zelf maken en ondersteunen van voorstellingen kwam er een stuwende energie in de Meervaart. Het aanbod werd breder en beter. Om die kwaliteit structureel aan het theater te binden werd de samenwerking met een aantal makers steeds hechter. Dit leidde ertoe dat **Jakop Ahlbom, George & Eran, het Amsterdams Andalusisch Orkest, Floris van Delft, Pieter Tiddens en ICK Amsterdam** zich verbonden aan de Meervaart als **huisgezelschappen**. Dit betekende in gezamenlijkheid zoeken naar nieuw publiek, ontwikkelen van ongewoon verrassend aanbod en verantwoordelijkheid nemen voor de activiteiten op het gebied van educatie, talentontwikkeling en vrijetijdsbesteding. Dit resulteerde in zowel een VMBO-leerlijn hedendaagse dans als de voorstellingen ZIEL | ROUH, Hoe ik talent voor het leven kreeg en Jihad van Liefde. Ook werd er geëxperimenteerd met **contextprogramma's** die zorgden dat een bezoek aan de Meervaart meer was dan een bezoek aan de voorstelling. Denk hierbij aan voorgesprekken, een diner bij de voorstelling, thema-avonden en kleine feestelijke muziekprogramma's na afloop.

Met deze waaier aan activiteiten ging ook het jasje knellen. Door gebrek aan ruimte konden de huisgezelschappen zich maar beperkt aan de Meervaart binden. Regelmatig moest men **naar elders uitwijken** voor repetities en montages. De **samenwerking stokte soms wegens te weinig ruimte of omdat de onderlinge afstand tussen ieders kantoor en/of repetitieruimte te groot was**. Vernieuwende en inspirerende samenwerkingen komen uiteindelijk het best tot zijn recht in elkaars nabijheid. **Het succes vergrootte ook de druk op de zalen**.

Makers en producenten willen graag spelen in de Meervaart omdat het hier **een eigen, divers en trouw publiek** had opgebouwd. De mix tussen lokale bezoekers, mede-stedelingen en regiogenoten uit Groot-Amsterdam werd bijzonder gewaardeerd. Bovendien bleef de Meervaart ***down to earth* en wars van hokjesdenken**. Hierdoor voelden zowel de commerciële aanbieder, de opkomende cabaretier als de nieuwe maker zich thuis. **Het belang van de Meervaart en haar populariteit zorgde ervoor dat Felix Rottenberg als voorzitter van de Amsterdamse Kunstraad pleitte voor een nieuw en iconisch gebouw. Het idee werd door de Centrale Stad omarmd**. Toen Andreas Fleischmann de Meervaart in 2019 verruilde voor het DeLaMar Theater droeg hij het stokje van directeur over aan Yassine Boussaid. Tot de overdracht behoorde ook de serieuze kans op een nieuw gebouw. Als zakelijk leider van het Amsterdams Andalusisch Orkest en programmeur van niet-westerse muziek bij de Meervaart had Boussaid eerder bijgedragen aan het succes van het theater.

Met een Nieuwe Meervaart in het vizier sluit het verleden zich hier en springen we in onze gezamenlijke toekomst: van ons theater, van Nieuw-West en van Amsterdam.

'Ik, Driss' (2012). Fotograaf: Bob Bronshoff.

2012

Ik, Driss

#MEERVAARTMOMENTEN

In 2009 verscheen er een feuilleton van Driss Tafersiti op de achterpagina van het NRC. Hierin deelde hij zijn ervaringen als arbeidsmigrant in de jaren '70, toen hij vanuit Marokko via Noord-Frankrijk in Nederland belandde. Het debat over migratie woedde in die tijd hevig. Tafersiti zorgde voor een ander perspectief, een gezond tegenwicht. Regisseur Bart Oomen werd gegrepen door de verhalen en kwam op het idee om er een theatervoorstelling over te maken. Na contact met het NRC bleek Tafersiti een fictief karakter van schrijvers Asis Aynan en Hassan Bahara. Zij gaven groen licht aan Oomen om het verhaal te vertalen naar het theater. Het idee sloot naadloos aan bij een vurige wens van de Meervaart: het theater zocht voorstellingen voor een grote groep bewoners die zich doorgaans niet konden herkennen in wat er op de planken stond. Wanneer dit overigens wel het geval was hing het vaak in de context van problemen. Ik, Driss was anders. De Meervaart en Oomen sloegen de handen ineen en maakten samen de voorstelling.

In 2012 was de première van Ik, Driss de musical een feit. Een verhaal doorspekt met Marokkaanse, Turkse en westerse popmuziek, ballads en Hollandse meezingers van componist Jan Pieter Koch. Het migratie- en liefdesverhaal van Driss sprak zowel mensen met een migratieachtergrond aan die de verhalen herkenden tot degenen die een nieuwe wereld tot zich namen. Ik, Driss was een voorstelling voor een breed publiek: het vertelde een universeel verhaal van liefde en schuring tussen twee culturen. De samenstelling van de zaal maakte een zichtbare verandering door, alsof tramlijn 17 plotsklaps in de zaal zat.

Ik, Driss was de eerste eigen theaterproductie van de Meervaart en markeerde een omslagpunt in het theater. Het vormde een belangrijk fundament voor een reeks aan eigen producties die later volgden, zoals The Mountaintop en Jihad van Liefde. Voor de komende tijd staat de voorstelling De Duik, naar het gelijknamige boek van Sjoerd Kuyper, op de planning.

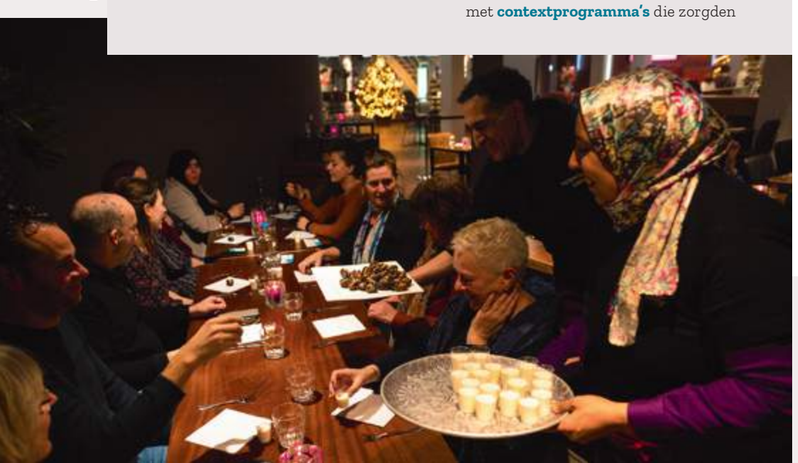

Diner bij optreden Nasrdin Dchar (2019).

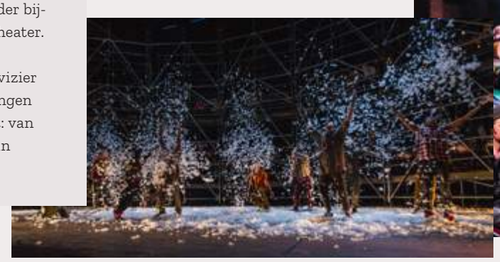

26. TROUW, "DIRECTEUR MEERVAART NEEMT NA DRIEKWART JAAR ONTSLAG", 5 SEPTEMBER 2000.

27. & 28. INTERVIEW MET BERT LIEBREGS DOOR ROBIN VERMEULEN, 2020.

29. PROJECTPLAN CENTRUM VOOR TALENT-ONTWIKKELING, BUREAU PARKSTAD, 2003.

30. & 31. INTERVIEW MET WENDY DE VRIES DOOR ROBIN VERMEULEN, 2021.

32. INTERVIEW MET BERT LIEBREGS DOOR ROBIN VERMEULEN, 2020.

33. INTERVIEW MET CHRISTIAAN MOOIJ DOOR ROBIN VERMEULEN, 2021.

34. NRC, "WIE IS DIE ANDER IN HET PUBLIEK?", 23 OKTOBER 2015.

'Jihad van Liefde' i.s.m. SENF Theaterproducties, Amsterdams Analusisch Orkest & George & Eran Producties (2019). Fotograaf: Jesse Busel.

'ZIEL | ROUH' – ICK Amsterdam & Amsterdams Andalusisch Orkest (2017). Fotograaf: Alwin Poiana.

'Tribute to Abdel Wahab' (2019) – Amsterdams Andalusisch Orkest. Fotograaf: S. Jeulink.

'PARA | DISO Revisited' (2016) – ICK Amsterdam. Fotograaf: Alwin Poiana.

'Kapsalon de Comedy' (2014). Fotograaf: Marc Roodhart.

'The Mountaintop' (2018) i.s.m. SENF Theaterpartners & Studio Dubbelagent. Fotograaf: Rein Kooyman.

'Hoe ik talent voor het leven kreeg' (2020) i.s.m. WAT WE DOEN, ICK Amsterdam, George & Eran Producties & Amsterdams Andalusisch Orkest. Fotograaf: Raymond van Olphen.

'Wolven' i.s.m. Opera Theater Amsterdam (2015). Fotograaf: Ben van Duin.

Binnentuin-concerten

Tijdens de eerste COVID-19 maatregelen organiseerden het Amsterdams Andalusisch Orkest, Pop-Up Theater van Deyssel (Frascati) en de Meervaart concerten in de binnentuinen van de Lodewijk van Deysselstraat in Nieuw-West

BEKIJK DE FOTO'S

Fotograaf: David Hup.

ONZE MAKERS

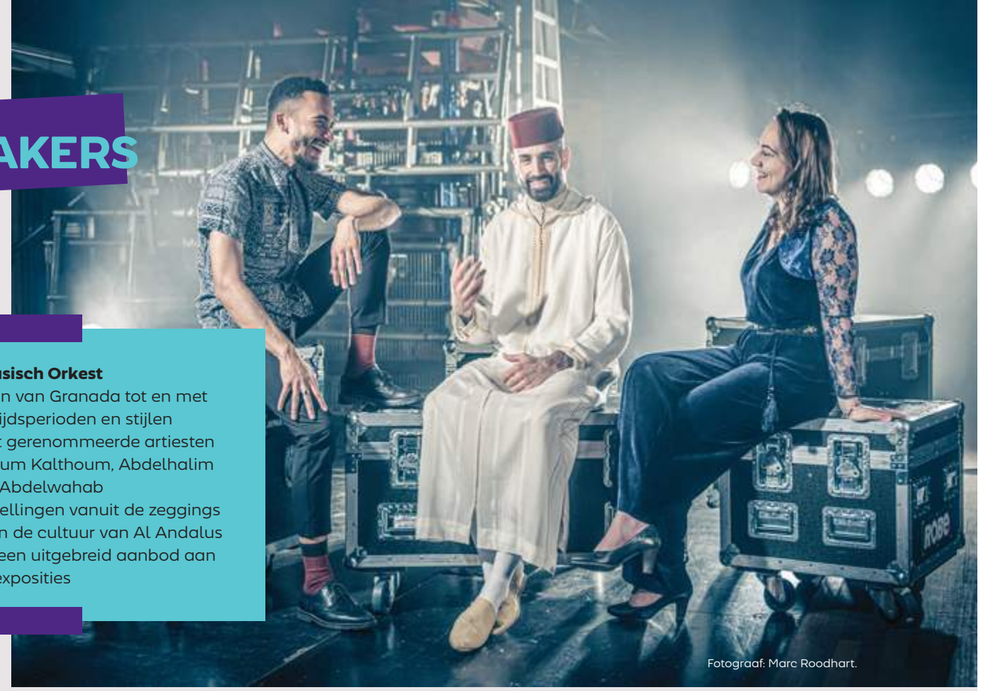

Fotograaf: Marc Roodhart.

Amsterdams Andalusisch Orkest
- Speelt muziekvormen van Granada tot en met Bagdad uit diverse tijdsperioden en stijlen
- Geeft concerten met gerenommeerde artiesten en eert helden als Oum Kalthoum, Abdelhalim Hafez en Mohamed Abdelwahab
- Maakt theatervoorstellingen vanuit de zeggings kracht van muziek en de cultuur van Al Andalus
- Heeft naast muziek een uitgebreid aanbod aan muziekeducatie en exposities

MEER OVER ONZE MAKERS?

AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST

"De Meervaart is sinds jaar en dag ons thuis van waaruit we Amsterdam verrijken met onze muziek en waar onze verschillende publieksgroepen elkaar ontmoeten. Met de Nieuwe Meervaart krijgen we een prachtige huiskamer. Een iconische plek die de wijk, waar we onze roots hebben, meer dan verdient."

ONZE MAKERS

Fotograaf: Marc Roodhart.

Jakop Ahlbom Company
- Maakt fysiek beeldend theater
- Gelooft in de kracht van verbeelding
- Gebruikt in zijn voorstellingen een mix van mime, slapstick, dans, muziek, illusionisme en special effects
- Behoort tot de top van internationaal reizende theatergezelschappen

JAKOP AHLBOM

"De nieuwe Meervaart biedt de mogelijkheid om alle stappen van het artistieke proces te faciliteren, van onderzoek tot repeteren en van monteren tot presenteren."

Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam

PROGRAMMAPLAN AMSTERDAM 750

Uit de crisis, op weg naar herstel

VOORWOORD

In 2017 riep de gemeenteraad het college op om de voorbereidingen te starten om het 750-jarig bestaan van de stad 'groots te vieren.' Dit gebeurde mede naar aanleiding van het werk van Stichting Amsterdam 750, een burgerinitiatief dat sinds 2009 samen met Amsterdammers heeft gewerkt aan de ontwikkeling van ideeën voor de viering in 2025.

De wereld om ons heen is sindsdien ingrijpend veranderd. De bestrijding van het coronavirus raakt ons gewone leven diep. De economische gevolgen op de langere termijn zijn nog onbekend, maar de vooruitzichten op kortere termijn stemmen somber. Juist een stad als Amsterdam die drijft op internationale relaties en onderlinge ontmoetingen wordt in het hart geraakt. Alles wat Amsterdam zo uniek maakt -het rijke culturele leven, de nachtcultuur, de bezoekerseconomie en ook de sfeer van creativiteit en vrijzinnigheid- staat op de toets. Voor heel veel Amsterdammers is hun eigen toekomst ongewis. Ze maken zich zorgen over hun gezondheid, over werkloosheid, faillissement en armoede. Zij weten niet hoe hun leven in de stad er de komende jaren uit gaat zien en die onzekerheid knaagt aan hen.

Daarom hebben we besloten het 750-jarig bestaan, dat onvermijdelijk en snel dichtbij komt, aan te grijpen als een baken in de tijd; als een markeringspunt van herstel en wederopbouw van de stad in de jaren die op de coronacrisis volgen. Investeringen, bestuurlijke activiteiten, ondernemersinitiatieven kunnen vanzelfsprekend niet wachten tot 2025. Tegelijkertijd heeft de stad wel een baken nodig. Een moment van houvast waarop de herstelde, de vernieuwde en de bruisende stad zich in alle trots en glorie presenteert. Als menselijke metropool aan de eigen inwoners, als verantwoordelijke hoofdstad aan de Nederlanders en als een internationale vrijplaats.

Met Amsterdam 750 presenteren wij een programma van hoop. De veerkracht, saamhorigheid en vindingrijkheid die Amsterdammers door de eeuwen en ook tijdens deze crisis hebben getoond, willen we maximaal gebruiken. De komende vijf jaar bouwen we samen met de Amsterdammers met verbeeldingskracht, creativiteit en ondernemingszin aan een vernieuwd Amsterdam. Wij hopen dat we in 2025 samen kunnen vaststellen dat onze stad bruist als nooit tevoren. Dat Amsterdam een metropool is waar het gonst van de ondernemingszin, van bedrijven die zich verbonden weten met de sta van jongeren die er toekomst, werk en dromen vinden. Van vrijdenker orthodoxen, conservatieven en progressieven die zich er thuis en geïnspireerd voelen.

PROGRAMMAPLAN

Dit programmaplan bevat de hoofdlijnen voor de komende vijf jaar. Het schetst de doelstellingen van Amsterdam 750 en hoe deze samen met Amsterdammers, bedrijfsleven, culturele instellingen en andere partners uitgevoerd kunnen worden. Het college geeft prioriteit aan projecten die van blijvende waarde voor de stad zijn. Bestaande evenementen waaronder SAIL, zullen een speciaal karakter hebben. Evenementen die mogelijk eenmalig in de stad plaatsvinden zoals (top) sportwedstrijden, culturele manifestaties of openingen van nieuwe en vernieuwde iconen van de stad als het Amsterdam Museum, OBA Next en de nieuwe Meervaart, dragen bij aan de duurzame versterking van de stad.

Onze stad is divers en internationaal en heeft ruim 875.000 inwoners: kinderen, ouderen, expats, studenten, vrijwilligers, ambtenaren, ondernemers, dokters, postbodes, vaders en moeders, onderwijzers, enz. Samen maken ze Amsterdam tot wat het is. Hoe verschillend ze ook zijn, en in welk stadsdeel ze ook wonen, bijna allemaal voelen ze zich Amsterdammer en hebben ze hart voor hun stad. Het programmabureau Amsterdam 750, de gelijknamige stichting en de gemeente laten in gedrag en acties zien dat ze continu de kring verbreden, de cirkel groter maken en dat alle deelnemers open en nieuwsgierig opereren. In de samenstelling van het programmabureau en de stichting is representatie goed geborgd. Toegang tot en deelname van zoveel mogelijk mensen aan de viering is uitgangspunt.

2025
750 jaar Amsterdam
VIERING VAN DE EEUWIG JONGE STAD

Op 27 oktober 2020 presenteerde de burgemeester het programmaplan Amsterdam 750. Bij deze presentatie werd de opening van de Nieuwe Meervaart nadrukkelijk genoemd als één van de iconen die zullen bijdragen aan de versterking van de stad. Wij zijn trots en blij met deze feestelijke erkenning. In 2025 willen we niet alleen verhuizen naar een nieuw gebouw, maar ook speciale activiteiten ontwikkelen die bijdragen aan de viering van 'Amsterdam 750' als de eeuwig jonge stad.

1 INHOUDELIJKE PROGRAMMA-LIJNEN

Het programma van Amsterdam 750 kent drie inhoudelijke lijnen. Deze zijn de uitdrukking van de doelstellingen die het college met de viering beoogt. De lijnen vertonen samenhang en bieden ruimte aan verschillende mensen, groepen, boodschappen en vormen. Initiatieven en projecten van de gemeente en vooral van Amsterdammers en organisaties sluiten aan op één of meerdere lijnen.

1.1 PROGRAMMALIJN 1: HET VERHAAL VAN AMSTERDAM, DE EEUWIG JONGE STAD

Het verhaal van de Nieuwmarktbuurt lijkt op het eerste gezicht bekend. Bij oudere Amsterdammers staan de beelden van de protestacties nog vers in het geheugen. Jongere generaties zullen weleens foto's hebben gezien. Fanatieke krakers tegenover een grote politiemacht. Woedende burgers tegenover regenteske bestuurders. Toch heeft het verhaal als we een beetje uitzoomen ons veel meer te vertellen over de geschiedenis en identiteit van Amsterdam.

De Nieuwmarkt, een buurt die van rand van de stad uitgroeide tot een levendige volkswijk met veel joodse bewoners. Waar Chinese migranten ondernemingen opzetten die generaties zouden worden doorgegeven en Surinaamse migranten veel Amsterdammers er kennis lieten maken met Jazz. En toen de stad uitbreidde, ruimte wilde maken voor de auto en de metro, werd de buurt het episch centrum van een zoektocht en een worsteling van de stad om zich aan te passen aan een nieuw tijdperk en de veranderingen die op haar afkwamen. Een worsteling die zich op straat afspeelde, op krantenpagina's en in het stadhuis. Buiten het oog van de media en de meeste bestuurders werd buiten het centrum ook geschiedenis gemaakt. Migranten zochten een plek in de oude arbeidersbuurten, de tuinsteden en de Bijlmer. De noorderlingen vochten voor het voortbestaan van hun scheepswerven. De Jordanezen zochten ruimere woningen in Purmerend en Almere. Hun verhalen zijn onze geschiedenis. Hun iconen zijn de iconen van de stad. Het is de jonge geschiedenis van de stad die soms nog teveel verborgen blijft in de buurten waar deze zich afspeelde en in de hoofden van de mensen die er direct bij betrokken waren.

Met deze programmalijn nodigen we de stad uit zich opnieuw te presenteren. Onze geschiedschrijving, de inrichting van de openbare ruimte en uitingen van onze identiteit zijn lang eenzijdig geweest: het was vooral de geschiedenis van de elite die haar prestaties en overwinningen in steen beitelde en liet opschrijven. Vaak is het echter juist de volksgeschiedenis die Amsterdam haar kleur geeft. Zoals de geschiedenis van de Nieuwmarktbuurt, van Floradorp, van Ajax, van marktkooplui tot feministen. Maar het is ook de geschiedenis van de migranten en de geloofsgemeenschappen die zich sinds eeuwen in Amsterdam vestigen, ondernemingen zijn gestart, buurten hebben veranderd, synagogen hebben gebouwd. Verschillende musea in de stad zijn de afgelopen jaren al begonnen aan een inhaalslag. Hierdoor is er bijvoorbeeld veel meer aandacht voor het slavernijverleden en de koloniale geschiedenis van de stad. Een door de gemeente geïnitieerde nationale museale voorziening slavernijverleden zal ervoor zorgen dat deze aandacht een blijvend karakter krijgt. Ook andere elementen uit ons verleden verdienen meer aandacht en erkenning in het openbare leven van de stad. Enkele voorbeelden: Het Amsterdam Museum zal na een grote renovatie heropenen in het voormalig Burgerweeshuis aan de Kalverstraat. In het vernieuwde stadsmuseum is ruime aandacht voor verhalen van Amsterdammers die recht doen aan de diversiteit van de stad, onder meer in kaart gebracht door het omvangrijke meerjarige onderzoeks-, verzamel- en presentatieproject 'Collecting the City'. De nieuwe Meervaart vormt het hart van het zelfbewuste Nieuw-West. Met de versterking van het Joods Historisch Kwartier benadrukken we de belangrijke joodse identiteit van de stad.

Er bestaan veel perspectieven op Amsterdam, die lang niet allemaal vertegenwoordigd zijn in het overgedragen erfgoed en de verhalen en tradities daar omheen. Het is tijd om de geschiedenis en de identiteiten van de stad op een nieuwe manier te maken en te presenteren. Daar hoort erkenning van het leed bij, net als de viering van positieve gebeurtenissen nu en in het verleden. Die veelzijdigheid doet recht aan de grote sociale en culturele diversiteit van de stad. Centraal staan mensen en hun perceptie van een plaats. Amsterdam is constant in beweging. De cultuur van de buurt, de kwaliteit van de leefomgeving en processen zoals migratie, gentrificatie en de impact van het koloniale verleden, hebben invloed op hoe mensen zich verhouden tot elkaar, tot een plaats en bepalen mede of zij zich er kunnen thuis voelen.

We willen de 750-jarige geschiedenis van Amsterdam als vrijplaats zichtbaar maken, met alle hoogtepunten maar ook met de dieptepunten die er waren. Het gemeentearchief, universiteiten en onderzoekers worden uitgedaagd hiermee aan de slag te gaan. Met de programmalijn 'Het verhaal van Amsterdam, de eeuwig jonge stad' worden projecten, geschiedenissen, boeken, films, kunstprojecten, voorstellingen en tentoonstellingen ondersteund, geïnitieerd, gestimuleerd en gefaciliteerd.

LEES HET HELE PROGRAMMAPLAN

De Nieuwe Meervaart in vogelvlucht

Het allround theater als cultureel knooppunt van grootstedelijke vertellingen

Het naderende einde van dit boek is niet het slotstuk van onze gedachten. De ontwikkeling van een Nieuwe Meervaart is een dynamisch proces. In dit boek hebben we veel gedeeld, maar lang niet alles. Met het naderen van de deadline voor de drukker moesten we keuzes maken. Bovendien is niet alles vastgelegd in drukinkt. Als Covid-19 het weer toelaat zijn bijvoorbeeld resultaten van de inspiratiesessies i.s.m. The Beach te zien in onze foyer. Alle M-Talks met de dromen voor Nieuw-West door de bewoners van Nieuw-West zijn op onze website te lezen. Deze verhalen worden regelmatig aangevuld met nieuwe dromen. De vele QR-codes verwijzen naar inspirerend digitaal materiaal. Ook dit wordt regelmatig aangevuld en ververst.

Daarnaast verhoudt de ontwikkeling van de Nieuwe Meervaart zich tot de politieke besluitvorming, de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek en de gebiedsontwikkeling rondom de Sloterplas en Centrum Nieuw-West. Hoewel de kern van wat de Meervaart is en doet niet verandert, heeft het wel invloed op de exacte uitwerking en invulling van het gebouw en de activiteiten. Stel dat men onze mening gaat delen dat het toevoegen van film aan de Nieuwe Meervaart van aanzienlijke meerwaarde is in plaats van het ontwikkelen van een cinemafunctie op een nieuw te vinden locatie.

Op de komende pagina's krijgt u een vogelvlucht in beelden en steekwoorden van wat de Nieuwe Meervaart behelst. Waarschijnlijk is het een aanleiding om af en toe terug te bladeren en te herlezen. Als een hinkstap-sprong krijgt u zo een breder beeld van de aanleiding en achtergronden van onze droom voor een Nieuwe Meervaart.

Het naderende einde van dit boek is niet het slotstuk van onze gedachten

Uitgangspunten

Theater is dé manier om tot nieuwe inzichten te komen, nieuwe ideeën op te doen en nieuwe perspectieven op te doen. Wat wij laten zien, wat onze makers produceren en wat onze bezoekers ervaren leidt tot een continue interactie. Verhalen, achtergronden en culturen inspireren en verrijken elkaar.

We zoeken continu naar nieuwe verhalen en nieuwe manieren om die verhalen te vertellen. We creëren een plek waar mensen elkaar ontmoeten en waardoor nieuwe verhalen ontstaan.

Wij zijn de verbindende schakel tussen makers, artiesten en het publiek. We brengen mensen bij elkaar met verhalen die hen bindt. We helpen jonge mensen bij het ontdekken van hun talent en bieden hen een podium dat hen verbindt met een publiek.

Kernwaarden

GROOTSTEDELIJK
KWALITATIEF
TOEGANKELIJK
INCLUSIEF
REPRESENTATIEF

LEIDT TOT AANBOD VAN

REGULIERE VOORSTELLINGEN
PROFIELVOORSTELLINGEN
VRIJETIJDSBESTEDING, EDUCATIE & TALENTONTWIKKELING

MUZIKALE EDUCATIE - AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST - ONZE MAKERS

Als makersplek is de Meervaart de incubator voor huisgezelschappen. Daarin organiseren we vernieuwing van buitenaf. Dat vraagt om passende en dynamische – op innovatie gerichte – faciliteiten.

ICK AMSTERDAM - ONZE MAKERS

GEORGE & ERAN - ONZE MAKERS

JAKOP AHLBOM COMPANY ONZE MAKERS

ISH DANCE COLLECTIVE ONZE MAKERS

AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST - ONZE MAKERS

BREAK A LEG - MEERVAART STUDIO

De Meervaart is een ketenvoorziening voor amateurs, professionals, nieuwe makers, jeugd en jongeren in passieve én actieve zin. Iedereen kan deelnemen aan het educatieve aanbod. We bieden een creatieve culturele ruimte en voorstellingen voor je kind(eren).

MEERVAART JONG

MEERVAART JONG

MEERVAART STUDIO

MEERVAART JONG

MEERVAART JONG

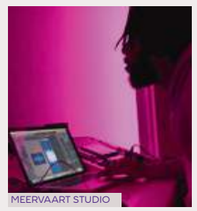
MEERVAART STUDIO

De Meervaart is een trekker voor alle soorten publiek: van jong (talentontwikkeling, educatie en jeugdprogrammering) tot en met oud en van traditionele Nederlanders tot en met nieuwe Nederlanders. We zijn succesvol als ons publiek niet naast, maar met elkaar aanwezig is.

Een eigen identiteit en eigentijds engagement vragen om nieuwe vertellingen, nieuwe voorstellingen, lesprogramma's, workshops en themaprogramma's. Samen met jongeren vullen we dit in

Inclusiviteit

Er zijn andere publieksgroepen en makers die met hun vormen en vertellingen het theater eigen maken. Men gaat uit van het sociaal schema dat erkent dat uitsluiting ontstaat door fysieke omgeving, het systeem / de organisatie en eigen houding / attitude.

Lokale worteling

Succesvolle projecten ontstaan meer en meer vanuit lokale onderwerpen en betrokkenheid van makers die binding hebben met het lokale.

Maakbehoefte centraal

Vernieuwde projecten ontstaan meer en meer vanuit de maakbehoefte van de makers. De ontwikkeling van inclusiviteit speelt hierin in een rol. Daarnaast bieden nieuwe media kansen en is er een groeiende behoefte om publiek uit te dagen en deelgenoot te maken i.p.v. primair te *pleasen*.

Bevragen van kunst, cultuur en sociale events

Projecten zoeken de raakvlakken en overlappingen tussen kunst, cultuur en events. Dogma's worden bevraagd. Beleving, de impact en de communicatie staan voorop. Artistiek, commercieel en sociale impact kunnen samengaan. Dit leidt o.a. tot culturele contextprogrammering in de vorm van lezingen, exposities, inspiratie-diners en *meet-ups*.

Media en disciplines mengen

Makers laten zich inspireren door technologische ontwikkelingen/theorieën. Voorop staat WAT ze willen vertellen en daaruit volgt een passende vorm die zich niet beperkt tot louter toneel, dans, muziek, *spoken word*, etc. Men zoekt bewust mengvormen voor optimale interactie en communicatie met een publiek.

Wederkerigheid (Commoning art)

Samenwerking bij projecten doet men op basis van gelijkwaardigheid. Meedoen alleen is niet genoeg. Alle betrokkenen hebben invloed op het maak- en uitvoeringsproces.

Toekomst van theater

Live en exclusief
Theater is één van de weinige plekken waar we nog echt samen zijn en waar we met een grote groep gezamenlijk een ervaring delen. Deze kwaliteit zorgt voor unieke gebeurtenissen. De behoefte hieraan groeit.

Grote zaal / kleine zaal / locatie wordt diffuus
Voorstellingen worden toenemend schaalbaar gemaakt. Hierdoor kunnen ze artistiek groeien en stap voor stap publiek aan zich binden. Er wordt in elke fase gezocht naar een optimale verhouding tussen wat publiek en voorstelling met elkaar verbindt.

Spelen met publieksopstelling
Men zoekt naar manieren voor optimale interactie, beleving en betekenisgeving tussen publiek en speler. De vorm moet de inhoud versterken.

Nieuwe makers winnen terrein
Inclusiviteit krijgt eindelijk vorm: nieuwe makers eisen en krijgen het podium. Er wordt met openere ogen naar kwaliteitsprincipes gekeken, waardoor nieuwe makers meer kansen krijgen om te werken vanuit hun eigen uitgangspunten en onder eigen voorwaarden.

Nieuwe vertellingen door hen die het aangaan
Er wordt minder voor en over specifieke groepen gemaakt, maar door hen die het aangaan. Dit levert nieuwe perspectieven, vormen en vertellingen op.

Toename van coproducties
Het maakproces wordt complexer en risicovoller. Daarom worden er producties veelal met meerdere partijen gemaakt. Dit komt ook voort uit de ontwikkeling van inclusiviteit. Men wil met elkaar maken zodat nieuwe en andere perspectieven in het werk een 'stem' krijgen.

Internationale uitwisseling
Er is een toenemende uitwisseling van grootstedelijke jongerencultuur met andere Europese steden en op transmediterraan niveau. Zo werken internationale topsolisten samen met onze makers van het Amsterdams Andalusisch Orkest. Jakop Ahlbom Company en ICK Amsterdam leggen met hun werkpraktijk en netwerk internationale verbanden met Nieuw-West.

HOE IK TALENT VOOR HET LEVEN KREEG - ONZE MAKERS

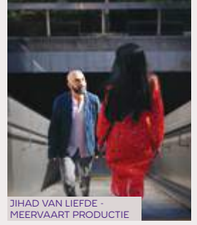
JIHAD VAN LIEFDE - MEERVAART PRODUCTIE

THE MOUNTAINTOP - MEERVAART PRODUCTIE

WOLVEN - MEERVAART COPRODUCTIE I.S.M. OPERA THEATER AMSTERDAM

BOEKENGALA NIEUW-WEST - MEERVAART PRODUCTIE I.S.M. LOKALE BOEKHANDEL

THE TRAGEDY OF SLAUGHTERVAART - MEERVAART COPRODUCTIE OP LOCATIE IN NIEUW-WEST

DINER BIJ VOORSTELLING I.S.M. VROUW & VAART

EEN ZOEN VAN DE LERAAR - MEERVAART PRODUCTIE

ONS PUBLIEK

KAPSALON, DE COMEDY MEERVAART PRODUCTIE

Meervaart is een podium met als USP een allround aanbod met dynamische zalen, flexibel en passend bij de disciplines

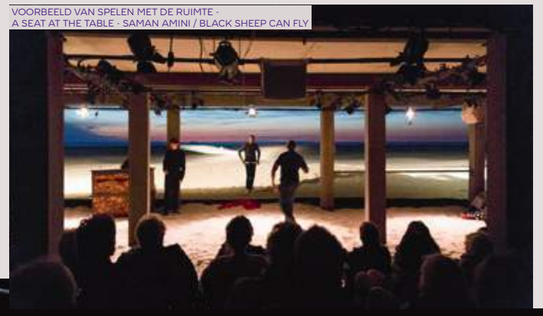
VOORBEELD VAN SPELEN MET DE RUIMTE - A SEAT AT THE TABLE - SAMAN AMINI / BLACK SHEEP CAN FLY

VOORBEELD VAN SPELEN MET DECOR - A SEAT AT THE TABLE - SAMAN AMINI / BLACK SHEEP CAN FLY

VOORBEELD VAN DYNAMISCHE OPZET ZAAL - ONZE STRAAT - HET NATIONALE THEATER

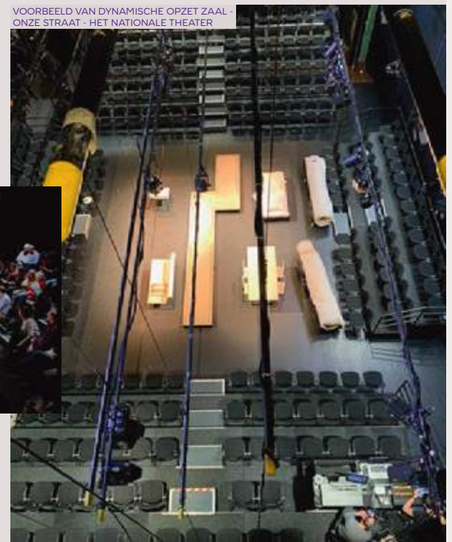
VOORBEELD VAN DYNAMISCHE OPZET ZAAL - ONZE STRAAT - HET NATIONALE THEATER

VERBINDINGEN AMSTERDAM BREED

Amsterdam zet in op: inclusieve stad, spreiding van (culturele) functies, investeren in de wijken en kansen voor iedereen

De Meervaart past naadloos in dat beleid. Als podium, als plek voor makers en talentontwikkeling en als ontmoetingsplek van bewoners

Kernwaarden

- STEDELIJK
- ONTMOETINGSPLEK
- DIVERSITEIT
- GROEN / BLAUW

Gebieds-ontwikkeling Nieuw-West

Met Nieuwe Meervaart als ruimtelijke en sociale verbinder

De Meervaart groeit met de stad en het stadsdeel mee. Het zal de groei stimuleren, maatschappelijke en economische meerwaarde meebrengen, de identiteit versterken en zorgen voor kwalitatieve cohesie in het stadsdeel.

Als podium is de Meervaart nu al succesvol. De toekomst vraagt om een podium dat past bij de dynamiek en de behoefte van de stad.

Een iconische Nieuwe Meervaart zet Nieuw-West niet alleen op de kaart, het maakt het tot een plek om trots op te zijn en te verblijven, en het versterkt de aantrekkingskracht voor ondernemers.

De Meervaart voldoet in meerdere opzichten aan de behoefte aan vrijetijdsbesteding in Nieuw-West. Het overbrugt de sociaaleconomische kloof.

Op de locatie aan de plas komen culturele, maatschappelijke en economische voordelen samen. Dat leidt tot een algehele activering van het gebied, in samenhang met de Sloterplas en de boulevard.

HET NIEUWE GEBOUW

Open
Dynamisch
Duurzaam
Lokaal verbonden
Grootstedelijke allure

De Nieuwe Meervaart is een dynamisch gebouw dat iconisch is in zijn uitstraling, zijn worteling in de stad én door de diversiteit van het programma.

Met de dynamische zalen, het maatwerk voor makers en talent en de ruimte voor ontmoetingen en kruisbestuiving van publieksgroepen is de Nieuwe Meervaart het optimale gebouw voor artistieke ontwikkeling, leren en publieksbeleving.

Een locatie die uitersten kan omarmen en verbinden zoals de hedendaagse dans van gezelschappen als ICK Amsterdam en de grootstedelijke jongerencultuur van ISH Dance Collective.

Als podium is de Meervaart nu al succesvol. De toekomst vraagt om een podium dat past bij de dynamiek en behoeftes van de stad

URGENTIE VANUIT HET HUIDIGE GEBOUW

- Gebouw is afgeschreven
- Rode Zaal voldoet niet aan de eisen van toekomst (o.a. trekkenwand)
- Er is een tekort aan ruimte om invulling te kunnen geven aan de vraag als makersplek en talentontwikkeling

VOORBEELDEN WYLY THEATER

ICONISCH GEBOUW AAN HET WATER - KONINKLIJK DEENS THEATER SKUESPILHUSET

ICONISCH GEBOUW AAN HET WATER - KONINKLIJK DEENS THEATER SKUESPILHUSET

VOORBEELD REVOLUTIONAIRY ROAD - THEATER ROTTERDAM - PUBLIEK ZIT AAN WEERSZIJDEN - FOTO KIJKT VANAF TRIBUNE NAAR ZAAL

Een iconische Nieuwe Meervaart zet Nieuw- West niet alleen op de kaart: het maakt het tot een plek om trots op te zijn, te verblijven en het versterkt de aantrekkingskracht voor ondernemers.

INSPIRATIE THE BRIDGE, LONDEN

INSPIRATIE THE BRIDGE, LONDEN

INSPIRATIE THE BRIDGE, LONDEN

INSPIRATIE THE BRIDGE, LONDEN

INSPIRATIE THE BRIDGE, LONDEN

VOORBEELD TRIBUNE OP TONEEL ITA

VOORBEELD PODIUMGEBRUIK ITA

VOORBEELD PODIUM IN DE ZAAL TUSSEN HET PUBLIEK GEBOUWD

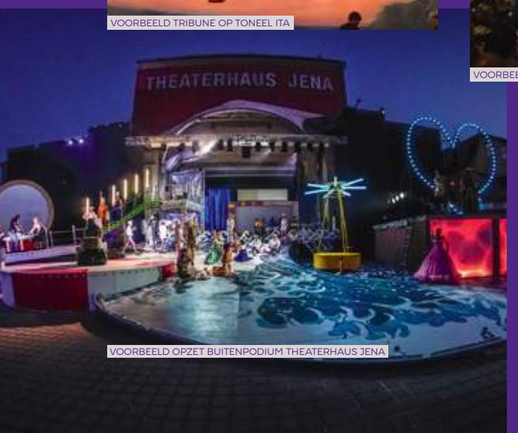

VOORBEELD OPZET BUITENPODIUM THEATERHAUS JENA

VOORBEELD OPZET BUITENPODIUM THEATERHAUS JENA

VOORBEELD OPZET BUITENPODIUM THEATERHAUS JENA

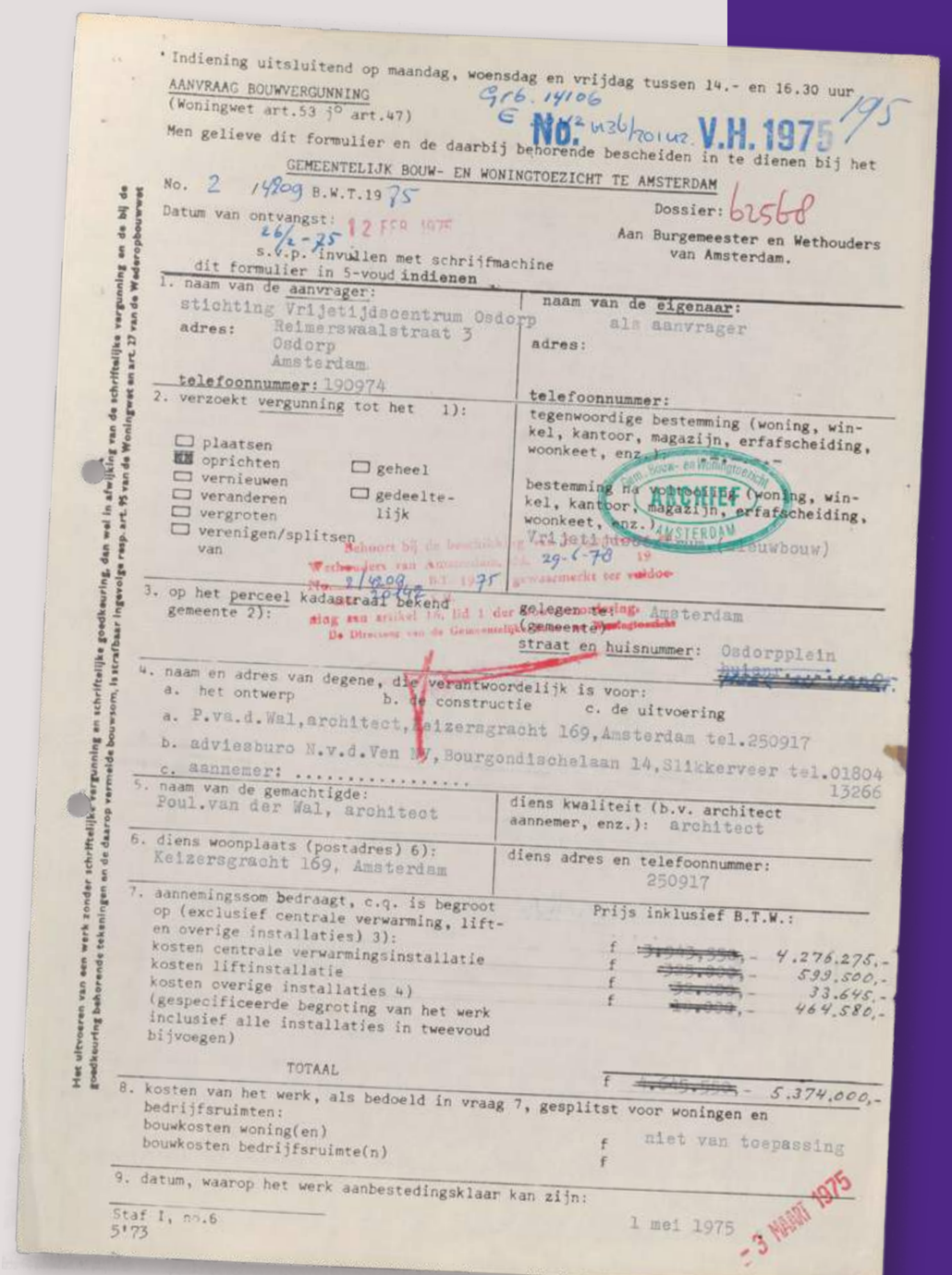
Indiening uitsluitend op maandag, woensdag en vrijdag tussen 14.- en 16.30 uur

AANVRAAG BOUWVERGUNNING
(Woningwet art.53 j° art.47)

Gr6. 14106
No. 2 n36/701 uz. V.H. 1975 195

Men gelieve dit formulier en de daarbij behorende bescheiden in te dienen bij het

GEMEENTELIJK BOUW- EN WONINGTOEZICHT TE AMSTERDAM

No. 2 /4209 B.W.T.19 75

Dossier: 62568

Datum van ontvangst: 26/2-75 12 FEB 1975

Aan Burgemeester en Wethouders van Amsterdam.

s.v.p. invullen met schrijfmachine
dit formulier in 5-voud indienen

1. naam van de aanvrager:
stichting Vrijetijdscentrum Osdorp
adres: Reimerswaalstraat 3 Osdorp Amsterdam
telefoonnummer: 190974

naam van de eigenaar: als aanvrager
adres:
telefoonnummer:

2. verzoekt vergunning tot het 1):

- [ ] plaatsen
- [x] oprichten
- [ ] vernieuwen
- [ ] veranderen
- [ ] vergroten
- [ ] verenigen/splitsen van
- [ ] geheel
- [ ] gedeeltelijk

tegenwoordige bestemming (woning, winkel, kantoor, magazijn, erfafscheiding, woonkeet, enz.):

bestemming na voltooiing (woning, winkel, kantoor, magazijn, erfafscheiding, woonkeet, enz.)
Vrijetijdscentrum (nieuwbouw)

ARCHIEF Gem. Bouw- en Woningtoezicht AMSTERDAM

29-6-78 gewaarmerkt ter verdoe

Behoort bij de beschikking van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam d.d. 29-6-78 No. 2/4209 B.T. 1975

3. op het perceel kadastraal bekend gemeente 2):
gelegen te: Amsterdam
(gemeente)
straat en huisnummer: Osdorpplein huisnr. [illegible]

4. naam en adres van degene, die verantwoordelijk is voor:
a. het ontwerp b. de constructie c. de uitvoering
a. P.va.d.Wal,architect, Keizersgracht 169,Amsterdam tel.250917
b. adviesburo N.v.d.Ven BV, Bourgondischelaan 14,Slikkerveer tel.01804 13266
c. aannemer: .....

5. naam van de gemachtigde: Poul.van der Wal, architect
diens kwaliteit (b.v. architect aannemer, enz.): architect

6. diens woonplaats (postadres) 6): Keizersgracht 169, Amsterdam
diens adres en telefoonnummer: 250917

7. aannemingssom bedraagt, c.q. is begroot op (exclusief centrale verwarming, lift- en overige installaties) 3): Prijs inclusief B.T.W.:
kosten centrale verwarmingsinstallatie f [illegible] - 4.276.275,-
kosten liftinstallatie f [illegible] - 599.500,-
kosten overige installaties 4) f [illegible] - 33.645,-
(gespecificeerde begroting van het werk inclusief alle installaties in tweevoud bijvoegen) f [illegible] - 464.580,-
TOTAAL f [illegible] - 5.374.000,-

8. kosten van het werk, als bedoeld in vraag 7, gesplitst voor woningen en bedrijfsruimten:
bouwkosten woning(en) f niet van toepassing
bouwkosten bedrijfsruimte(n) f

9. datum, waarop het werk aanbestedingsklaar kan zijn: 1 mei 1975

Staf I, no.6
5'73

- 3 MAART 1975

Het uitvoeren van een werk zonder schriftelijke vergunning en schriftelijke goedkeuring, dan wel in afwijking van de schriftelijke vergunning en de bij de goedkeuring behorende tekeningen en de daarop vermelde bouwsom, is strafbaar ingevolge resp. art. 95 van de Woningwet en art. 27 van de Woningbouwwet

Aanvraag bouwvergunning voor
de Meervaart uit 1975 (Collectie Meervaart).

Colofon

CONCEPT

CHRISTIAAN MOOIJ	ARTISTIEK COÖRDINATOR MEERVAART
YASSINE BOUSSAID	DIRECTEUR MEERVAART

VORMGEVING

JUSTIN VAN SOEST	VORMGEVER EN MARKETING MEERVAART

ILLUSTRATIES

MALU BEKKER	BY MALU (COVER)
DIANA KRABBENDAM	THE BEACH
DUSANKA PRVULOVIC	THE BEACH
EMIEL WOLF	THE BEACH
JASPER DE VRIES	TECHNICUS MEERVAART

HOOFDREDACTIE

CHRISTIAAN MOOIJ	
ROBIN VERMEULEN	COÖRDINATOR ZOZ ACADEMY

REDACTIE

NIKKY LIGTHART	HOOFD MARKETING EN COMMUNICATIE MEERVAART
WENDY DE VRIES	PROJECTLEIDER MEERVAART STUDIO EN INTERN PRODUCENT MEERVAART
KAYLEIGH BOUMEDYAN	HOOFD EDUCATIE EN TALENTONTWIKKELING MEERVAART
YASSINE BOUSSAID	
MARTIN KEEREWEER	HOOFD TECHNIEK EN GEBOUWBEHEER MEERVAART
NAJAH AOUAKI	STRATEGISCH ADVISEUR

TEKSTEN

RODNEY BOLT	AUTEUR
PATRICK FRANSEN	ARCHITECT EN STEDENBOUWKUNDIGE
LOES THIJSSEN	ARCHITECT EN CONCEPTONTWIKKELAAR
LUAN BULESHKAJ	SPOKEN-WORD ARTIEST
DANNY GRIFFIOEN	FILMREGISSEUR
ISABELLE GRIFFIOEN	FILMREGISSEUR
DIANA KRABBENDAM	
ROBIN VERMEULEN	
MARTIN KEEREWEER	
NIKKY LIGTHART	
JUSTIN VAN SOEST	
ILANA TETENBURG	MARKETING MEERVAART
CHRISTIAAN MOOIJ	

TEKSTCORRECTIE

WENDY DRAAIJER	VOORMALIG PROGRAMMEUR EN DIRECTIESECRETARIAAT MEERVAART

DEELNEMERS WORKSHOP THE BEACH

NOERI VAN DEN BERG
MALTI DEWNARAIN
THEA DE GRAAF
L. LAMBREGTS-VAN OSCH
JOLANDA LIJNZAAD
RENÉ MENDEL
ANNEKE PAEHLIG

BEELDMATERIAAL

DE MEERVAART HEEFT HAAR UITERSTE BEST GEDAAN OM ALLE RECHTHEBBENDEN VAN EVENTUELE TEKSTFRAGMENTEN EN BEELDEN TE BENADEREN OF DUIDELIJK DE BRON TE VERMELDEN. MOCHT U ONVERHOOPT TOCH MENEN DE RECHTEN TE BEZITTEN, NEEM DAN CONTACT OP VIA INFO@MEERVAART.NL

FOTOGRAFIE MEERVAART

MARC ROODHART
DAVE VAN HOUT
DAVID HUP
RAYMOND VAN OLPHEN
ARNO STEVENS

MET DANK AAN

MAX VAN DEN BERG	MEDEOPRICHTER MEERVAART
BERT LIEBREGS	VOORMALIG DIRECTEUR MEERVAART (PERIODE 2000-2014)
ANDREAS FLEISCHMANN	VOORMALIG DIRECTEUR MEERVAART (PERIODE 2014-2019)

DRUK

WILCO ART BOOKS

PAPIER

MUNKEN PREMIUM CREAM 90 G/M2 (BINNENWERK), MUNKEN PURE 300 G/M2 (OMSLAG)

LETTERTYPEN

MONTY, ZILLA SLAB

CONTACT

INFO@MEERVAART.NL

© **MEERVAART FEBRUARI 2021**

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD, OPGESLAGEN IN EEN GEAUTOMATISEERD GEGEVENSBESTAND, OF OPENBAAR GEMAAKT, IN ENIGE VORM OF OP ENIGE WIJZE, HETZIJ ELEKTRONISCH, MECHANISCH, DOOR FOTOKOPIEËN, OPNAMEN, OF OP ENIGE ANDERE MANIER, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE MEERVAART.

WWW.MEERVAART.NL

Inhoud

Voorwoord	01
Raadsbesluit Gemeente Amsterdam	02
De kunst is...	06
Onze droom van een Nieuwe Meervaart	07
M-Talk - Interview Soumaya Bazi	10
Jihad van Liefde - Meervaart productie	12
1977-1979 - Bewoners kiezen met grote meerderheid voor de Meervaart	13
M-Talk Profiel Jaap Wijnschenk	15
Onze Makers – ICK Amsterdam	
Vrouwen van Nieuw-West	16
1980-1989 - Steun de Meervaart - Geen afbraak, Maar opbouw!	18
M-Talk - Interview Akif	20
#MeervaartMomenten – Computerfestival	
#MeervaartMomenten – Cinema in Osdorp	21
Meer dan een iconische reiger	22
5 Misverstanden weerlegd	24
M-Talk - Interview Ymke	26
Constant een nieuwe Meervaart	27
Nelson Mandela in Nederland	32
M-Talk Profiel Ounaysa (10) & Noureen (11)	33
Onze Makers - George & Eran Producties	
Hoe ik talent voor het leven kreeg	34
Duurzaam icoon voor de stad, verbonden met de buurt - Workshop i.s.m. The Beach	36
Het allround theater als cultureel knooppunt van grootstedelijke vertellingen	38
#MeervaartMomenten – Kitsch uit de kunst	41
Cinema - iets wat we niet onbesproken mogen laten	42
De Droom van Nieuw-West door regisseursduo Danny & Isabelle Griffioen	43
De limieten van het huidige gebouw	44
Plattegrond	46
1990-99 – Gestript tot het skelet	48
#MeervaartMomenten – Amsterdams Blues Festival	51
5 Inspiratiebronnen voor het gebouw	52
Dit betekent ontwerpen en bouwen volgens de BREEAM-NL richtlijnen	54
M-Talk Profiel Jolanda Lijnzaad	55
Onze Makers - ISH Dance Collective	
Meervaart Studio – What's Happening op Lowlands	56
#MeervaartMomenten – Lekker Housen	58
2000-heden - Een nieuwe dynamiek gevoed door de buurt	59
#MeervaartMomenten – Ik, Driss	62
Binnentuinconcerten Amsterdams Andalusisch Orkest	64
Onze Makers - Amsterdams Andalusisch Orkest	66
Onze Makers - Jakop Ahlbom Company	
750 jaar Amsterdam	67
De Nieuwe Meervaart in vogelvlucht	68
Aanvraag bouwvergunning (1975)	73
Colofon	74

Meld je via onderstaande QR-code aan als je wil meegroeien met dit boek en digitaal de aanvullende hoofdstukken wilt ontvangen

Hoe werkt een QR-code?

Een QR-code ('Quick Response') is niets anders dan een geavanceerde barcode die o.a. kan leiden naar een specifieke webpagina. In dat geval scheelt het dat je niet een heel adres in je webbrowser hoeft over te typen.

Iedereen met een smartphone of een tablet kan een programma downloaden waarmee ze een QR-code kunnen scannen. Deze programma's worden QR readers genoemd. Veel van deze programma's zijn gratis en kunnen gemakkelijk gedownload worden.

Het enige wat je hoeft te doen is de camera van de smartphone of tablet te richten op de QR-code om deze te scannen. De rest gaat vanzelf.

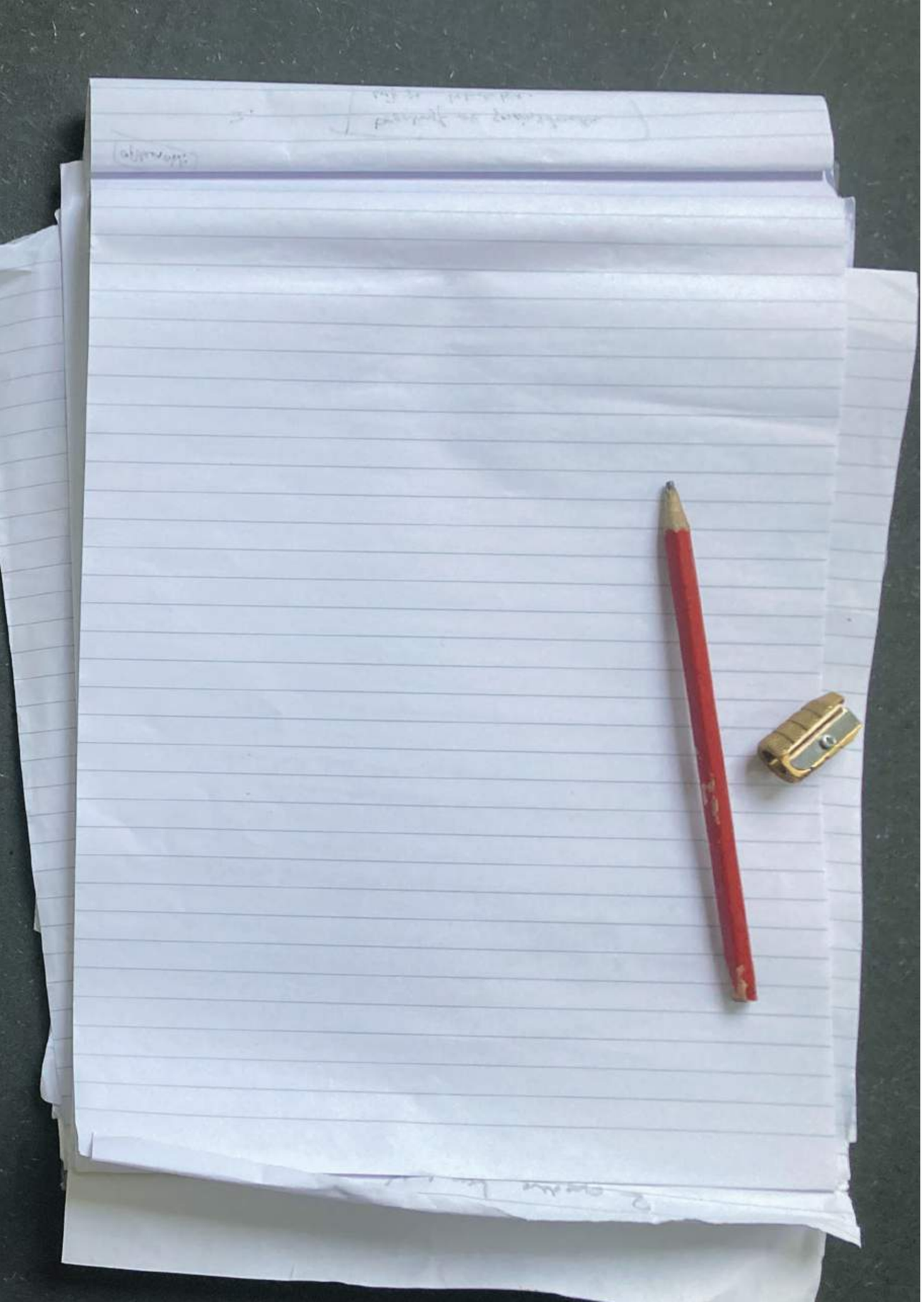

MEERVAART

Culturen wijzen Nieuw-West de weg
Nooit kort door de bocht
Maar recht door zee
Hier verwatert niets
De Sloterplas golft mee

We maken steeds meer vaart
Gedreven talenten in overvloed
Vloeien door naar het podium
Groeien door onvertelde verhalen
Vullen de leegte
Door alles uit zichzelf te halen
Zij bereiken, wij kijken
Maar in alles zijn we gelijken
Komen dichtbij tot aan de achterste rij

Altijd in beweging
We leren door te observeren
De kneepjes van het vak
Liggen binnen handbereik

Ik maak mij een voorstelling
Van een perfecte theatershow
Kijkend naar Mo en Eva
Staand op de planken en alles gaat vlot

Overdrijven is een kunst
Maar ik ga nooit kopje onder
Over drijven maak ik kunst
Niets of niemand komt hier meer tussen
Ik draai me om en loop richting Tussen Meer
Dit was een prachtavond

– Luan Buleshkaj

LUAN ZELF AAN HET WOORD